

PATVIRTINTA
Vilniaus rajono savivaldybės tarybos
2020 m. .... mėn. .... d. sprendimu Nr. ....

VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

**VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 – 2026 METŲ
APLINKOS MONITORINGO PROGRAMA**

Parengė:

Darnaus Vystymosi Institutas

Vilnius, 2020

Vilniaus rajono savivaldybės 2021-2026 metų aplinkos monitoringo programa (toliau tekste – Programa) parengta, vadovaujantis 2020-05-05 d. pasirašyta Vilniaus rajono savivaldybės 2021 – 2026 metams aplinkos monitoringo programos parengimo paslaugų pirkimo sutartimi Nr. A(56)-535- (3.18E).

SUDERINTA:

1. Aplinkos apsaugos agentūra, raštas 2020-10-09 Nr. (24)-A4E-8911 – 1 priedas;
2. Lietuvos geologijos tarnyba, raštas 2020-09-01 Nr. (6)-1.7-5493 – 2 priedas;
3. Asvejos regioninio parko direkcijos, raštas 2020-09-02 Nr. V3-172-(7.7.) – 3 priedas;
4. Neries regioninio parko direkcijos, raštas 2020-08-18 Nr. V3-273-(6.5.) – 4 priedas;
5. Dieveniškių istorinio regioninio parko direkcijos, raštas 2020-08-10 Nr. V3-6.5-190 – 5 priedas.

Programos rengimo ekspertai:

Dr. Kęstutis Navickas,
Ramūnas Markauskas,
Algerdas Čepulis

Vilniaus rajono savivaldybės administracija

Rinktinės g. 50, LT- 09318 Vilnius

Tel.: (8-5) 275 1961

El. p.: vrsta@vrsta.lt

www.vrsta.lt

Darnaus vystymosi institutas

Aušros al. 66 a., Šiauliai LT-76233

Tel. (8 ~ 672) 26 226

El. p.: info@institute.lt

www.institute.lt

© Vilniaus rajono savivaldybės administracija, 2020

© Darnaus vystymosi institutas, 2020

TURINYS

1. ĮVADAS.....	4
2. MONITORINGO PROGRAMOS POREIKIO PAGRINDIMAS	8
3. MONITORINGO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	8
4. MONITORINGO PROGRAMA	9
4.1 APLINKOS ORO MONITORINGAS	9
4.1.1. Esamos būklės analizė	9
4.1.2. Monitoringo tikslas ir uždaviniai.....	17
4.1.3. Stebimi parametrai, stebėjimo vietų išsidėstymas ir monitoringo vykdymo grafikas.....	17
4.1.4. Metodai ir procedūros.....	21
4.1.5. Vertinimo kriterijai	21
4.2 PAVIRŠINIO VANDENS MONITORINGAS.....	23
4.2.1. Esamos būklės analizė	23
4.2.2 Monitoringo tikslas ir uždaviniai.....	43
4.2.3 Stebėjimo vietų išsidėstymas, stebimi parametrai, ir monitoringo vykdymo grafikas.....	43
4.2.4 Metodai ir procedūros.....	46
4.2.5 Vertinimo kriterijai	47
4.2.6 Maudyklų monitoringas. Būklės analizė	49
4.2.7 Maudyklų monitoringo tikslas ir uždaviniai.....	49
4.2.8 Maudyklų monitoringo vietų lokalizacija.....	49
4.2.9 Maudyklų stebimi parametrai, periodiškumas ir metodai	54
4.2.10 Maudyklų monitoringo rezultatų vertinimo kriterijai.....	55
4.3 POŽEMINIO VANDENS MONITORINGAS	56
4.3.1. Esamos būklės analizė	56
4.3.2 Monitoringo tikslas ir uždaviniai.....	74
4.3.3 Stebimi parametrai, stebėjimo vietų išsidėstymas ir monitoringo vykdymo planas	74
4.3.4 Metodai ir procedūros.....	77
4.3.5 Vertinimo kriterijai	77
4.4 DIRVOŽEMIO MONITORINGAS	80
4.4.1. Esamos būklės analizė	80
4.5 KRAŠTOVAIZDŽIO MONITORINGAS	89
4.5.1. Esamos būklės analizė	89
4.5.2. Monitoringo tikslas ir uždaviniai.....	96
4.5.3. Stebimi parametrai ir stebėjimo vietų išsidėstymas ir monitoringo vykdymo planas.....	96
4.5.4. Metodai ir procedūros.....	97
4.5.5. Vertinimo kriterijai	98
4.6 GYVOSIOS GAMTOS MONITORINGAS.....	100
4.6.1. Esamos būklės analizė	100
4.6.2. Monitoringo tikslas ir uždaviniai.....	113
4.6.3. Stebimi parametrai ir stebėjimo vietų išsidėstymas	113
4.6.4. Stebėjimo periodiškumas, metodai ir procedūros.....	114
4.6.5. Gyvosios gamtos monitoringo rezultatų vertinimo kriterijai	115
5. DUOMENŲ IR ATASKAITŲ TEIKIMO FORMA, TERMINAI, GAVĖJAI	116
6. PRELIMINARUS BIUDŽETO LĖŠŲ POREIKIS.....	117

1. ĮVADAS

Bendra informacija apie teritoriją, kuriai rengiama programa.

Vilniaus rajono savivaldybė – viena didžiausių savivaldybių Lietuvoje. Rajonas užima 2129 kv. km plotą ir yra suskirstytas į 23 seniūnijas (1 pav.). Rajonas iš šiaurės, pietų ir rytų supa Lietuvos sostinę Vilnių, su išvystyta viešąja ir verslo, kaimo infrastruktūra, sugeba darniai ir dinamiškai vystytis, pritraukia naujas investicijas bei užtikrina kiekvieno asmens aukštą gyvenimo kokybę ir aplinką. Vilniaus rajono teritorija rytuose ribojasi su Baltarusijos Respublika, šiauriniame pakraštyje ribojasi su Švenčionių ir Molėtų rajonais, iš šiaurės – vakarų pusės rajono kaimynai – Širvintų rajonas, iš vakarų – Elektrėnų rajonas, iš pietvakarių – Trakų rajonas, o iš pietų pusės Šalčininkų rajonas.

Vilniaus rajone vyrauja kaimo vietovės (iš viso 1 163 kaimai). Vilniaus miestą atskyrus nuo Vilniaus rajono, vienintelis rajono miestas yra Nemenčinė, turintis atskirą seniūniją. Savivaldybės teritorijoje dar yra 4 miesteliai – Bezdonys, Maišiagala, Mickūnai ir Šumskas. Kaimuose gyvenančių gyventojų skaičius Vilniaus rajone siekia 95 proc. savivaldybės gyventojų, tuo tarpu vidutiniškai Lietuvoje 33 proc. gyventojų gyvena kaimuose. Vilniaus rajone gyvena 100 146 gyventojai (1 lent.). Vilniaus rajono savivaldybė pasižymi marga tautine gyventojų sudėtimi: 52,1 % visų gyventojų yra lenkai, 32,5 % – lietuviai. Likusią dalį sudaro rusai – 8%, baltarusiai – 4,2 % bei kitų tautybių gyventojai (ukrainiečiai, totoriai, žydai).

Vilniaus rajonas turtingas vertingais gamtovaizdžiais, istorijos, architektūros, gamtos paminklais, etnografiniais kaimais. Tai lemia didelį potencialą plėtoti kaimo vietovėse turizmo ir poilsio paslaugas. Privalumas yra didelis rajono teritorijos miškingumas (36,8 proc.) ir brandžių miškų gausa. Didžiausi miškų masyvai yra aplink Nemenčinę. Reikia įvertinti ir šalia esančios sostinės daromos įtakos turistų srautų skaičiui Vilniaus rajone. Vilniaus rajonas turi nemažą rekreacinį potencialą, ypač Asvejos ir Neries regioninių parkų teritorijose, kai kuriose priemiestinėse zonose. Būtent šie regioniniai parkai ir Alionių, Baravykinės, Kruopinės kraštovaizdžio draustiniai gamtos apsaugos ir rekreacijos požiūriu yra labai vertingi. Vertingiausi gamtiniai kompleksai saugomi Grionų, Juozapinės, Kuosinės, Skersabalių geomorfologiniuose, Kenos ir Vilniaus hidrografiniuose, Medininkų ir Pravalos botanikos draustiniuose, Papio ornitologiniame draustinyje.

1 pav. Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos ir seniūnijų išsidėstymo žemėlapis
(šaltinis: <https://www.vrsa.lt/go.php/lit/Informacija-apie-savivaldybe/215>)

Vilniaus rajono savivaldybės geografinė padėtis. Rajono reljefas labai įvairus. Vakarinėje rajono dalyje plyti Aukštaičių aukštuma, o pietrytinėje – Medininkų aukštuma. Čia yra išsidėsčiusios aukščiausios Lietuvoje vietovės – Aukštojo, Juozapinės ir Kruopinės kalvos, iškilusios daugiau nei 290 metrų virš jūros lygio. Tuo tarpu centrinėje ir rytinėje dalyje išsidėstę Neries, Vilnelės ir Vokės slėniai. Šiaurinei rajono daliai būdingos žemumos.¹

1 lentelė

Vilniaus rajono gyventojų skaičius metų pradžioje, 2016-2020 m.

Regionas/Metai	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Lietuvos Respublika	2 888 558	2 847 904	2 808 901	2 794 184	2 794 090
Vilniaus apskritis	805 380	805 173	805 367	810 538	820 511
Vilniaus raj. savivaldybė	95 189	95 940	96 575	98 456	100 146

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Ūkio subjektai. Statistikos departamento duomenimis Vilniaus rajono savivaldybėje nuo 2016 m. iki 2020 m. veikiančių ūkio subjektų padaugėjo daugiau nei 16 %. Veikiančių ūkio subjektų kaitos duomenys pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė

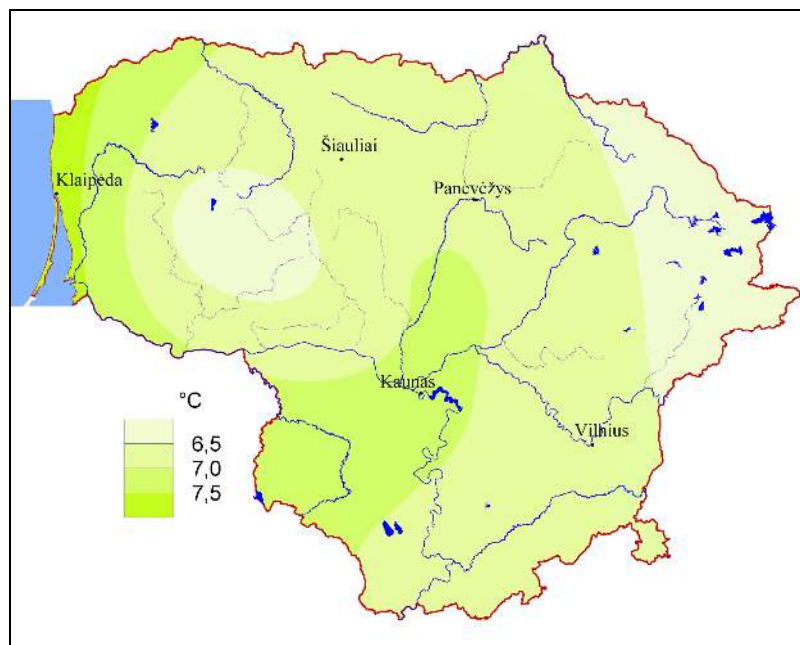
Veikiantys ūkio subjektai Vilniaus rajono savivaldybėje metų pradžioje, vnt.

Ekonominės veiklos rūšis, pagal EVRK2	2016	2017	2018	2019	2020
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	51	57	59	57	57
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	6	7	10	8	7
Apdirbamoji gamyba	254	256	276	271	302
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	27	28	27	30	28
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	16	16	18	19	20
Statyba	228	246	251	283	308
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	662	645	647	671	711
Transportas ir saugojimas	217	245	242	259	262
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	70	62	65	77	77
Informacija ir ryšiai	71	76	72	71	78
Finansinė ir draudimo veikla	12	17	19	19	20
Nekilnojamojo turto operacijos	68	84	89	104	104
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	218	238	265	286	295
Administracinė ir aptarnavimo veikla	80	91	101	111	124
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	1	1	1	–	–
Švietimas	117	123	120	122	123
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	40	42	49	56	54
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	87	108	109	108	103
Kita aptarnavimo veikla	158	162	167	157	175
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	2383	2504	2587	2709	2848

¹ <https://www.vrsa.lt/index.php?2271503652>

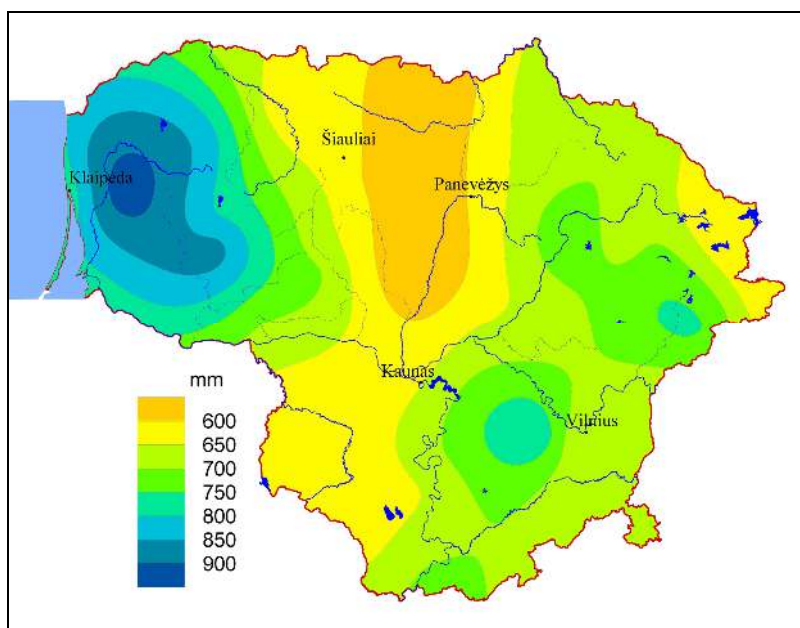
(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Vilniaus rajono klimatą apibūdinantys meteorologiniai dydžiai – vidutinė metinė temperatūra, krituliai, vyraujantys vėjai, saulės spindėjimo trukmė pateikti 2 – 5 paveiksluose.

2 pav. Vidutinė metinė oro temperatūra
(šaltinis: Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba)

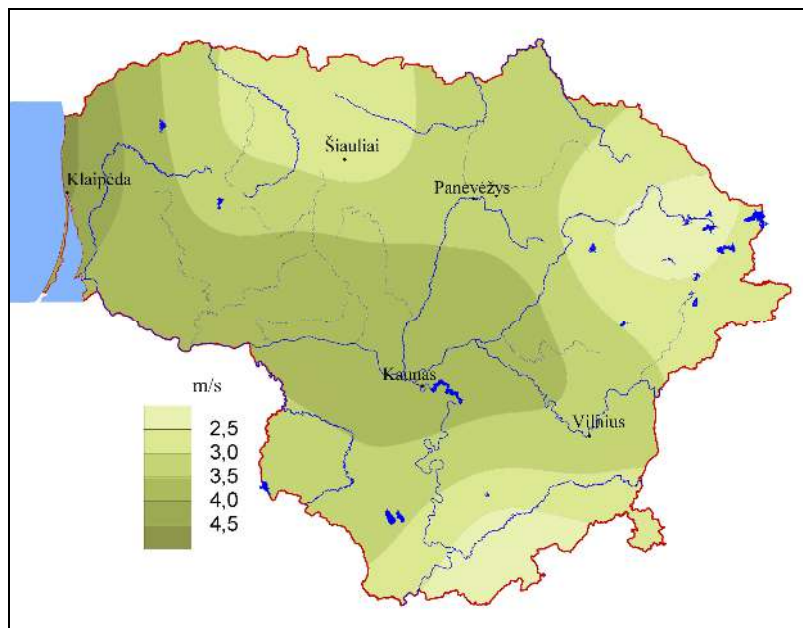
Vilniaus rajonas patenka į zoną, kurioje vyraujanti vidutinė metinė temperatūra yra nuo 6,5 °C iki 7,0 °C laipsnių.

3 pav. Vidutinis metinis kritulių kiekis
(šaltinis: Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba)

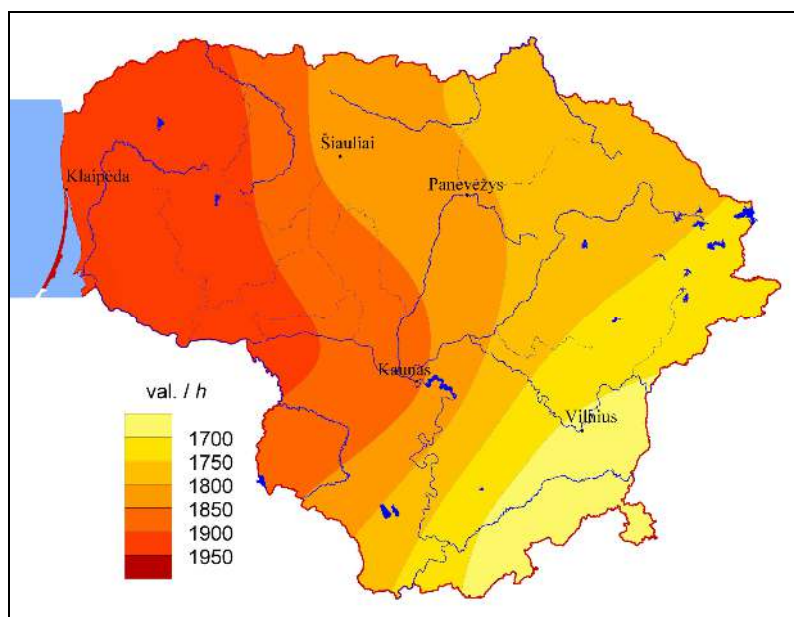

Vidutinis metinis kritulių kiekis rajono teritorijoje yra nuo 650 mm iki 700 mm per metus.

4 pav. Vidutinis metinis v̄jo greitis
(šaltinis: Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba)

Vidutinis metinis v̄jo greitis rajono teritorijoje yra nuo 3,0 iki 3,5 m/s per metus.

5 pav. Vidutin̄ metin̄ Saul̄s spind̄jimo trukm̄
(šaltinis: Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba)

Vidutin̄ metin̄ Saul̄s spind̄jimo trukm̄ rajono teritorijoje yra iki 1750 val./metus per metus.

2. MONITORINGO PROGRAMOS POREIKIO PAGRINDIMAS

Lietuvos Respublikos Aplinkos monitoringo įstatymas nustato aplinkos monitoringo sistemos struktūrą, kurios viena dalis yra savivaldybių aplinkos monitoringas – savivaldybių lygiu joms priskirtose teritorijose vykdomas aplinkos monitoringas. Aplinkos monitoringo vykdymo tvarką savivaldybėse reglamentuoja *Bendrieji savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatai*, patvirtinti Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-436 dėl „Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2018-07-01). Juose nustatyta savivaldybių aplinkos monitoringo vykdymo, monitoringo programų rengimo ir derinimo, duomenų ir informacijos kaupimo, saugojimo ir teikimo savivaldybių institucijoms, mokslo įstaigoms, fiziniams bei juridiniams asmenims tvarka. Pagal šių nuostatų reikalavimus, yra parengta monitoringo programa, skirta Vilniaus rajono savivaldybės aplinkos sudėtinėms dalims. Kiti teisiniai aktai, kuriais buvo pasiremta sudarant atskiras programos dalis, yra nurodyti atitinkamai aplinkos sričiai skirtuose programos skyriuose.

Programos rengimas ir įgyvendinimas paremtas Vilniaus rajono savivaldybės 2020-2022 metų strateginiu veiklos planu, patvirtintu Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gegužės 15 d. sprendimu Nr. T3-114, kuriame užsibrėžtas tikslas – saugoti ir puoselėti natūralią rajono gamtą.

Programa parengta šešerių metų (2021 – 2026 m.) laikotarpiui.

3. MONITORINGO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Monitoringo tikslas – Savivaldybei priskirtose teritorijose vykdant sistemingus gamtinės aplinkos bei jos komponentų būklės ir jų tarpusavio sąveikos stebėjimus, gauti detalesnę, negu gaunama valstybinio aplinkos monitoringo stebėsenos metu, informaciją apie Savivaldybės teritorijos gamtinės aplinkos būklę, kuria remiantis būtų galima vertinti ir prognozuoti aplinkos pokyčius bei galimas pasekmes, rengti atitinkamas rekomendacijas, planuoti neigiamo poveikio mažinimo aplinkosaugos priemones, kaupti ir teikti patikimą informaciją specialistams bei visuomenei.

Galiojantys įstatymai ir poįstatyminiai aktai apibrėžia šio monitoringo ilgalaikius uždavinius:

1. Nuolat ir sistemingai stebėti gamtinės aplinkos ir jos elementų būklę: nustatyti miestų, kaimų, gyvenviečių ir žemės ūkio gamybos antropogeninį poveikį savivaldybės aplinkos orui, paviršinio, požeminio vandens telkiniams, dirvožemiui.
2. Sisteminti, vertinti ir prognozuoti Vilniaus r. sav. gamtinėje aplinkoje vykstančius savaiminius ir dėl antropogeninio poveikio atsirandančius pokyčius, gamtinės aplinkos kitimo tendencijas ir galimas pasekmes.
3. Kaupti, analizuoti ir teikti valstybinėms institucijoms ir visuomenei informaciją apie gamtinės aplinkos būklę, reikalingą darniam vystymuisi užtikrinti, teritorijų planavimo, socialinės raidos sprendimams priimti, mokslo ir kitoms reikmėms.
4. Analizuoti ir vertinti vykdomų aplinkosaugos priemonių veiksmingumą.

4. MONITORINGO PROGRAMA

4.1 APLINKOS ORO MONITORINGAS

4.1.1. Esamos būklės analizė

Aplinkos oro kokybės vertinimas ir valdymas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu.

Pastovus aplinkos oro valstybinis monitoringas Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje nėra vykdomas, todėl oro kokybės analizė atliekama pagal užfiksuotus iš stacionarių taršos šaltinių emisijų į atmosferą kiekius. Labiausiai aplinkos orą teršia mobilūs taršos šaltiniai, t. y. transporto priemonės, tačiau jų išmetami teršalai nėra tokie toksiški, kaip stacionarių taršos šaltinių teršalai. Būdingiausi ir turintys didžiausią poveikį žmogaus sveikatai oro teršalai: lakūs organiniai junginiai (LOJ), sieros dioksidas (SO₂), azoto oksidai (NO_x), anglies monoksidas (CO), kietosios dalelės (KD₁₀), amoniakas ir kitos dujos, kurios lengvai migruoja dideliuose plotuose priklausomai nuo meteorologinių sąlygų bei teršimo židinio geografinės padėties.

Stacionarūs taršos šaltiniai. Žemiau esančioje 3 lentelėje pateikiamas ūkio subjektų, eksploatuojančių stacionarius oro taršos šaltinius, sąrašas.

3 lentelė

Vilniaus r. savivaldybės teritorijoje esantys objektai, turintys stacionarius oro taršos šaltinius, kuriems išduoti TIPK/taršos leidimai

Eil. Nr.	Įmonės/objekto pavadinimas	Adresas	TIPK leidimo išdavimo / TIPK leidimo arba oro dalies panaikinimo data	Taršos leidimo išdavimo / panaikinimo data
1.	UAB „Cestos maistas“	Gaukštonių k., Nemenčinės sen.	TIPK Nr.4.7-V-01-Šv-12 2010-12-20	-
2.	AB „Pagirių šiltnamiai“	Pagiriai, Pagirių sen.	2013-10-03	-
3.	AB „Vilniaus paukštynas“	Rudamina, Rudaminos sen.	2012-01-23	-
4.	UAB „Šilputa“	Sodų g. 14, Skaidiškių k., Nemėžio sen.	-	VR-4.7-V-02-V-14/TL-V.8-20/2016 2016-01-13
5.	UAB „Janolex“	Ilgoji g. 54, Lindiniškių k.	-	TL-V.8-11/2015 2015-01-23
6.	UAB „Daigai“	Parko g. 1, Avižieniai	-	TL-V.8-13/2015 2015-03-06
7.	UAB „Cesta“	M. Riešės k., Avižienių sen.	-	VR-4.7-V-02-V-30/TL-V.8-19/2015 2015-11-24
8.	UAB „Lietpak“	Čekoniškių k., Zujūnų sen.	TIPK VR-4.7-V-01-V-35 2010-09-01	-

9.	UAB „Spaudos kontūrai“	Vakarinė g. 1, Pašilaičių k., Zujūnų sen.	-	TL-V.8-7/2014 2014-11-13
10.	UAB „Riešės plantacija“	Paežerių k., Riešės sen.	TIPK VR-4.7-V-02-V-67 2011-12	-

(šaltinis: Vilniaus rajono savivaldybės Aplinkos oro kokybės valdymo programa 2016-2020 m.)

Vilniaus rajono savivaldybėje į aplinką iš stacionarių taršos šaltinių įvairius teršalus išmeta energetikos, pramonės ir ūkio objektai, taip pat individualūs gyvenamieji namai. Daugiausia teršalų į aplinkos orą patenka iš didžiųjų katilinių, esančių rajono miesteliuose – Nemenčinėje, Bezdonyse, Maišiagaloje, Mickūnuose ir Šumske, eksploatuojamų daugiabučių gyvenamųjų namų centralizuotam apšildymui. Individualių gyvenamųjų namų išmetamų teršalų ypač padaugėja šaltuoju metų laiku, intensyviai kūrenant šildymo katilus ir esant nepalankioms taršos sklaidai meteorologinėms sąlygoms, be to, taršos padidėjimas priklauso ir nuo naudojamo kuro rūšies, jo kokybės.

Teršalų emisijų (tonomis) į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių kitimas 2015 – 2019 m. Vilniaus rajono savivaldybėje pateikiamas 4 lentelėje.

4 lentelė

Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių Vilniaus r. savivaldybėje
2015 – 2019 m.

Teršalai	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
	Išmestų teršalų kiekis, t				
Visi teršalai	913,88	873	801,25	846,58	3433,86
Kietosios medžiagos	107,26	106,71	97,46	104,4	227,54
Sieros anhidridas	1,32	0,27	0,01	0,02	72,63
Azoto oksidai	25,87	25,78	21,49	21,08	594,87
Anglies monoksidas	130,44	73,09	57,88	59,88	2111,46
Lakūs organiniai junginiai	203,99	238,85	250,05	254,13	363,25
Įmonių skaičius	13	9	7	8	31

(šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, www.gamta.lt)

2015-2019 metų laikotarpio pabaigoje išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekis staigiai išaugo (4 lent.). Darytina prielaida, kad tai buvo įtakota staigiai padidėjus stacionarių taršos šaltinių kiekiui. Kietųjų teršalų kiekiai išaugo beveik 53 %, sieros anhidridų kiekis padidėjo 55 kartus, azoto oksidų kiekis išaugo 22 kartus, anglies monoksido kiekis išaugo 16 kartų, lakūs organiniai junginiai 1,7 karto.

Oro teršalams išsisklaidyti yra svarbus reljefas, nuo kurio priklauso, kaip išsklaidomi ar koncentruojami teršalai. Vilniaus rajono reljefas labai įvairus – rytuose iškilusi Medininkų aukštuma su aukščiausiomis Lietuvoje – Aukštojo, Juozapinės ir Kruopinės kalvomis, iškilusiomis daugiau nei 290 metrų virš jūros lygio. Pietryčius užima Dainavos žemuma, šiaurės vakarus – Aukštaičių aukštuma. Tuo tarpu centrinėje ir rytinėje Vilniaus rajono dalyje išsidėstę Neries, Vilnelės ir Vokės slėniai. Šiaurinei Vilniaus rajono daliai būdingos žemumos. Žemiausia Vilniaus rajono vieta yra ties vakarine rajono riba, Neries slėnyje.

Mobilioji tarša. Vilniaus rajono savivaldybėje automobilių transportas yra vienas iš pagrindinių teršalų emisijos į atmosferą šaltinių.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, Lietuvoje transporto emisijos sudaro nuo 50 % iki 70 % suminių emisijų kiekio. Didžiausią dalį teršalų struktūroje sudaro anglies monoksidas (CO), azoto oksidai (NO₂) ir nemetaniniai lakieji organiniai junginiai (NMLOJ).

Vilniaus rajono savivaldybės automobilizacijos lygio kitimo tendencijos pateiktos 5 lentelėje, kur pateikiamas kelių transporto priemonių skaičiaus kitimas per laikotarpį nuo 2014 m. iki 2018 m. pabaigos.

5 lentelė

Kelių transporto priemonių skaičius Vilniaus raj. sav. metų pabaigoje, vnt.

Kelių transporto priemonės	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Mopedai	733	895	1 030	1 141	1 293
Motociklai	285	331	339	360	393
Lengvieji automobiliai	36 928	39 639	41 572	43 897	47 339
Autobusai	169	177	206	218	211
Krovininiai automobiliai	1 854	2 060	2 244	2 375	2 584
Puspriekabių vilkikai	1 128	1 126	1 174	1 275	1 800
Puspriekabės	3 273	675	629	635	684
Priekabos	324	315	330	305	301
Specialūs automobiliai	242	250	254	271	253

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Per laikotarpį nuo 2014 iki 2018 metų buvo fiksuojamas stabilus beveik visų kelių transporto priemonių skaičiaus augimas.

Vilniaus rajono teritoriją tiesiogiai kerta tarptautinės magistralės, magistraliniai, krašto ir rajoniniai keliai. Vilniaus rajono savivaldybėje automobilių transportas yra vienas iš pagrindinių teršalų emisijos į atmosferą šaltinių. Vilniaus rajoną kerta 3 iš 6 per Lietuvos teritoriją einančių europinių magistralių: Berlynas-Gdanskas-Karaliaučius-Marijampolė-Prienai-Vilnius–Minskas (E28), Klaipėda-Kaunas-Vilnius-Lyda-Černovcai-Bukareštas-Aleksandropolis (E85), Vilnius-Panevėžys-Šiauliai-Palanga-Klaipėda (E272). Vietinės reikšmės kelių tinklas Vilniaus rajone taip pat yra pakankamai tankus.

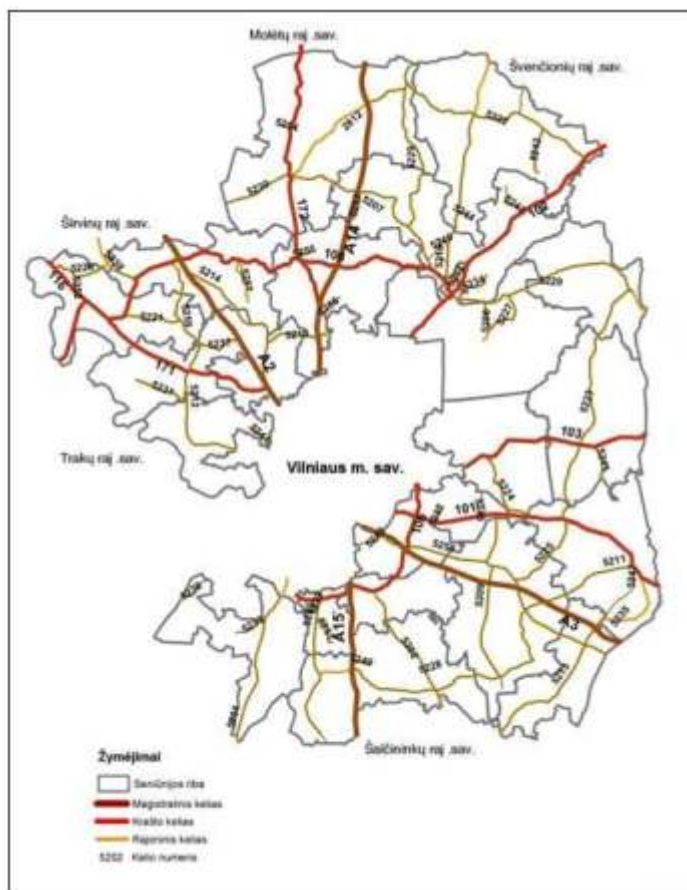
Rajoniniuose keliuose dominuoja dviejų tipų kelių dangos, t.y. patobulintos kelio dangos bei žvyro danga, didžioji dalis tenka keliams su patobulinta danga, o mažesnė dalis - rajoniniams keliams su žvyro dangomis. Vilniaus rajono teritoriją tiesiogiai kerta magistraliniai keliai: A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda, A2 Vilnius–Panevėžys, A3 Vilnius–Minskas, A4 Vilnius–Varėna–Gardinas, A14 Vilnius–Utena, A15 Vilnius–Lyda, A16 Vilnius–Prienai–Marijampolė.

Taip pat Vilniaus rajoną kerta krašto keliai – 101 Vilnius–Šumskas, 102 Vilnius–Švenčionys–Zarasai, 103 Vilnius–Polockas, 108 Vievis–Maišiagala–Nemenčinė, 171 Bukiškės–Sudervė–Dūkštos, 172 – Raudondvaris–Giedraičiai–Molėtai, 202 Vaidotai–Baltoji Vokė.

Vilniaus rajoną kerta šie rajoniniai keliai: 2812 Joniškis–Dubingiai–Dirmeitai–Paberžė, 5206 Naujasodė–Bezdonys, 5207 Nemenčinė–Eitminiškės–Paberžė, 5208 Rukainiai–Senasalis, 5209 Kyviškės–Rukainiai, 5210 Bendoriai–Riešė–Kalinai, 5211 Šumskas–Savičiūnai–Tumosai, 5212

Pilaitė-Čekoniškės-Sudervė, 5214 Bukiškės-Maišiagala, 5215 Nemenčinė-Sužionys-Jonėnai, 5216 privažiuojamasis kelias prie Nemenčinės nuo kelio Vilnius-Švenčionys-Zarasai, 5217 Maišiagala-Širvintos, 5220 Nemenčinė-Buivydžiai I, 5221 Dūkštos-Paąžuoliai, 5222 Sapiėgiškės-SužionysDirmeitai, 5239 privažiuojamasis kelias prie Juodšilių nuo kelio Naujoji Vilnia-Rudamina-Vaidotai, 5240 Mažosios Kabiškės-Didžiosios Kabiškės, 5241 Buivydiškės-Zujūnai, 5242 Daukšiai-Petravas, 5243 Karklinė-Unėniškės, 5244 privažiuojamasis kelias prie Pakryžės nuo kelio Nemenčinė-Sužionys-Jonėnai, 5245 Sodybos-Petruliškės, 5246 privažiuojamasis kelias prie Kyviškių nuo kelio Vilnius-Šumskas, 5247 Šumskas-Laukininkai, 5248 privažiuojamasis kelias prie Nemėžio nuo kelio Vilnius-Minskas, 5251 Šiaudinė-Prūdiškės-Juodšiliai-Prūdiškės, 5252 Airėnai I-Geisiškės, 5253 Novosadai-Radžiuliai, Vainiškės-Radžiuliai, 5254 privažiuojamasis kelias prie Glitiškių nuo kelio, Raudondvaris-Giedraičiai-Molėtai, 5255 privažiuojamasis kelias prie Pikeliškių nuo kelio, Raudondvaris-Giedraičiai-Molėtai, 5256 Raudondvaris-Pašiliai, 5257 Giedraitiskės-Skauduliškės, 5258 Liepynai-Rukainiai-Medininkai, 5259 Sudervė-Paąžuoliai-Maišiagala.

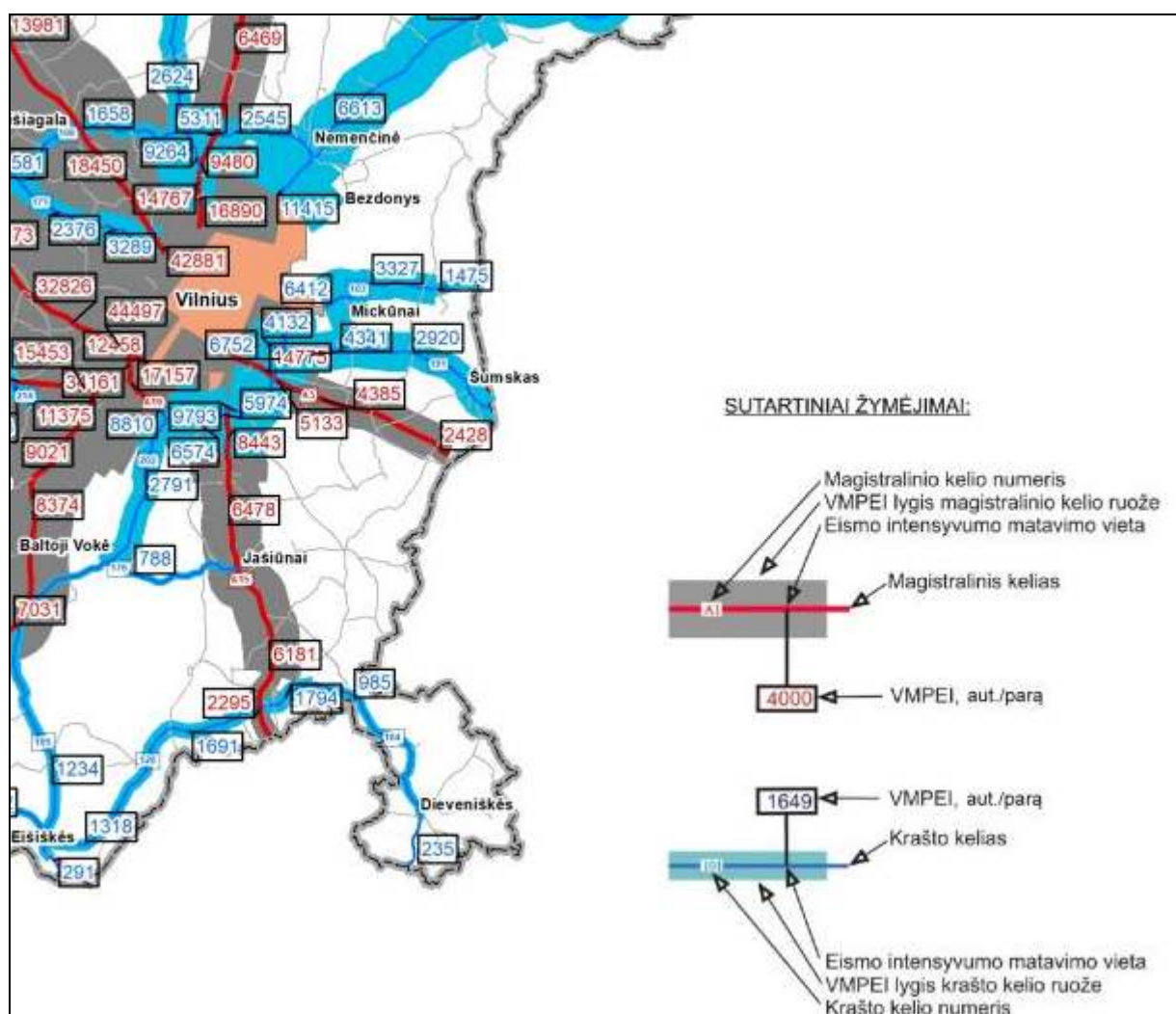
Per Vilniaus rajoną eina šie geležinkelio ruožai: Vilnius-Šumskas, Vilnius-Turmantas, Vilnius-Stasylos, Naujoji Vilnia-Vilnius-Kaunas, Naujoji Vilnia-Kena, Vilnius-Šalčininkai. Ruožu Vilnius-Šumskas yra pervežami IX tarptautinio geležinkelio transporto koridoriaus (Minskas-Radviliškis-Klaipėda) tranzitiniai kroviniai bei keleiviai. Keleivių ir krovinių srautas per Vilniaus rajone esančias geležinkelio stotis yra palyginti nedidelis, išskyrus tranzitines kryptis, kur formuojami sąstatai į Kaliningradą ir Klaipėdą. Dėl ribotų investicijų į ruožų Vilnius-Stasylos ir Vilnius-Turmantas geležinkelio infrastruktūrą yra ribojamas keleivinių ir krovinių traukinių judėjimo greitis.

6 pav. Kelių infrastruktūra Vilniaus rajone

(šaltinis: Vilniaus rajono savivaldybės Aplinkos oro kokybės valdymo programa 2016-2020 m.)

Vidutinis metinis paros kelių transporto eismo intensyvumas 2019 m. Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje pateiktas 7 paveiksle. Lietuvos automobilių kelių direkcijos duomenimis, bendras vidutinis metinis paros eismo intensyvumas valstybinės reikšmės krašto keliuose Vilniaus miesto prieigose 2019 m. kito nuo 4132 automobilių iki 44 497 automobilių.

7 pav. 2019 m. vidutinis metinis paros eismo intensyvumas Vilniaus raj. sav. krašto keliuose
(šaltinis: Lietuvos automobilių kelių direkcija, <http://lakd.lrv.lt>)

2018 metų pabaigoje Vilniaus rajono savivaldybėje esančių automobilių kelių bendras ilgis buvo 3 239 km. Kelių su danga ilgis – 2 946 km. Kelių su patobulinta danga ilgis – 1 055 km. Žvyro kelių ilgis – 1 891 km. Grunto kelių ilgis – 293 km (6 lent.).

6 lentelė

Automobilių kelių ilgis (km) metų pabaigoje Vilniaus raj. sav.

	2014m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Automobilių kelių ilgis, km	3 036	3 136	3 209	3 228	3 239
Automobilių kelių su danga ilgis, km	2 929	2 980	2 903	2 932	2 946
Automobilių kelių su patobulinta danga ilgis, km	980	985	967	1 018	1 055
Žvyro kelių ilgis, km	1 949	1 995	1 936	1 914	1 891

Grunto kelių ilgis, km	107	156	307	297	293

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Vilniaus rajono savivaldybėje 2014 – 2018 m. laikotarpiu bendras individualių lengvųjų automobilių ir jų skaičiaus 1000-čiui gyventojų stebima stabili augimo tendencija.

7 lentelė

Individualių lengvųjų automobilių skaičius metų pabaigoje Vilniaus raj. sav.

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Individualių lengvųjų automobilių skaičius	34 858	37 061	38 571	40 201	43 155
1000 gyventojų tenka individualių lengvųjų automobilių	365	389	402	416	438

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Transporto priemonių išmetami į atmosferą teršalai - anglies monoksidas, azoto dioksidas, sieros dioksidas, kietosios dalelės, benzenas, formaldehidai, policikliniai angliavandeniliai ir kt. Transporto tarša priklauso nuo transporto priemonės eksploatacijos trukmės, naudojamo kuro rūšies, važiavimo sąlygų. Benzina naudojančios transporto priemonės išskiria daugiau anglies monoksido ir angliavandenilių, o dyzeliniu kuru varomos priemonės išskiria daugiau suodžių. Be to, esant šaltam varikliui, išsiskiria didesnės taršalų koncentracijos, nei varikliui įšilus. Degant kurui, į aplinką išsiskiria anglies monoksidas (80 proc.), angliavandeniliai (15 proc.), azoto oksidas (5 proc.), nedideli kiekiai švino, benzpireno ir kitų nuodingų medžiagų. Kietosios dalelės susidaro dylant automobilių padangoms. Nustatyta, kad per metus vienam automobiliui susidaro iki 1,6 kg teršalų. Taip pat į aplinką teršalai išsiskiria dylant stabdžių kaladėlėms ir sankabai bei trinties metu įvairiuose automobilio mazguose.

Oro užterštumas labiausiai priklauso nuo meteorologinių sąlygų, teršalų emisijos apimčių, miesto infrastruktūros. Mieste, kur intensyvus transporto eismas ir daug stacionarių taršos šaltinių, susidaro palankios sąlygos teršalams kauptis, kai orus ilgesnį laikotarpį lemia aukšto slėgio laukas – anticiklonas, tuomet vyrauja ramūs, be vėjo ir kritulių orai, dėl to sumažėja vertikalusis oro sluoksnio maišymasis ir susidaro sąlygos teršalams kauptis pažemio sluoksnyje. Esant palankioms teršalų sklaidai oro sąlygoms (smarkus vėjas ir krituliai), į orą patekę teršalai išsklaidomi, išplaunami ar nusodinami. Būtina įvertinti ir transporto įtaką, nes oro taršai įtakos turi tiek transportas, tiek stacionarių taršos šaltinių išmetimai. Tikėtina, kad daugiau tokios taršos tenka autotransportą koncentruojantiems tranzitiniams intensyvaus eismo keliams ir jų aplinkai.

Tam, kad būtų įgyvendinti aplinkos oro kokybei keliami reikalavimai ir uždaviniai, savivaldybei būtina vykdyti aplinkos oro kokybės stebėseną.

Oro kokybės tyrimų Vilniaus rajone rezultatai². Įgyvendinant Vilniaus rajono savivaldybės Aplinkos oro kokybės valdymo 2016-2020 m. programą, 16-oje tyrimų vietų atlikti oro užterštumo tyrimai vertinant KD₁₀, SO₂, NO₂, O₃, CO, LOJ (benzeno, tolueno, etilbenzeno, m-, p-, o-ksilenų) koncentracijas. Visos matavimo vietos Vilniaus rajono savivaldybėje parinktos arčiausiai pagrindinių miesto gatvių, esančių darželių, mokyklų bei gyvenamųjų namų aplinkoje.

Oro užterštumo tyrimų vietos Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje:

1. Skaidiškių k., Rudaminos ir Taikos g. sankryža (589349, 6053041) [O1];
2. Avižienių k., Sudervės g. (575624, 6070133) [O2];
3. Maišiagalos k., Mokyklos ir Šv. Antano g. sankryža (568330, 6082179) [O3];
4. Kalvelių k., Vilniaus g. (608710, 6056688) [O4];
5. Pagirių k., Durpių ir Pagirių g. sankryža (577903, 6050158) [O5];

² Šaltinis: Vilniaus Gedimino Universiteto Metinė ataskaita už 2019 metų rudens ir 2020 metų žiemos–vasaros sezonus.

6. Nemenčinė, ties Švenčionių g. ir Bažnyčios g. (594100, 6079944) [O6];
7. Nemenčinė, Kranto g. (594539, 6079751) [O7];
8. Skaidiškių k., Sodų g. (589690, 6053046) [O8];
9. Bezdonys, Geležinkelio ir Arklių g. sankryža (597738, 6075451) [O9];
10. Rudens sezono – Kyviškių k., Lakūnų g. šalia Kyviškių aerodromo (597004, 6060449); žiemos sezono – Dobromislės k., Linksmoji g. (596944, 6058881); pavasario sezono – Dobromislės k., Tolimoji g. (597273, 6058721); vasaros sezono – Kyviškių k. (598395, 6058566) [O10];
11. Čekoniškių k., Skautų g. (569316, 6067184) [O11];
12. Didžiosios Kabiškės, Nemenčinės ir Tvenkinio g. sankryža (593262, 6082982) [O12];
13. Nemėžis, Stadiono g. (587847, 6056518) [O13];
14. Paberžė, Vilniaus ir Sodų g. sankryža (579187, 6090296) [O14];
15. Rudamina, Aušros ir mokyklos g. sankryža (587131, 6051429) [O15];
16. Daržininkai, Filaretų ir Senojo kelio g. sankryža (588792, 6055887) [O16].

Oro užterštumas kietosiomis dalelėmis (KD_{10}), sieros dioksidu (SO_2), azoto dioksidu (NO_2), ozonu (O_3) bei anglies monoksidu (CO) tirtas mobiliąja tyrimų laboratorija, o užterštumas lakiaisiais organiniais junginiais (LOJ) bei amoniaku (NH_3) buvo tirtas difuziniais ėmikliais.

Vidutinė KD_{10} koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – $18,0 \mu g/m^3$, [O2] – $18,8 \mu g/m^3$, [O3] – $13,4 \mu g/m^3$, [O4] – $25,6 \mu g/m^3$, [O5] – $19,2 \mu g/m^3$, [O6] – $19,1 \mu g/m^3$, [O7] – $19,4 \mu g/m^3$, [O8] – $12,3 \mu g/m^3$, [O9] – $21,3 \mu g/m^3$, [O10] – $18,8 \mu g/m^3$, [O11] – $19,5 \mu g/m^3$, [O12] – $26,6 \mu g/m^3$, [O13] – $17,7 \mu g/m^3$, [O14] – $20,0 \mu g/m^3$, [O15] – $15,2 \mu g/m^3$, [O16] – $19,2 \mu g/m^3$. Taigi, didžiausia KD_{10} koncentracija nustatyta [O12] Nemenčinės ir Tvenkinio g. sankryžoje, Didžiosiose Kabiškėse, mažiausia – [O8] Sodų gatvėje, Skaidiškių k. Ribinė metų KD_{10} koncentracijos vertė ($40 \mu g/m^3$) nebuvo viršyta.

Vidutinė SO_2 koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – $2,4 \mu g/m^3$, [O2] – $3,6 \mu g/m^3$, [O3] – $2,7 \mu g/m^3$, [O4] – $2,2 \mu g/m^3$, [O5] – $3,5 \mu g/m^3$, [O6] – $3,8 \mu g/m^3$, [O7] – $2,6 \mu g/m^3$, [O8] – $3,3 \mu g/m^3$, [O9] – $2,7 \mu g/m^3$, [O10] – $3,8 \mu g/m^3$, [O11] – $4,1 \mu g/m^3$, [O12] – $2,7 \mu g/m^3$, [O13] – $2,3 \mu g/m^3$, [O14] – $3,1 \mu g/m^3$, [O15] – $2,0 \mu g/m^3$, [O16] – $1,8 \mu g/m^3$. Taigi, didžiausia SO_2 koncentracija nustatyta [O11] Skautų g., Čekoniškių kaime, mažiausia – [O16] Filaretų ir Senojo kelio g. sankryžoje, Daržininkuose. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Vidutinė NO_2 koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – $26,3 \mu g/m^3$, [O2] – $26,7 \mu g/m^3$, [O3] – $21,8 \mu g/m^3$, [O4] – $21,5 \mu g/m^3$, [O5] – $30,6 \mu g/m^3$, [O6] – $22,9 \mu g/m^3$, [O7] – $15,5 \mu g/m^3$, [O8] – $24,8 \mu g/m^3$, [O9] – $15,2 \mu g/m^3$, [O10] – $17,5 \mu g/m^3$, [O11] – $21,6 \mu g/m^3$, [O12] – $15,6 \mu g/m^3$, [O13] – $25,1 \mu g/m^3$, [O14] – $15,5 \mu g/m^3$, [O15] – $22,3 \mu g/m^3$, [O16] – $20,6 \mu g/m^3$. Taigi, didžiausia NO_2 koncentracija nustatyta [O5] Durpių ir Pagirių g. sankryžoje, Pagirių kaime, mažiausia – [O9] Geležinkelio ir Arklių g. sankryžoje, Bezdonyse. Ribinė metų NO_2 koncentracijos vertė ($40 \mu g/m^3$) nebuvo viršyta.

Vidutinė O_3 koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – $54,3 \mu g/m^3$, [O2] – $56,9 \mu g/m^3$, [O3] – $51,7 \mu g/m^3$, [O4] – $62,2 \mu g/m^3$, [O5] – $51,7 \mu g/m^3$, [O6] – $41,2 \mu g/m^3$, [O7] – $49,4 \mu g/m^3$, [O8] – $53,9 \mu g/m^3$, [O9] – $40,9 \mu g/m^3$, [O10] – $75,5 \mu g/m^3$, [O11] – $59,1 \mu g/m^3$, [O12] – $56,2 \mu g/m^3$, [O13] – $64,5 \mu g/m^3$, [O14] – $53,6 \mu g/m^3$, [O15] – $51,1 \mu g/m^3$, [O16] – $51,5 \mu g/m^3$. Taigi, didžiausia O_3 koncentracija nustatyta [O10] Linksmoji g., Dobromislės kaime, mažiausia – [O9] Geležinkelio ir Arklių g. sankryžoje, Bezdonyse. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Pažymėtina, kad aplinkos ore esantis ozonas neišmetamas tiesiogiai į atmosferą, bet fotocheminių reakcijų metu, veikiant saulės šviesai ir šilumai, susiformuoja iš kitų junginių – daugiausia azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių, anglies monoksido ir metano. Didžiausia šio teršalo koncentracija stebima ne pramonės rajonuose ar prie intensyvaus eismo gatvių, kur į

aplinkos orą patenka daugiausia teršalų, o atokiau nuo taršos šaltinių esančiose miestų vietose ir kaimo vietovėse.

Vidutinė CO koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – 0,30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O2] – 1,14 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O3] – 0,89 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O4] – 0,74 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O5] – 0,33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O6] – 0,46 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O7] – 0,39 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O8] – 0,78 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O9] – 0,45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O10] – 0,39 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O11] – 0,76 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O12] – 0,99 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O13] – 0,32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O14] – 0,34 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O15] – 0,53 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O16] – 0,27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi, didžiausia CO koncentracija nustatyta [O2] Sudervės g., Avižienių kaime, mažiausia – [O16] Filaretų ir Senojo kelio g. sankryžoje, Daržininkuose. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Vidutinė benzeno koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – 0,72 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O2] – 0,68 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O3] – 0,70 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O4] – 0,64 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O5] – 0,84 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O6] – 0,88 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O7] – 0,66 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O8] – 0,62 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O9] – 0,74 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O10] – 0,65 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O11] – 0,51 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O12] – 0,93 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O13] – 0,93 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O14] – 0,72 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O15] – 0,66 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O16] – 0,58 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi, didžiausia benzeno koncentracija nustatyta [O12] Nemenčinės ir Tvenkinio g. sankryžoje, Didžiosiose Kabiškėse ir [O13] Stadiono g., Nemėžyje, mažiausia – [O11] Skautų g., Čekoniškių kaime. Metinė ribinė vertė šiam teršalui yra 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Vidutinė tolueno koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – 1,17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O2] – 1,47 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O3] – 1,99 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O4] – 1,73 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O5] – 8,68 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O6] – 1,35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O7] – 4,57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O8] – 1,78 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O9] – 1,28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O10] – 1,77 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O11] – 0,87 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O12] – 1,14 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O13] – 7,63 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O14] – 1,20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O15] – 1,44 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O16] – 0,62 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi, didžiausia tolueno koncentracija nustatyta [O5] Durpių ir Pagirių g. sankryžoje, Pagirių kaime, mažiausia – [O16] Filaretų ir Senojo kelio g. sankryžoje, Daržininkuose. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Vidutinė etilbenzeno koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – 0,97 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O2] – 1,93 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O3] – 0,52 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O4] – 2,20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O5] – 9,50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O6] – 0,50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O7] – 2,81 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O8] – 1,51 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O9] – 0,97 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O10] – 2,52 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O11] – 0,59 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O12] – 0,99 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O13] – 0,78 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O14] – 0,59 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O15] – 0,97 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O16] – 0,55 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi, didžiausia etilbenzeno koncentracija nustatyta [O5] Durpių ir Pagirių g. sankryžoje, Pagirių kaime, mažiausia – [O6] ties Švenčionių g. ir Bažnyčios g. sankryža, Nemenčinėje. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Vidutinė m-, p-ksilenų koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – 1,13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O2] – 2,47 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O3] – 0,84 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O4] – 2,23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O5] – 10,06 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O6] – 0,84 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O7] – 3,09 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O8] – 1,77 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O9] – 0,97 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O10] – 2,37 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O11] – 1,02 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O12] – 0,90 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O13] – 1,53 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O14] – 0,66 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O15] – 1,11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O16] – 0,56 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi, didžiausia m-, p-ksilenų koncentracija nustatyta [O5] Durpių ir Pagirių g. sankryžoje, Pagirių kaime, mažiausia – [O16] Filaretų ir Senojo kelio g. sankryžoje, Daržininkuose. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Vidutinė o-ksilenų koncentracija ore tyrimų vietose nustatyta: [O1] – 0,59 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O2] – 0,88 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O3] – 0,50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O4] – 0,95 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O5] – 3,44 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O6] – 0,51 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O7] – 1,09 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O8] – 0,80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O9] – 0,57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O10] – 0,97 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O11] – 0,60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O12] – 0,55 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O13] – 0,76 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O14] – 0,50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O15] – 0,57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, [O16] – 0,51 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi, didžiausia o-ksilenų koncentracija nustatyta [O5] Durpių ir Pagirių g. sankryžoje, Pagirių kaime, likusiose tytimų vietose nustatyta žemiau arba arti 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ o-ksilenų koncentracija. Metinė ribinė vertė šiam teršalui nenustatyta.

Tyrimų rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad būtina toliau vykdyti kasmetinius aplinkos oro kokybės stebėjimus, siekiant įvertinti teršalų emisijų iš energetikos įmonių, motorizuoto transporto ir gyvenamųjų namų įtaką aplinkos orui.

4.1.2. Monitoringo tikslas ir uždaviniai

Oro monitoringo tikslas – gauti ir teikti sisteminę matavimais ar kitais metodais pagrįstą informaciją, skirtą optimaliam aplinkos oro kokybės reguliavimui užtikrinti, apie teršalų dydžių pokyčius laiko ir erdvės atžvilgiu.

Pagrindiniai uždaviniai:

1. Vilniaus rajono savivaldybėje vykdyti aplinkos oro taršos stebėjimus;
2. Kaupti ir analizuoti stebėjimo duomenis, palyginant juos su oro teršalų ribinėmis vertėmis;
3. Įvardinti galimas aplinkos oro kokybės pokyčių priežastis, nurodant būdus neigiamoms pasekmės mažinti ar išvengti.
4. Teikti informaciją visuomenei apie aplinkos oro kokybę.

4.1.3. Stebimi parametrai, stebėjimo vietų išsidėstymas ir monitoringo vykdymo grafikas

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“³, patvirtintas teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos sąjungos kriterijus, sąrašas bei ribinės aplinkos oro užterštumo vertės.

Monitoringo tinklas. Vilniaus rajono savivaldybės aplinkos oro monitoringo tinklas atspindi transporto priemonių, pramoninių objektų, kitų ūkio subjektų keliamą aplinkos oro taršą.

Aplinkos oro matavimo vietų lokalizacija pateikiama 8 lentelėje.

8 lentelė

Aplinkos oro taršos matavimo vietų Vilniaus raj. lokalizacija ir taršos pobūdis

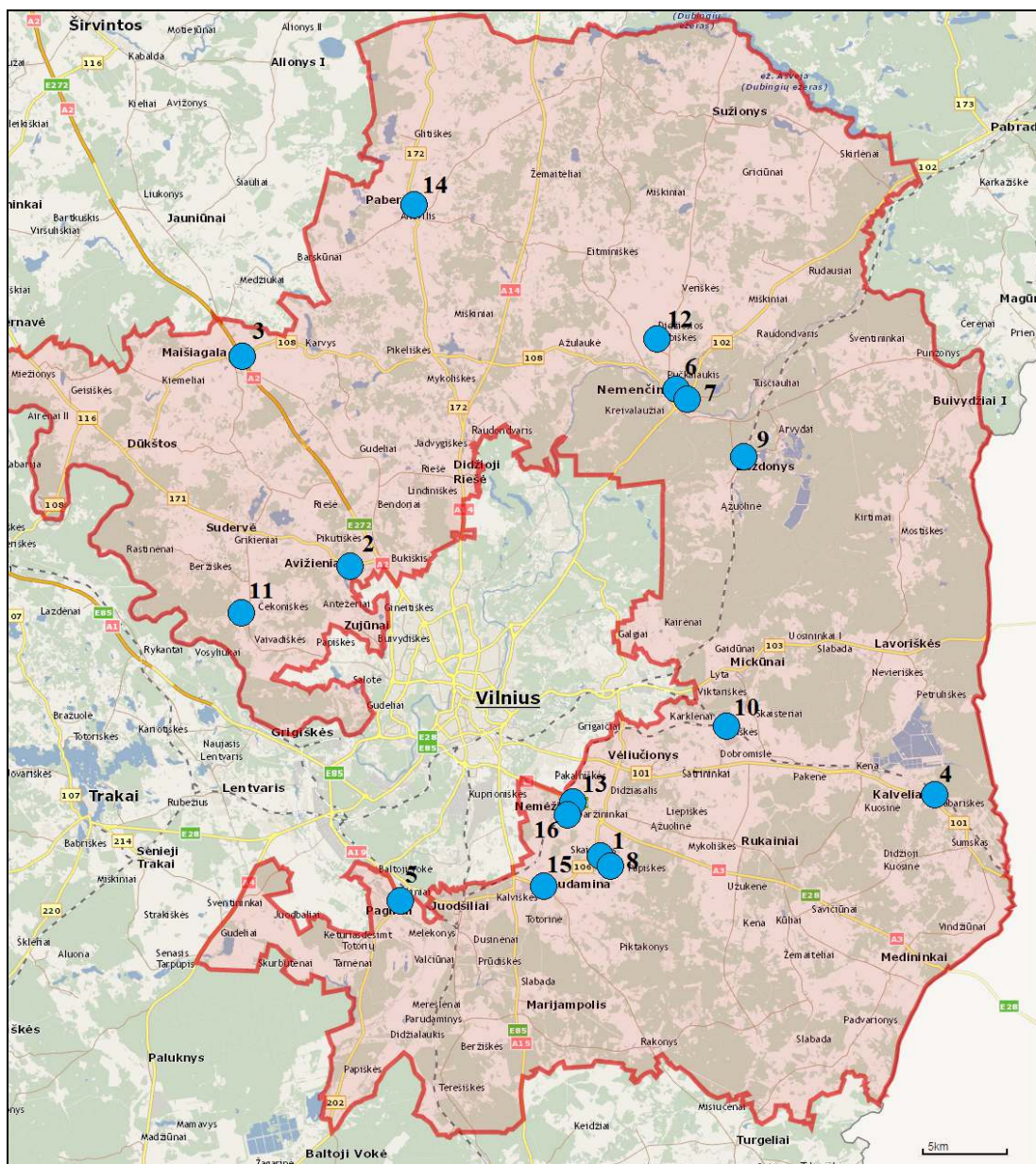
Matavimo vietos eil. Nr.	Matavimo vietos pavadinimas	Tyrimo vietos koordinatės LKS 94 koordinatinių sistemoje		Taršos pobūdis
		X	Y	
1.	Skaidiškių k., Rudaminos ir Taikos g. sankryža	589349	6053041	Gyvenamųjų namų kvartalas. Autotransporto taršos poveikis
2.	Avižienių k., Sudervės g.	575624	6070133	Gyvenamųjų namų kvartalas. Transporto tarša.
3.	Maišiagalos k., Mokyklos ir Šv. Antano g. sankryža	568330	6082179	Gyvenamųjų namų kvartalas. Transporto tarša.
4.	Kalvelių k., Vilniaus g.	608710	6056688	Gyvenamųjų namų kvartalas. Autotransporto ir geležinkelių transporto tarša.
5.	Pagirių k., Durpių ir	577903	6050158	Gyvenamųjų namų

³ Suvestinė redakcija nuo 2019-05-01

	Pagirių g. sankryža			kvartalas. Pramonės ir transporto tarša
6.	Nemenčinė, ties Švenčionių g. ir Bažnyčios g.	594100	6079944	Gyvenamųjų namų kvartalas. Pramonės ir transporto tarša
7.	Nemenčinė, Kranto g.	594539	6079751	Gyvenamųjų namų kvartalas. Transporto tarša.
8.	Skaidiškių k., Sodų g.	589690	6053046	Transporto tarša.
9.	Bezdonys, Geležinkelio g. ir Arklių g. sankryža	597738	6075451	Gyvenamųjų namų kvartalas. Foninė koncentracija.
10.	Kyviškių k. Lakūnų g. šalia Kyviškių aerodromo	597004	6060449	Transporto tarša.
11.	Čekoniškių k., Skautų g.	569316	6067184	Gyvenamųjų namų kvartalas. Pramonės ir transporto tarša.
12.	Didžiosios Kabiškės, Nemenčinės ir Tvenkinio g. sankryža	593262	6082982	Gyvenamųjų namų kvartalas. Transporto tarša.
13.	Nemėžis, Stadiono g.	587847	6056518	Gyvenamųjų namų kvartalas. Autotransporto ir geležinkelių transporto tarša.
14.	Paberžė, Vilniaus ir Sodų g. sankryža	579187	6090296	Gyvenamųjų namų kvartalas. Transporto tarša.
15.	Rudamina, Aušros ir Mokyklos g. sankryža	587131	6051429	Gyvenamųjų namų kvartalas. Transporto tarša.
16.	Daržininkai, Filaretų ir Senojo kelio g. sankryža	588792	6055887	Gyvenamųjų namų kvartalas. Pramonės ir transporto tarša

(šaltinis: sudaryta autorių)

Žemiau, 8 paveiksle, pateikiamas aplinkos oro taršos monitoringo tinklas.

8 pav. Vilniaus rajono aplinkos oro monitoringo tinklas (matavimo vietų išsidėstymas)
(šaltinis: sudaryta autorių)

Stebimi parametrai. Atsižvelgiant į iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių išmetamus teršalus, siūloma 2021 – 2026 metų laikotarpiu vykdyti teršalų – azoto dioksido (NO_2), sieros dioksido (SO_2), ozono (O_3), LOJ (lakieji organiniai junginiai: benzenas, toluenas, etilbenzenas, m/p-ksilenas ir o-ksilenas), taip pat KD_{10} ir CO koncentracijų matavimus.

Matavimo vietose Nr. 1 – Nr. 16, kuriuose stebima autotransporto įtaka aplinkos oro kokybei, siūloma mobilioje laboratorijoje instaliuotais oro analizatoriais atlikti KD_{10} , CO ir pasyviais sorbentais O_3 , bei LOJ koncentracijų aplinkos ore matavimus.

Matavimo vietose Nr. 1 – Nr. 7, Nr. 9, Nr. 11- Nr.16, kuriose stebimas stacionarių taršos šaltinių poveikis aplinkos oro kokybei, siūloma atlikti NO_2 , SO_2 , koncentracijų matavimus pasyviais sorbentais šildymo sezono laikotarpiu.

Stebėjimų periodiškumas. Siekiant programos 4.1.2. skyriuje numatytų uždavinių įgyvendinimo, teršalų koncentracijų trukmė (minimali laiko aprėptis) vadovaujantis Aplinkos oro kokybės vertinimo aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr.596 „Dėl aplinkos oro kokybės vertinimo“ 1 priedo nuostatomis, NO_2 , SO_2 , O_3 , LOJ

pasyvius sorbentus eksponuoti po 2 savaites kiekvieną metų ketvirtį, taip užtikrinant, kad matavimų trukmė sudarytų ne mažiau 14 % metų laiko. Mobilios laboratorijos pagalba CO ir KD₁₀ koncentracijas tirti atliekant savaitės trukmės 8 matavimus per 12 mėnesių. Matavimai privalo būti tolygiai išdėstyti per visą 12 – kos mėnesių laikotarpį.

Teršalų koncentracijos matavimų trukmė turi atitikti vidurkinimo laiką, kuriam nustatyta ribinė vertė.

Tiriami parametrai, matavimų periodiškumas, taikytini tyrimo metodai nurodyti *Aplinkos oro monitoringo plane* (9 lentelėje).

9 lentelė

Aplinkos oro monitoringo vykdymo planas

Matavimo vietos Nr.	Tiriami parametrai (analitės)	Matavimų periodiškumas, metai						Matavimų trukmė	Taikomas tyrimų metodas	Rekomenduojamas matavimų metodas
		2021	2022	2023	2024	2025	2026			
1; 2; 4; 5; 11; 12; 13	KD ₁₀ , CO	X*		X*		X*		8 tolygiai per metus išdėstyti savaitės trukmės matavimai	Automatizuoti oro analizatoriai. Spektroskopija	LAND 62:2004. "Oro kokybė. Ore skendinčių kietųjų dalelių KD ₁₀ frakcijos nustatymas. Pamatinis metodas ir bandymo natūraliomis sąlygomis metodika, siekiant įrodyti rekomenduojamų matavimo metodų lygiavertiškumą"; LAND 52:2003.
3; 6; 7; 8; 9; 10; 14; 15; 16	KD ₁₀ , CO		X			X				
1; 2; 4; 5; 11; 12; 13	O ₃ , LOJ	X*		X*		X*		4 k. per metus, po dvi savaites kiekvieną metų ketvirtį	Pasyvūs sorbentai	LST EN 13528–1; LST EN 13528–2; LST EN 13528–3.
3; 6; 7; 8; 9; 10; 14; 15; 16	O ₃ , LOJ	X*		X*		X*				
1 – 7; 9; 11–16	NO ₂ , SO ₂	X*		X*		X*				
							2 k. po dvi savaites (gruodžio ir vasario mėn.)			

PASTABOS: * - einamaisiais metais užfiksavus ribinių verčių viršijimus, matavimo vietose, kur užfiksuoti viršijimai, matavimai turi būti atliekami ir sekančiais metais.

(šaltinis: sudaryta autorių)

Tais atvejais, kai matavimų rezultatai neįprastai daug viršija teisės aktais nustatytus ribinius dydžius, t. y. kai matavimo rezultatų negalima paaiškinti tikėtinais taršos šaltiniais ar kitomis galimomis, ne nuo matuotojo priklausančiomis (tame tarpe ir techninėmis) priežastimis, rekomenduojama per 7 dienų laikotarpį nuo matavimų protokolo gavimo dienos tose matavimo vietose, kuriose buvo užfiksuoti viršijimai, atlikti pakartotinus matavimus.

4.1.4. Metodai ir procedūros

Oro mėginių ėmimas NO_2 , SO_2 , O_3 , LOJ koncentracijoms nustatyti vykdomas pasyvių sorbentų pagalba, o KD_{10} ir CO – automatinį aplinkos oro analizatorių, instaliuotų mobilioje laboratorijoje, pagalba.

Meteorologinės sąlygos turi reikšmingos įtakos aplinkos oro kokybei, todėl imant aplinkos oro mėginius pasyviaisiais sorbentais bei atliekant aplinkos oro matavimus automatiniais oro analizatoriais turi būti fiksuojami meteorologiniai parametrai: aplinkos oro temperatūra ($^{\circ}\text{C}$), vėjo kryptis, vėjo greitis (m/s), drėgnis (%), atmosferos slėgis (hPA). Meteorologiniai parametrai gali būti matuojami vietoje arba naudojami artimiausios meteorologinės stoties oficialūs duomenys.

Atliekant aplinkos oro mėginių ėmimą bei matavimus vadovautis Aplinkos oro monitoringo vykdymo plane (žr. 9 lent.) pateiktus arba lygiaverčius metodus.

Aplinkos oro tyrimai turi būti atliekami laboratorijų, turinčių *Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos apraše* (patvirtinta: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. D1-386 redakcija) nustatyta tvarka išduotus leidimus, arba kitus laboratorijos kvalifikaciją pagrindžiančius dokumentus. Atliekamų matavimų ir tyrimų kokybės užtikrinimas privalo atitikti tarptautinio standarto LST EN ISO/IEC 17025 reikalavimus.

4.1.5. Vertinimo kriterijai

Gautos vidutinės koncentracijos lyginamos su atitinkamam teršalui teisės aktuose nustatytomis tokio paties vidurkinimo laikotarpio (metų) ribinėmis vertėmis.

SO_2 nėra nustatytų ilgo laikotarpio (metų) ribinių verčių. Dėl šios priežasties pasyvių sorbentų pagalba užfiksuotos 2 savaitių SO_2 koncentracijos turėtų būti palygintos su trumpesnio laikotarpio (1 val., 24 val.) ribinėmis vertėmis. Akcentuotina, kad gauti rezultatai turėtų būti vertinami tik kaip orientacinio pobūdžio informacija siekiant nustatyti ar neviršijamos trumpesnio laikotarpio (1 val., 24 val.) SO_2 ribinės vertės.

Vidutinė metinė NO_2 , LOJ, ir KD_{10} koncentracija turi būti lyginama su šioms teršalams nustatytomis tokio paties vidurkinimo laikotarpio (metų) ribinėmis vertėmis.

Iš CO ir O_3 matavimų rezultatų skaičiuojama maksimali 8 valandų slankiojo vidurkio koncentracija pagal Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzinu, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 7d. įsakymu Nr.D1–585/V–611 „Dėl Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzinu, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų patvirtinimo“ 4 priedo reikalavimus ir palyginti ją su šiame dokumente nustatyta ribine verte.

Aplinkos oro kokybės vertinimą reglamentuojantys teisės aktai:

- Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 596 „Dėl Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašas ir ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 „Dėl Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“;
- Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų patvirtinimo“.

Bibliografija:

1. Valstybinis aplinkos oro monitoringas, 2011-07-12. <<http://oras.gamta.lt/cms/index?rubricId=cd221b5f-a5f0-4cc2-a19e-c2eb5b503538>>.
2. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas 2018 m.
<<https://lakd.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/eismo-intensyvumas/vidutinis-metinis-paros-eismo-intensyvumas-2018-m>>.
3. Nacionalinių taršos mažinimo bei oro kokybės vertinimo programų paruošimas. Aplinkos oro kokybės vertinimo vadovas. 2006 m. rugpjūčio mėn. Vilnius.
4. Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymas Nr. D1-436 dėl „Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2018-07-01).
5. Vilniaus rajono savivaldybės 2020-2022 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas 2020 m. birželio 1 d.m. gegužės 15 d. Nr. T3-114 Tarybos sprendimu.
6. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymas Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“.
7. Vilniaus rajono savivaldybės Aplinkos oro kokybės valdymo programa 2016-2020 m.
8. Vilniaus Gedimino Universiteto Metinė ataskaita už 2019 metų rudens ir 2020 metų žiemos–vasaros sezonus.

4.2 PAVIRŠINIO VANDENS MONITORINGAS

4.2.1. Esamos būklės analizė

Vilniaus rajono savivaldybės teritorija patenka į Nemuno upių baseino, Neries mažųjų intakų pabaseinį (85,2 % savivaldybės teritorijos), Merkio pabaseinį (2,7 %), Žeimenos pabaseinį (9,1 %), Šventosios pabaseinį (3 %).

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje yra 36 valstybinės reikšmės ežerai, kurių bendras plotas yra 912 hektarų (didesni nei 50 ha ploto žiūr. 10 lent.), 28 valstybinės reikšmės tvenkinių (didesni nei 10 ha ploto žiūr. 11 lent.), kurių bendras plotas yra 220,5 ha bei 16 valstybinės reikšmės upių (12 lent.).⁴

9 pav. Vilniaus raj. savivaldybės lokalizacija Nemuno UBR
(šaltinis: www.gamta.lt, Nemuno UBR)

10 lentelė

Valstybinės reikšmės ežerai Vilniaus raj. savivaldybės teritorijoje (didesni nei 50 ha ploto)

Eil. Nr.	Inventoriaus numeris *	Ežero pavadinimas	Plotas, hektarais
1.	42-112	Gaveikių ežeras	55,2
2.	52-2	Ilgas	74,8
3.	58-9	Ilgutis	82,2
4.	51-14	Karvys	58,7
5.	51-17	Pikeliškių	67,2

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimas Nr.1268 „Valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašas“

6.	51-64	Riešė	85,2
7.	51-30	Vilnoja	57,6
8.	51-3	Širvys	85,1

Čia: * – inventoriaus numeris, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimu Nr.1268 patvirtintame „Valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąraše“
(šaltinis: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimas Nr.1268 „Valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašas“)

11 lentelė

Valstybinės reikšmės tvenkiniai Vilniaus raj. savivaldybės teritorijoje

Eil. Nr.	Tvenkinio pavadinimas	Upė	Vandens telkinys (vyresnioji upė)	Užtvankos vieta nuo žiočių, kilometrais	Tvenkinio plotas, hektarais
1.	Akmenos	Akmena	Širvinta	2,1	14
2.	Kiemelių	Dūkšta	Neris	7,9	18,1
3.	Keturiadešimt totorių	Asdrė	Vokė	2,5	33,2
4.	Kryžiškių	Asdrė	Vokė	0,8	27,5
5.	Kulių	Svyruonėlė	Kena	5,4	10,3
6.	Margių	Vilnia	Neris	60,1	55,5
7.	Mūro Vokės	Vokė	Neris	9,4	12,2

(šaltinis: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimas Nr.1268 „Valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašas“)

Valstybinės reikšmės upių, tekančių Vilniaus raj. savivaldybės teritorijoje, sąrašas pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

12 lentelė

Valstybinės reikšmės upės Vilniaus raj. savivaldybės teritorijoje

Upės pavadinimas	Vandens telkinys (vyresnioji upė)	Įtekėjimo krantas (dešinysis – d, kairysis – k)	Atstumas nuo žiočių, kilometrais	Upės ilgis, kilometrais	Upės plotas, hektarais
Neris mažųjų intakų pabaseinis					
Neris	Nemunas	d	207,7	234,5	2500
Bezdonė	Neris	k	200,9	8,6	2,2
Nemenčia	Neris	d	196,6	26,1	15,7
Žalesa	Neris	d	187,4	18,8	9,2
Riešė	Neris	d	177,9	21,6	11,7
Vilnia	Neris	k	164,9	79,6	50
Kena	Vilnia	k	53,2	23,9	13,7
Sudervė	Neris	d	148,2	9,1	2,2
Vokė	Neris	k	140,9	35,8	31,5
Asdrė	Vokė	k	31,9	16	6,7
Rudamina	Vokė	d	28,4	30	19,1
Peteša	Rudamina	k	12,6	10,8	2,5
Juodė	Peteša	k	1	15,1	5,9
Galinė	Rudamina	k	4,7	17,4	7,9
Dūkšta	Neris	d	113,2	29,2	18,4
Žeimenos pabaseinis					
Žeimena	Neris	d	212,6	79,6	332

Upės pavadinimas	Vandens telkinys (vyresnioji upė)	Įtekėjimo krantas (dešinysis – d, kairysis – k)	Atstumas nuo žiočių, kilometrais	Upės ilgis, kilometrais	Upės plotas, hektarais
Jusinė	Žeimena	d	5	22,6	12,5

(šaltinis: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimas Nr.1268 „Valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašas“)

Valstybinis monitoringas Vilniaus rajono savivaldybės vandens telkiniuose paskutiniu laikotarpiu buvo vykdytas 2016 m. Širvio, Musios, Riešės ir Vilnojos ežeruose bei Petešos, Neries, Kenos upėse, 2017 m. Ilgas ir Pikeliškių ežeruose, Kirnės, Neries, Girijos, Taurijos, Nemėžos upėse, 2018 m. Riešės, Ilgučio, Gaveikių ežeruose, Neries, Nemenčios, Rudaminos, Vilnios upėse, 2019 m. Širvio ir Musios ežeruose, bei Neryje aukščiau Panerių.

13 lentelė

2016 m. ežerų ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Ežero pavadinimas	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal vandens skaidrumą	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal BDS ₇	Ekologinė būklė pagal P
	Y	X				
Riešė	571379	6072871	Bloga	Gera	Vidutinė	Labai gera
Vilnoja	569799	6073225	Gera	Gera	Labai gera	Labai gera
Širvio ež.	577823	6095301	Bloga	Gera	Vidutinė	Gera
Musia	577027	6093530	Bloga	Labai gera	Gera	Gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

2016 m. Riešės ežero ekologinės būklės klasė pagal ežero fitoplanktono indeksą (EFPI) buvo „bloga“, Širvio ir Musios „vidutinė“, Vilnojos „labai gera“. Pagal makrobestuburių vertinimo indeksą (EMI) Riešės ir Musios ežerų ekologinės būklės klasė buvo „gera“, Vilnojos „labai gera“, o Širvio „bloga“.

14 lentelė

2017 m. ežerų ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Ežero pavadinimas	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal vandens skaidrumą	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal BDS ₇	Ekologinė būklė pagal P
	Y	X				
Ilgas	600167	6095730	Gera	Labai gera	Vidutinė	Gera
Pikeliškių ežeras	581424	6082605	Vidutinė	Gera	Vidutinė	Gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

2017 m. Ilgo ir Pikeliškių ežerų ekologinės būklės klasė pagal ežero fitoplanktono indeksą (EFPI) buvo „bloga“, o pagal makrobestuburių vertinimo indeksą (EMI) abiejų ežerų – „labai gera“.

15 lentelė

2018 m. ežerų ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Ežero pavadinimas	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal vandens skaidrumą	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal BDS ₇	Ekologinė būklė pagal P
	Y	X				
Riešė	571379	6072871	Bloga	Labai gera	Vidutinė	Labai gera
Ilgutis	568369	6048111	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Gaveikių ež.	589613	6100859	Gera	Labai gera	Gera	Labai gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

2018 m. Ilgučio ežero ekologinės būklės klasė pagal ežero fitoplanktono indeksą (EFPI) buvo „labai gera“, Gaveikių ežero „vidutinė, o Riešės „bloga“. Pagal makrobentų vertinimo indeksą (EMI) Ilgučio ir Gaveikių ežerų ekologinė būklė „labai gera“, o pagal fitobentosos vertinimo indeksą (EFBI) Riešės ežero – „gera“.

16 lentelė

2019 m. ežerų ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Ežero pavadinimas	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal vandens skaidrumą	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal BDS ₇	Ekologinė būklė pagal P
	Y	X				
Širvio	577823	6095301	Vidutinė	Gera	Bloga	Gera
Musia	577027	6093530	Vidutinė	Labai gera	Vidutinė	Labai gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

2016 metais vykdyto upių valstybinio monitoringo duomenimis Petešos ties Kelmyte, Kenos ties Kryžkeliu ekologinė būklė pagal fitobentosos indeksą (FBI) buvo „gera“, pagal upės makrobentų (UMI) Petešos ties Kelmyte buvo „gera“, o Kenos ties Kryžkeliu – „labai gera“.

2017 metais vykdyto upių valstybinio monitoringo duomenimis Kirnės ties Pakirniais, Girijos netoli žiočių, ties Žalėsa, Taurijos aukščiau Taurijos ekologinė būklė pagal fitobentosos indeksą (FBI) buvo „gera“, o Nemėžos ties Nemėžele „vidutinė“. Pagal upės makrobentų indeksą (UMI) Kirnės ties Pakirniais, Girijos netoli žiočių, ties Žalėsa, Nemėžos ties Nemėžele ekologinė būklė buvo „vidutinė“, o Taurijos aukščiau Taurijos „gera“.

2018 metais vykdyto upių valstybinio monitoringo duomenimis Nemenčios ties Veriškėmis, Rudaminos žemiau Rudaminos, Neries žemiau Tušciaulių, Vilnios ties Užtilčiais ekologinė būklė pagal fitobentosos indeksą (FBI) buvo „gera“. Pagal upės makrobentų indeksą (UMI) Nemenčios ties Veriškėmis ir Vilnios ties Užtilčiais ekologinė būklė buvo „gera“, o Rudaminos žemiau Rudaminos ir Neries žemiau Tušciaulių, ekologinė būklė buvo „vidutinė“.

2016-2019 m. laikotarpio upių ekologinės būklės vertinimo duomenys pagal atskirus fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius pateikiamas žemiau esančiose lentelėse.

17 lentelė

2016 m. Upių ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Upės pavadinimas	Vandens telkinio pobūdis	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal O_2	Ekologinė būklė pagal BDS_7	Ekologinė būklė pagal NH_4-N	Ekologinė būklė pagal NO_3-N	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal PO_4-P	Ekologinė būklė pagal P
		Y	X							
Peteša ties Kelmyte	natūralus	6047166	584925	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Gera	Labai gera
Neris aukščiau Panerių	natūralus	6061756	569674	Labai gera	Vidutinė	Vidutinė	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Kena ties Kryžkeliu	natūralus	6053509	599399	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

18 lentelė

2017 m. Upių ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Upės pavadinimas	Vandens telkinio pobūdis	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal O_2	Ekologinė būklė pagal BDS_7	Ekologinė būklė pagal NH_4-N	Ekologinė būklė pagal NO_3-N	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal PO_4-P	Ekologinė būklė pagal P
		Y	X							
Kirnė ties Pakimiais	natūralus	6098361	598642	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Neris aukščiau Panerių	natūralus	6061756	569674	Labai gera	Gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Girija netoli žiočių, ties Žalėsa	natūralus	6082066	586073	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Gera	Labai gera
Taurija aukščiau Taurijos	natūralus	6068692	600836	Labai gera	Gera	Gera	Labai gera	Labai gera	Gera	Vidutinė
Nemėža ties Nemėžele	natūralus	6051339	584802	Vidutinė	Vidutinė	Vidutinė	Gera	Vidutinė	Bloga	Bloga

(šaltinis: www.gamta.lt)

19 lentelė

2018 m. Upių ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Upės pavadinimas	Vandens telkinio pobūdis	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal O_2	Ekologinė būklė pagal BDS_7	Ekologinė būklė pagal NH_4-N	Ekologinė būklė pagal NO_3-N	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal PO_4-P	Ekologinė būklė pagal P
		Y	X							
Neris aukščiau Panerių	natūralus	6061756	569674	Labai gera	Gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Nemenčia ties Veriškėmis	natūralus	6086041	595322	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Gera	Labai gera
Rudamina žemiau Rudaminos	natūralus	6051255	586439	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Neris žemiau Tuščiaulių	natūralus	6080185	598871	Labai gera	Gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera
Vilnia ties Užtilčiais	natūralus	6057510	611714	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

20 lentelė

2019 m. Upių ekologinės būklės klasės pagal fizikinių-cheminių kokybės elementų rodiklius

Upės pavadinimas	Vandens telkinio pobūdis	Koordinatės		Ekologinė būklė pagal O ₂	Ekologinė būklė pagal BDS ₇	Ekologinė būklė pagal NH ₄ -N	Ekologinė būklė pagal NO ₃ -N	Ekologinė būklė pagal N	Ekologinė būklė pagal PO ₄ -P	Ekologinė būklė pagal P
		Y	X							
Neris aukščiau Panerių	natūralus	6061756	569674	Labai gera	Gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera	Labai gera

(šaltinis: www.gamta.lt)

21 lentelė

Rizikos vandens telkinių, esančių Vilniaus raj. savivaldybėje, sąrašas

Vandens telkinio pavadinimas	Vandens telkinio kodas	Rizikos veiksniai
Širvinta	LT122112102	Vagos ištiesinimas
Neris	LT120100011	Tarptautinė tarša
Neris	LT120100012	Nežinoma (antrinė ar kt.) tarša
Neris	LT120100013	Nežinoma (antrinė ar kt.) tarša
Musė	LT120108101	Vagos ištiesinimas
Kirnė	LT121103221	Vagos ištiesinimas
Vokė	LT120105101	Nežinoma (antrinė ar kt.) tarša
Vokė	LT120105102	Nežinoma (antrinė ar kt.) tarša
Nemenčia	120103101	Vagos ištiesinimas
Girija	120103461	Vagos ištiesinimas
Vilnia	120104201	Vagos ištiesinimas
Taurija	120104441	Vagos ištiesinimas
Rudamina	120105181	Vagos ištiesinimas
Rudamina	120105182	Sutelktoji tarša
Nemėža	120105221	Vagos ištiesinimas; Sutelktoji tarša
Peteša	120105291	Nenustatyti rizikos veiksniai
Musios ež.	LT112040471	Dabarties ir praeities tarša
Ilgas ež.	LT112141311	Dabarties ir praeities tarša
Pikeliškių ežeras (ež.Žalesas)	LT112030070	Dabarties ir praeities tarša
Širvio ežeras	LT112040470	Dabarties ir praeities tarša
Riešė	LT112030111	Dabarties ir praeities tarša
Papis	LT112030180	Nenustatyti

(šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra)

Nuotekų tvarkymas Vilniaus raj. savivaldybėje. Vilniaus raj. savivaldybėje esančių išleistuvų sąrašas pateikiamas žemiau 22 lentelėje.

22 lentelė

Vilniaus raj. savivaldybėje esančių nuotekų išleistuvų sąrašas

Eil. Nr.	Ūkio subjekto kodas	Ūkio subjektas	Ūkinės veiklos objekto pavadinimas	Ūkinės veiklos objekto adresas	Nuotekų valymo įrenginio kodas	Nuotekų valymo įrenginio pavadinimas	Išleistuvo kodas	Išleistuvo koordinatės (LKS)	Nuotekų rūšis	Vandens telkinio (nuotekų priimtovo) pavadinimas
1.	110068730	Akcinė bendrovė "Pagirių šiltnamiai"	Pagirių šiltnamiai	Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Pagiriai	-	-	1410283	576696 6051208	paviršinės nuotekos	Vokė
2.	110068730	Akcinė bendrovė "Pagirių šiltnamiai"	Pagirių šiltnamiai	Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Pagiriai			1410269	577655 6050708	paviršinės nuotekos	Vokė
3.	110193723	Uždaroji akcinė bendrovė "PALINK"	UAB "Palink" padalinys Nr. 584 prekybos centras "IKI Bendoriai"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Užubaliai, Senasis Ukmergės kel. 8	3410091	UAB „Palink“ Bendoriai NVĮ	1410341	6071039 576979	nuotekos buitinės	Bevardis
4.	120545849	Uždaroji akcinė bendrovė "VILNIAUS VANDENYS"	Nemenčinės aglomeracija	Vilniaus r. sav., Nemenčinės miesto sen., Nemenčinė	3410050	Nemenčinės NVĮ	1410061	6081348 592535	komunalinės nuotekos	Neris
5.	120545849	Uždaroji akcinė bendrovė "VILNIAUS VANDENYS"	Gėlos aglomeracija	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Tuščiuliai	3410051	Gėlos filtracijos laukai	1410062	6080131 597700	komunalinės nuotekos	Neris
6.	122590280	Uždaroji akcinė bendrovė "PAKMARKAS"	Uždaroji akcinė bendrovė "PAKMARKAS"	Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Daržininkai	3410066	UAB „Pakmarkas“ NVĮ	1410078	588627 6056325	buitinės nuotekos	Nemėža
7.	122770150	Uždaroji akcinė bendrovė "VINGĖS TERMINALAS"	UAB "VINGĖS TERMINALAS"	Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Bareikiškės, Minsko pl.	3410085	UAB „Vingės terminalas“ BNVĮ	1410329	593376 6053777	buitinės nuotekos	Rukainė
8.	122770150	Uždaroji akcinė bendrovė "VINGĖS TERMINALAS"	UAB "VINGĖS TERMINALAS"	Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Bareikiškės, Minsko pl.	3410111	PV NT NVĮ 1	1410327	593258 6053771	paviršinės nuotekos	Rukainė

9.	124824426	Uždaroji akcinė bendrovė "EMP recycling"	UAB "EMP recycling"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Galinė	3410135	PV NVĮ	1410273	574766 6075046	paviršinės nuotekos	Riešė
10.	124824426	Uždaroji akcinė bendrovė "EMP recycling"	UAB "EMP recycling"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Galinė	3410077	UAB „EMP recycling"	1410080	6075046 574766	nuotekos buitinės	Riešė
11.	125261991	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK"	UAB "Lietpak"	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Čekoniškės, Adomo Mickevičiaus g. 165	3410137	NVĮ 1 (naujas)	1410373	569179 6066933	gamybinės nuotekos	Čekonė
12.	125261991	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK"	UAB "Lietpak"	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Čekoniškės, Adomo Mickevičiaus g. 165	3410127	UAB "Lietpak" PV NVĮ 6	1410301	6066784.19 569470.66	paviršinės nuotekos	Čekonė
13.	125261991	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK"	UAB "Lietpak"	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Čekoniškės, Adomo Mickevičiaus g. 165	3410097	UAB "Lietpak" PV NVĮ 4	1410297	6066932 569335	paviršinės nuotekos	Čekonė
14.	125261991	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK"	UAB "Lietpak"	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Čekoniškės, Adomo Mickevičiaus g. 165	3410125	UAB "Lietpak" NVĮ 3	1410056	6066737 569457	nuotekos buitinės	Čekonė
15.	125261991	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK"	UAB "Lietpak"	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Čekoniškės, Adomo Mickevičiaus g. 165	3410141	PV NVĮ 5 (nuo 2016)	1410377	6066940 569078	paviršinės nuotekos	Čekonė
16.	125389165	UAB "BALRENA"	UAB "Balrena"	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Raudondvaris,	3410076	UAB „Balrena" restoranas „HBH" NVĮ	1410092	582106 6077573	buitinės nuotekos	Raudonojo Dvaro ežeras

				Žirgų g. 2						
17.	126287925	Namų bendrija "Klevinės linai"	Namų bendrija "Klevinės linai"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Klevinė, Linų g. 3	3410005	Namų bendrijos "Klevinės linai" NVĮ	1410008	576530 6072537	buitinės nuotekos	Riešė
18.	161410513	Uždaroji akcinė bendrovė "Okseta"	UAB "Okseta", Vilniaus raj.	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Užubaliai, Senasis Ukmergės kel. 4	3410109	PV NT NVĮ 1	1410337	577005 6070840	paviršinės nuotekos	Sudervė
19.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Mostiškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Lavoriškių sen., Mostiškės	3410009	Mostiškių NVĮ	1410012	606856 6072156	komunalinės nuotekos	Taurija
20.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Skaidiškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Skaidiškės	3410145	Skaidiškių NVĮ (nauji)	1410381	6053428 589207	komunalinės nuotekos	Dunaika
21.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Rukainių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Rukainiai	3410147	Rukainių biologiniai NVĮ (nauji)	1410383	597859 6053622	komunalinės nuotekos	Rukainė
22.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Kyviškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Šatrininkų sen., Kyviškės	3410108	Kyviškių NVĮ	1410120	596704 6059226	buitinės nuotekos	Kyvė
23.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Marijampolio aglomeracija	Vilniaus r. sav., Marijampolio sen., Marijampolis	3410149	Marijampolio k. biologiniai NVĮ (nauji)	1410385	586094 6045036	komunalinės nuotekos	Juodė
24.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Savičiūnų aglomeracija	Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Savičiūnai	3410014	Savičiūnų NVĮ	1410017	602133 6049874	komunalinės nuotekos	Vaičia
25.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Nemėžio aglomeracija	Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Nemėžis	3410011	UAB "Nemėžio komunalininkas" Nemėžio NVĮ	1410014	587632 6055678	komunalinės nuotekos	Nemėža
26.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Kalvelių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Kalvelių sen., Kalveliai	3410015	Kalvelių NVĮ	1410018	609708 6056237	komunalinės nuotekos	Kinelė
27.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio	Vėliučionių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Šatrininkų sen.,	3410010	Vėliučionių NVĮ	1410013	592949 6058821	komunalinės nuotekos	Šeternikų upelis

		komunalininkas"		Vėliučionys						
28.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Mickūnų aglomeracija	Vilniaus r. sav., Mickūnų sen., Mickūnai	3410008	Mickūnų vidurinės mokyklos NVĮ	1410011	597406 6063772	komunalinės nuotekos	Vilnia
29.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Medininkų aglomeracija	Vilniaus r. sav., Medininkų sen., Medininkai	3410012	Medininkų NVĮ	1410015	606282 6045756	komunalinės nuotekos	Kuosinė
30.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Mickūnų aglomeracija	Vilniaus r. sav., Mickūnų sen., Mickūnai	3410007	Mickūnų filtracijos laukai	1410010	6063624 597042	komunalinės nuotekos	Vilnia
31.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Skaidiškės, Sodų g. 23			2410026		komunalinės nuotekos	Uždaroji akcinė bendrovė "Vilniaus vandenys"
32.	186107463	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas"	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas" Rudamina	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Rudamina, Gamyklos g. 27			1410291	584869 6050611	paviršinės nuotekos	Rudamina
33.	186107463	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas"	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas" Rudamina	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Rudamina, Gamyklos g. 27	3410016	AB „Vilniaus paukštynas" NVĮ	1410019	585093 6050591	komunalinės nuotekos	Rudamina
34.	186107463	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas"	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas" Rudamina	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Rudamina, Gamyklos g. 27			1410293	583115 6050269	paviršinės nuotekos	Rudamina
35.	186107463	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas"	Akcinė bendrovė "Vilniaus paukštynas" Rudamina	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Rudamina, Gamyklos g. 27			1410267	582507 6048839	paviršinės nuotekos	Rudamina
36.	186133629	Uždaroji akcinė bendrovė "Vaidotų statyba"	Uždaroji akcinė bendrovė "Vaidotų statyba"	Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Vaidotai, Pramonės g. 14	3410103	PV NT NVĮ 1	1410289	575786 6051996	paviršinės nuotekos	Vokė

37.	186154228	Uždaroji akcinė bendrovė "ARVYDAI"	Uždaroji akcinė bendrovė "ARVYDAI"	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Arvydai			1410285	597622 6074605	žuvininkystės tvenkinių vanduo	Bezdonė
38.	186154228	Uždaroji akcinė bendrovė "ARVYDAI"	Uždaroji akcinė bendrovė "ARVYDAI"	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Arvydai			1410025	600320 6077109	žuvininkystės tvenkinių vanduo	Trinkulis
39.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Arvydų aglomeracija	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Arvydai	3410026	Arvydų NVĮ	1410035	599032 6077217	komunalinės nuotekos	Trinkulis
40.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Sudervės aglomeracija	Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervė	3410117	Sudervės NVĮ	1410357	570856 6072268	komunalinės nuotekos	R - 1
41.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Maišiagalos aglomeracija	Vilniaus r. sav., Maišiagalos sen., Maišiagala	3410021	Maišiagalos NVĮ su azoto ir fosforo šalinimu	1410030	567654 6081315	komunalinės nuotekos	Dūkšta
42.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Paberžės aglomeracija	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Paberžė	3410028	Paberžės NVĮ	1410037	579067 6092064	komunalinės nuotekos	Daulia
43.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Buivydžių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Buivydžių sen., Buivydžiai I	3410033	Buivydžių NVĮ	1410042	611120 6079658	komunalinės nuotekos	Buivydžių upelis
44.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Bezdonių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Bezdonys	3410027	Bezdonių NVĮ	1410036	597033 6075572	komunalinės nuotekos	Bezdonė
45.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Pikeliškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Pikeliškės	3410031	Pikeliškių NVĮ	1410040	579322 6082689	komunalinės nuotekos	Ž - 2
46.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Glitiškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Glitiškės	3410029	Glitiškių NVĮ	1410038	578825 6095218	komunalinės nuotekos	Š - 1

47.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Eitminiškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Eitminiškės	3410032	Eitminiškių NVĮ	1410041	589534 6088244	komunalinės nuotekos	Nemenčia
48.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Geisiškių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Dūkštų sen., Airėnai I	3410022	Geisiškių NVĮ	1410031	559327 6079144	komunalinės nuotekos	Airupė
49.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Visalaukės aglomeracija	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukė I	3410030	Visalaukės NVĮ	1410039	585581 6096993	komunalinės nuotekos	A - 2
50.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Sužionių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Sužionių sen., Sužionys	3410143	Sužionių biologinio NVĮ	1410124	6096322 596504	nuotekos buitinės	Kirnė
51.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Rudausių aglomeracija	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Rudausiai	3410025	Rudausių NVĮ	1410034	601105 6087130	komunalinės nuotekos	Sąvalka
52.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Raudondvario aglomeracija	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Raudondvaris	3410057	Raudondvario NVĮ	1410066	6077912 583004	komunalinės nuotekos	Neris
53.	186696638	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Gilužiai"	IGNSB "Gilužiai"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Gilužiai	3410073	IGNSB „Gilužiai" NVĮ	1410087	6069247 575296	buitinės nuotekos	Gilužis
54.	186720975	Uždaroji akcinė bendrovė "RIEŠĖS PLANTACIJA"	UAB "Riešės plantacija"	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Paežeriai	3410039	UAB „Riešės plantacija" NVĮ	1410048	6078615 582012	(nurodyti) kita rūšis	Riešė
55.	186756081	UAB "VILNIUS GOLF & SPA RESORT"	UAB "VILNIUS GOLF & SPA RESORT"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Ežeraičiai	3410113	NVĮ	1410351	572082 6078055	buitinės nuotekos	Vilnoja
56.	190795841	Prūdiškių socialinės globos namai	Prūdiškių socialinės globos namai	Vilniaus r. sav., Juodšilių sen., Prūdiškės	3410040	Buitinių NVĮ	1410049	583134 6047090	buitinės nuotekos	Rudamina
57.	286143880	Uždaroji akcinė	Uždaroji akcinė	Vilniaus r. sav.,			1410051	605673	žuvininkystės	Kena

		bendrovė "Akvilėgija"	bendrovė "Akvilėgija"	Kalvelių sen., Kalveliai, Žaliašilio g. 70				6058934	tvenkinių vanduo	
58.	286143880	Uždaroji akcinė bendrovė "Akvilėgija"	Uždaroji akcinė bendrovė "Akvilėgija"	Vilniaus r. sav., Kalvelių sen., Kalveliai, Žaliašilio g. 70	3410131	UAB "Akvilėgija" žuvininkystės tvenkiniai nusodintuvai	1410050	606652 6060004	žuvininkystės tvenkinių vanduo	Vilnia
59.	300024926	Raisteniškių kaimo Klevų gatvės individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija	Raisteniškių kaimo Klevų gatvės individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Raisteniškės	3410042	IGNSB Klevų g. Raisteniškių NVĮ	1410053	576458 6072510	buitinės nuotekos	Riešė
60.	300105520	Daugiabučių ir individualių namų savininkų bendrija "Klevinės kalvos"	Klevinės kalvos	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Klevinė	3410081	IGNB „Klevinės kalvos“ buitiniai NVĮ	1410311	576427 6072889	buitinės nuotekos	Riešė
61.	300155950	Namų eksploatavimo bendrija "Klevinė- 2"	Namų eksploatavimo bendrija "Klevinė-2"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Bendoriai	3410089	Namų eksploatavimo bendrija „Klevinė-2“ NVĮ	1410339	576896 6073715	buitinės nuotekos	Riešė
62.	300566001	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Žalesos šilas"	IGNSB "Žalesos šilas"	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Žalesa	3410075	IGNSB „Žalesos šilas" NVĮ	1410090	6081901 586049	nuotekos buitinės	Girija
63.	301127594	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Neries kilpų gyvenvietė"	IGNSB "Neries kilpų gyvenvietė"	Vilniaus r. sav., Dūkštų sen., Verkšionys, Neries Kilpų g. 2	3410068	IGNSB „Neries kilpų gyvenvietė" NVĮ	1410081	559045 6075191	buitinės nuotekos	Neris
64.	301820602	Individualių gyvenamųjų namų ir butų savininkų bendrija "Gulbinų namai"	IGNBSB "Gulbinų namai"	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Didieji Gulbinai	3410060	IGNSB „Gulbinų namai" NVĮ	1410071	582683 6074431	buitinės nuotekos	Riešė

65.	301844553	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Sakiškių girelė"	Sakiškių girelė	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Sakiškės	3410087	IGNSB "Sakiškių girelė" NVĮ	1410333	588634 6076579	buitinės nuotekos	Neris
66.	302351378	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "LIEPINIAI"	IGNSB "Liepiniai"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Raisteniškės, Liepų g.	3410062	IGNB „Liepiniai“ NVĮ	1410074	6072509 576455	nuotekos buitinės	Riešė
67.	302976892	Vilniaus raj., Avižienių sen., Klevinės vs., Ievų gatvės individualių gyvenamųjų namų (butų) savininkų bendrija	Vilniaus raj., Avižienių sen., Klevinės vs., Ievų gatvės individualių gyvenamųjų namų (butų) savininkų bendrija	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Klevinė, Ievų g.	3410133	Buitinių NVĮ	1410365	576490 6072516	buitinės nuotekos	Riešė
68.		Rytis Stanevičius	Baseino g. Avižienių k. daugiabučių namų savininkų bendrija	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Avižieniai, Baseino g.	3410129	Baseino g. gyvenamųjų namų kvartalo NVĮ	1410369	575384 6069249	buitinės nuotekos	Sudervė
69.		Robertas Giedrys	Gyvenamųjų namų kvartalas Papiškėse, Pagirių sen.	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Papiškės	3410139	GNK Papiškėse NVĮ	1410375	6064496 572719	nuotekos buitinės	Neris
70.	121949798	AB „Eurovia Lietuva“	AB „EUROVIA LIETUVA“ Riešės asfalto-betono gamykla	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Mažoji Riešė	3410105	PV NVĮ	1410349	577603 6075595	paviršinės nuotekos	Riešė

(šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra)

Ūkio subjektų, kurie Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje vykdo išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų monitoringą bei vykdo nuotekų tvarkymą, sąrašas

Eil. Nr.	Ūkio subjekto kodas	Ūkio subjektas	Ūkinės pavadinimas veiklos objekto	Ūkinės veiklos objekto adresas	Taršos leidimo numeris
1.	110068730	Akcinė bendrovė "Pagirių šiltnamiai"	AB „Pagirių šiltnamiai“	Šiltnamių g. 1 Pagiriai, Vilniaus r. sav.,	4.7-V-01-V-6
2.	110193723	Uždaroji akcinė bendrovė "PALINK"	UAB "Palink" padalinys Nr. 584 (prekybos centras "IKI Bendoriai")	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Užubaliai, Senasis Ukmergės kel. 8	VR-4.7-V-02-V-125
3.	120545849	Uždaroji akcinė bendrovė "VILNIAUS VANDENYS"	Nemenčinės cechas	Piliakalnio g. 32, Nemenčinė, Vilniaus r. sav.	4.7-V-02-V-1
4.	122590280	Uždaroji akcinė bendrovė "PAKMARKAS"	UAB "PAKMARKAS" spaustuvė	Daržininkų k., Nemėžio sen., Vilniaus r. sav.	4.7-V-02-V-92
5.	122770150	Uždaroji akcinė bendrovė "VINGĖS TERMINALAS"	UAB "VINGĖS TERMINALAS" plataus vartojimo prekių sandėlis su administracinėmis patalpomis	Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Bareikiškės, Minsko pl.	VR-4.7-V-02-V-259
6.	124824426	Uždaroji akcinė bendrovė "EMP recycling"	UAB "EMP recycling"	Galinės Vilniaus r. sav. k., Avižienių sen.,	VR-4.7-V-01-V-8
7.	125261991	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK"	UAB "Lietpak"	A. Mickevičiaus g. 165, Čekoniškių k. Vilniaus r. sav.	4.7-V-01-V-35
8.	125389165	UAB "BALRENA"	UAB "Balrena" restoranas HBH	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Raudondvaris, Žirgų g. 2	4.7-V-02-V-12
9.	126287925	Bendrovės pirmininkas Žydrūnas Vaitkevičius	960-oji individualių gyvenamųjų namų statybos bendrija	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Klevinė, Linų g. 3	VR-4.7-V-02-V-66
10.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Mostiškių NVĮ	Vilniaus r. sav., Lavoriškių sen., Mostiškės	VR-4.7-V-02-V-55
11.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Skaidiškių NVĮ	Šv. Faustinos g. 1A, Skaidiškių k., Nemėžio sen., Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-55/TL V.8-53/2019
12.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Rukainių NVĮ	Pašto g. 1B, Rukainių k., Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-55/TL V.8-51/2018
13.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Kyviškių NVĮ	Vilniaus r. sav., Šatrininkų sen., Kyviškės	VR-4.7-V-02-V-55
14.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Marijampolio NVĮ	Pušų g. 1B, Marijampolio k., Marijampolio sen.,	VR-4.7-V-02-V-55/TL V.8-50/2018

		komunalininkas"		Vilniaus r.	
15.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Savičiūnų NVĮ	Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Savičiūnai	VR-4.7-V-02-V-55
16.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Nemėžio NVĮ	Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Nemėžis	VR-4.7-V-02-V-55
17.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Kalvelių NV I	Kalvelių k., Kalvelių sen., Vilniaus r.	TL-V.8-2/2014
18.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Vėliučionių NVĮ	Vilniaus r. sav., Šatrininkų sen., Vėliučionys	VR-4.7-V-02-V-55
19.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Mickūnų vidurinės mokyklos NVĮ	Vilniaus r. sav., Mickūnų sen., Mickūnai	VR-4.7-V-02-V-55
20.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Medininkų NVĮ	Vilniaus r. sav., Medininkų sen., Medininkai	VR-4.7-V-02-V-55
21.	186063262	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemėžio komunalininkas"	UAB "Nemėžio komunalininkas" Mickūnų filtracijos laukai	Vilniaus r. sav., Mickūnų sen., Mickūnai	VR-4.7-V-02-V-55
22.	186133629	Uždaroji akcinė bendrovė "Vaidotų statyba"	Gamybinė bazė UAB "Vaidotų statyba"	Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Vaidotai, Pramonės g. 14	4.7-V-02-V-26
23.	186154228	Uždaroji akcinė bendrovė "ARVYDAI"	Uždaroji akcinė bendrovė "ARVYDAI"	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Arvydai	VR-4.7-V-02-V-71
24.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	Arvydų aglomeracija Arvydų k. biologiniai valymo įrenginiai	Arvydų k., Bezdonių sen., Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-113/TL V.8-33/2016
25.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Sudervės k. biologiniai valymo įrenginiai	Sodų g. 9A, Sudervės k., Sudervės sen., Vilniaus r. sav.	VR-4.7-V-02-V-103/TL V.8-43/2017
26.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Maišiagalos k. biologiniai valymo įrenginiai	Kiemelių g. 36, Maišiagala, Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-113/TL V.8-27/2016
27.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Paberžės k. biologiniai valymo įrenginiai	Paberžės k., Paberžės sen., Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-113/TL V.8-30/2016
28.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Buivydžių k. filtracijos laukai be išleidimo	Buivydžių I k., Buivydžių sen., Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-113/TL V.8-37/2016
29.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Bezdonių	Bezdonių k., Bezdonių sen.,	VR-4.7-V-02-V-113/TL

		"Nemenčinės komunalininkas"	k. biologiniai valymo įrenginiai	Vilniaus r.	V.8-29/2016
30.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Pikeliškių k. biologiniai valymo įrenginiai	Pikeliškių k., Riešės sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-36/2016
31.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Glitiškių k. biologiniai valymo įrenginiai	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Glitiškės	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-26/2016
32.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Eitminiškių k. biologiniai valymo įrenginiai	Eitminiškių k., Nemenčinės sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-38/2016
33.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Airėnų II k. biologiniai valymo įrenginiai	Airėnų II k., Dūkštų sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-34/2016
34.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Visalaukės I k. biologiniai valymo įrenginiai	Žemynos g. 6, Visalaukės I k., Paberžės sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-32/2016
35.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Sužionių biologiniai nuotekų valymo įrenginiai	Vilniaus r. sav., Sužionių sen., Sužionys	TL-V.8-9/2014
36.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Rudausių k. biologiniai valymo įrenginiai	Rudausių k., Nemenčinės sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-35/2016
37.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Raudondvario k. biologiniai valymo įrenginiai	Raudondvario k., Riešės sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-31/2016
38.	186442084	Uždaroji akcinė bendrovė "Nemenčinės komunalininkas"	UAB "Nemenčinės komunalininkas" Avižienių k. biologiniai valymo įrenginiai	Avižienių k., Avižienių sen., Vilniaus r.	VR- 4.7-V-02-V-113/TL V.8-28/2016
39.	186696638	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Gilužiai"	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos „Gilužiai“ nuotekų valymo įrenginiai	Gilužių k., Avižienių sen. Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-34 /TL V.8-63/2019
40.	186720975	Uždaroji akcinė bendrovė "RIEŠĖS PLANTACIJA"	UAB "Riešės plantacija"	Paežerių Vilniaus r. sav. k., Riešės sen.,	4.7-V-02-V-67
41.	186756081	UAB "VILNIUS GOLF & SPA RESORT"	UAB "VILNIUS GOLF & SPA RESORT"	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Ežeraičiai	VR-4.7-V-02-V-127
42.	190795841	Prūdiškių socialinės globos namai	Prūdiškių socialinės globos namai	Prūdiškių g. 14, Prūdiškių k., Vilniaus r. sav.	VR-4.7-V-02-V-56
43.	286143880	Uždaroji akcinė bendrovė "Akvilėgija"	Žuvininkystės tvenkiniai,	Žaliašilio g. 70, Kalvelių sen., Kalveliai, Vilniaus r. sav.	VR-4.7-V-02-V-79/TL V.8-48/2018
44.	300024926	Raisteniškių kaimo	Raisteniškių kaimo Klevų	Klevų g. 7,	TL-V.8-3/2014

		Klevų gatvės individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija	gatvės individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija	Raisteniškės, Vilniaus r.	
45.	300105520	Daugiabučių ir individualių namų savininkų bendrija "Klevinės kalvos"	DINB „Klevinės kalvos“	Klevinės g. 2, Klevinės vs., Avižienių sen., Vilniaus r. sav.	VR-4.7-V-02-V-84
46.	300155950	Namų eksploatavimo bendrija "Klevinė-2"	Namų eksploatavimo bendrija "Klevinė-2"	Bendorių k., Avižienių sen., Vilniaus r. sav.	VR-4.7-V-02-V-107
47.	300566001	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Žalesos šilas"	IGNSB "Žalesos šilas"	Žalesos k., Vilniaus r. sav.,	4.7-V-02-V-91
48.	301127594	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Neries kilpų gyvenvietė"	IGNSB "Neries kilpų gyvenvietė"	Verkšionių k., 14232 Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-38/TL V.8-57/2019
49.	301820602	Individualių gyvenamųjų namų ir butų savininkų bendrija "Gulbinų namai"	Gyvenamųjų namų kvartalas Didžiųjų Gulbinų kaimas, Riešės seniūnija, Vilniaus rajonas	Vilniaus r. sav., Riešės sen., Didieji Gulbinai	VR-4.7-V-02-V-75
50.	301844553	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "Sakiškių girelė"	Gyvenamųjų namų kvartalas,	Sakiškės k., Bezdonių sen., Vilniaus r.	VR-4.7-V-02-V-90
51.	302351378	Individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija "LIEPINIAI"	IGNSB "Liepiniai"	Liepų g., Raisteniškių k., Vilniaus r. sav.,	VR-4.7-V-02-V-81
52.	302976892	Ievų gatvės individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija	Ievų gatvės individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija	Ievų g. 6-1, Klevinės vs., Avižienių sen., Vilniaus r. sav.	TL-V.8-6/2014
53.	Rytis Stanevičius	Baseino g. Avižienių k. daugiabučių namų savininkų bendrija	Baseino g., Avižienių k., Vilniaus r. sav.		VR-4.7-V-02-V-83
54.	Robertas Giedrys (TIPK Gediminas Jovaiša)	Gyvenamųjų namų kvartalas	Papiškių Vilniaus r. sav. k., Zujūnų sen.,		VR-4.7-V-02-V-82
55.	186175884	UAB „Grepą“	UAB „Grepą“ Uždari teniso kortai	Žirgų g. 1, Gineitškių k., Zujų sen., Vilniaus r.	TL-V.8-14/2015
56.	UAB "Nemenčinės	D. Kabiškių kurų deginančių	Sporto g. 13, D. Kabiškių k., Nemenčinės sen., Vilniaus r.		TL-V.8-8/2014

	komunalininkas"	įrenginių naudojimas			
57.	125261991	UAB „Lietpak“	Plastikinių gaminių gamyba	A. Mickevičiaus g. 165, Čekoniškių k., Vilniaus r.	VR-4.7-V-01-V-35/ T-V.8-9/2015
58.	124824426	UAB „EMP recycling“	Perdirbimo gamykla	Galinės k., Avižienių sen., Vilniaus r.	VR-4.7-V-01-V-8/T-V.8-10/2015
59.	186489543	UAB „Cestos maistas“	Kiaulininkystės kompleksas	Gaukštonių k., Vilniaus r.	VR-4.7-V-01-V-04/T-V.8-24/2016
60.	302422409	UAB „Terra Recycling“	Atliekų surinkimo ir perdirbimo kompleksas	Draugystės g. 4a, Valčiūnų k., Juodšilių sen., Vilniaus r.	T-V.8-26/2017
61.	8636935	Ūkininkas A. Tunkevič	Jociūnų paukštynas	Jociūnų k., Medininkų sen., Vilniaus r.	T-V.8-29/2019
62.	110068730	AB „Pagirių šiltnamiai“	Šiluminės energijos gamyba	Šiltnamių g 1A, Pagiriai	VR-4.7-V-01-V-6
63.	125722762	UAB „Vilniaus betono demontavimo technika“	statybinių atliekų tvarkymas	Liepkalnio g. 172B ir Liepkalnio g. 172 C, Kuporijoniškės	T-V.7-12/2015
64.	186107463	AB „Vilniaus paukštynas“	AB „Vilniaus paukštynas“ Rudamina	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Rudamina, Gamyklos g. 27	VR-4.7-V-01-V-7
65.	122007945	UAB „Cesta“	UAB „Cesta“ Mėsos gaminių gamyba, gyvulių skerdimas, skerdenų apdorojimas, kuro saugojimas ir paskirstymas	Riešės g. 10, Riešės k., Avižiebių sen., Vilniaus r. sav.	VR-4.7-V-02-V-30/TL V.8-19/2015
66.	110830643	UAB "Šilputa"	UAB "Šilputa" Polistireno plokščių gamyba ir plastiko atliekų perdirbimas	Sodų g.14, Skaidiškės, Nemėžio sen., Vilniaus r	VR-4.7-V-02-V-14/TL V.8-20/2016
67.	123467284	UAB "Padvaiskas ir KO"	Kurą deginantis įrenginys	Lauko g. 10, Glitiškės, Vilniaus r. sav.	TL-V.8-42/2016
68.	300613629	UAB „A. Valinsko tvenkiniai“	UAB „A. Valinsko tvenkiniai“ Žuvininkystės tvenkiniai	Marijampolio k. Paberžės sen., Vilniaus r.	4.7-V-02-V-23/TL-V.8-62/2019
69.	303067060	UAB „VIP remontas“	Buitinių nuotekų biologinių valymo įrenginių eksploatavimas, nuotekų surinkimas, valymas ir išleidimas į aplinką	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Raisteniškių vs.	TL-V.8-66/2020

(šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra)

Nuotekų tvarkymas. Į aplinką išleidžiamų nuotekų krūvių pokyčiai Vilniaus rajono savivaldybėje, 2014 – 2018 metų laikotarpiu, pateikiami 24 lentelėje.

Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršinius vandenis

Nuotekų išleidimas	Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršinius vandenis, tūkst. m ³				
	2014	2015	2016	2017	2018
Iš viso išleista nuotekų	8 055,8	7 826,5	9 724,0	11 726,1	9 481,0
Išleista išvalytų iki normos nuotekų	1 226,1	1 422,1	1 450,3	1 677,9	1 526,6
Išleista nepakankamai išvalytų nuotekų	238,9	146,8	201,4	234,5	59,0
Išleista nuotekų, kurių nereikia valyti	6 590,8	6 257,6	8 072,3	9 813,7	7 884,8

(šaltinis: Statistikos departamentas. Aplinkos apsaugos agentūros duomenys)

Analizuojant aukščiau lentelėje pateiktus 2014-2018 metų Aplinkos apsaugos agentūros duomenis pažymėtina, kad pastebimas bendro nuotekų, išleistų į paviršinius vandenis, kiekio mažėjimo tendencija. Tuo pačiu laikotarpiu nuotekų, išvalytų iki nustatytų normų, santykis su bendru išleistų į paviršinius vandenis nuotekų kiekiu išlieka mažai pakitęs. Išvalytų nuotekų, išleistų į paviršinius vandenis, kiekis laikotarpio pabaigoje išaugo 19,6 %.

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje yra 69 įmonės (žr. 23 lent. *Ūkio subjektų, kurie Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje vykdo išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų monitoringą bei vykdo nuotekų tvarkymą, sąrašas*), kurios vykdo išleidžiamų nuotekų į aplinką monitoringą vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo nuostatų, patvirtintų 2009-09-16 įsakymu Nr. D1-546 „Dėl ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ 7 punktu.

Didžiausi Vilniaus rajone nuotekų tvarkytojai yra UAB „Nemėžio komunalininkas“ ir UAB „Nemenčinės komunalininkas“

UAB "Nemėžio komunalininkas" eksploatuoja 11 biologinių nuotekų valymo įrenginių ir 1 nuotekų filtracijos laukus, kurių didžiausi – Skaidiškių nuotekų valykla. Nuotekoms surinkti ir transportuoti iki nuotekų valyklų eksploatuojama 127 km nuotekų tinklų ir 56 siurblynės. 2019 m. duomenimis išvalomų nuotekų kiekis yra 396697 m³/metus⁵.

Šiuo metu UAB „Nemenčinės komunalininkas“ eksploatuoja 50 vandenviečių ir 17 nuotekų valymo įrenginių Vilniaus rajono savivaldybėje⁶.

⁵ Šaltinis: <http://www.nkom.lt/>⁶ Šaltinis: <http://www.nemenkom.lt/vandens-tiekimas-ir-nuot-k-tvarkymas>

4.2.2 Monitoringo tikslas ir uždaviniai

Pagrindinis monitoringo tikslas – stebėti antropogeninės taršos masto pokyčius, nustatyti numatytą šioje programoje paviršinio vandens telkinių vandens kokybę. Gautus rezultatus taikyti paviršinio vandens telkinių vandens kokybės valdymui ir visuomenės informavimui.

Pagrindiniai uždaviniai:

- Paviršinio vandens telkiniuose atlikti vandens kokybės parametrų stebėseną, atliekant periodinius matavimus;
- Atlikti sukaupytų duomenų analizę, įvertinti vandens kokybę, pateikti išvadas.

Stebėsenos rezultatai skirti paviršinio vandens telkinių vandens kokybės gerinimo priemonių planavimui ir įgyvendinimui, visuomenės informavimui.

4.2.3 Stebėjimo vietų išsidėstymas, stebimi parametrai, ir monitoringo vykdymo grafikas

Sudarant monitoringo tinklą paviršinio vandens telkiniai parinkti siekiant juose stebėti ekologinę būklę sutelktosios taršos įtakoje. Praktiškai visi parinkti telkiniai (žr. 24 lent.) yra arti stambesnių gyvenviečių (arba jų ribose), yra arti intensyvaus eismo magistralių bei intensyviai naudojami rekreacijai, jų aplinkoje vykdoma intensyvi žemdirbystė. Rudaminos upėje numatyta matavimų vieta Nr. 1, siekiant stebėti taršos įtaką iš šalia esančių Juodšilių, Dusinėnų, Prūdiškių gyvenviečių, sodų bendrijų. Riešės ežeras galimai patiria reikšmingą neigiamą žmogaus veiklos poveikį. Siekiant nustatyti vandens kokybės problemų ežere priežastis, planuojama tyrimus atlikti ežero giliausioje vietoje (tyrimų vieta Nr. 2) ir ežero intake R-1 (tyrimų vieta Nr. 3), ir ištakte Riešės upelyje (tyrimų vieta Nr. 4), jeigu jie nėra išdžiūvę – tokie tyrimai padėtų nustatyti, kiek reikšminga atitinkama ežerui yra teršalų prietaka iš baseino ir kiek vidinės taršos susidaro pačio vandens telkinio viduje.

Taip pat telkinių ekologinę būklę įtakoja šalia esančių gyvenviečių lietaus ir valyklų bei gamybinės nuotekos. Į monitoringo tinklą taip pat įtraukti vandens telkiniai atsizvelgiant į Vilniaus rajono savivaldybės administracijoje gautus gyventojų pranešimus apie pastebėtą arba įtariama telkinių taršą.

25 lentelėje pateikiama informacija apie monitoringui parinktų paviršinio vandens telkinių ir tyrimo vietų lokalizaciją, o 10 – 12 paveiksluose pateikiamas monitoringo tinklas.

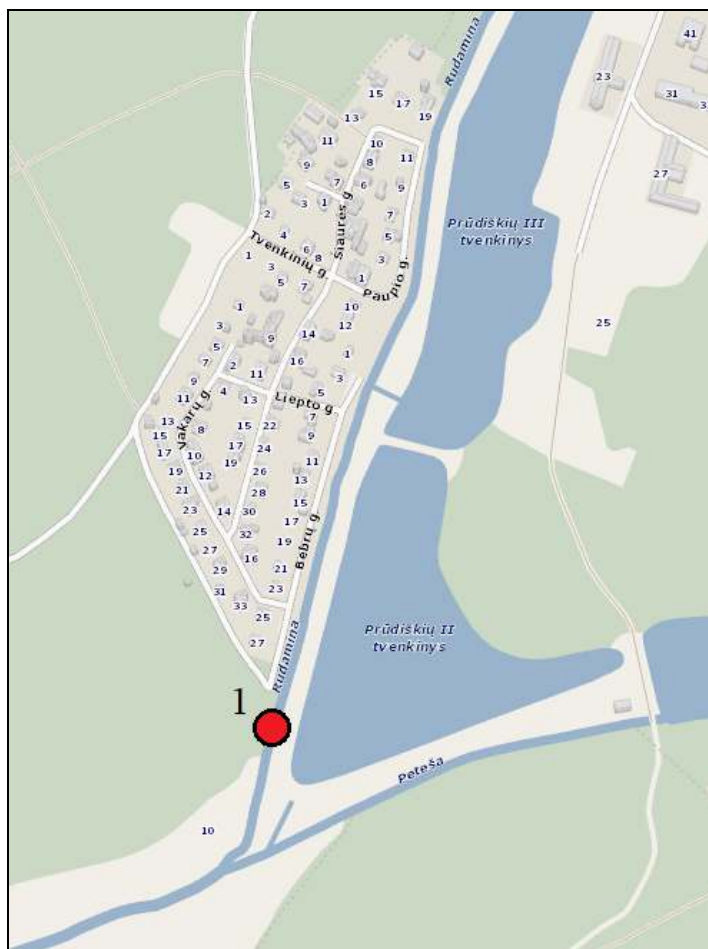
25 lentelė

Paviršinių vandens telkinių tyrimo vietos Vilniaus r. savivaldybėje

Tyrimo vietos eil. Nr.	Pavadinimas	Tyrimo vietos koordinatės LKS 94 koordinatinių sistemoje		Tipas
		X	Y	
1.	Rudamina prieš santaką su Peteša, Prūdiškės, Juodšilių sen.	582705	6045749	upė
2.	Riešės ežeras* Sudervė, Sudervės sen.	571397	607283	ežeras
3.	Riešė	572326	6073438	upelis
4.	R-1, ties Riešės g., Sudervė, Sudervės sen.	570990	6072669	upelis
5.	Bukiškių tvenkinys, Bukiškio k., Avižienių sen.	577577	6070144	tvenkinys

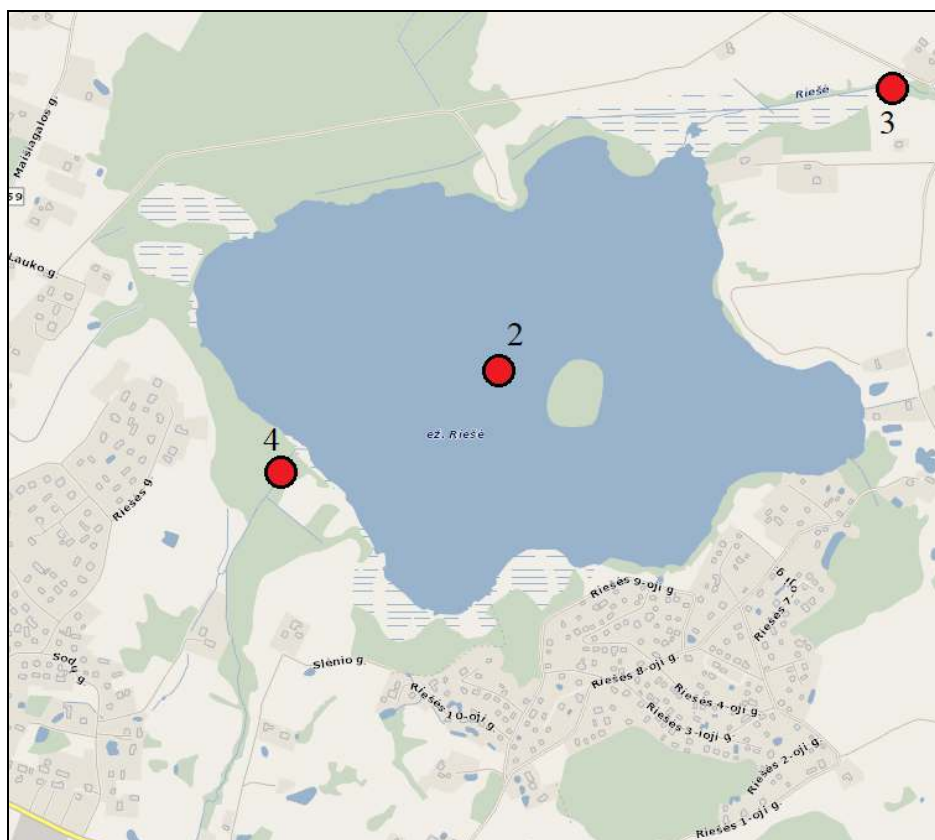
Pastaba: * – tyrimo vietos koordinatės apytikslės, vandens mėginiai turi būti paimti giliausioje vietoje (apie 6 m).

(sudaryta autorių)

10 pav. Paviršinio vandens tyrimo vieta Nr. 1, Rudaminos upė prieš santaką su Peteša

(sudaryta autorių)

11 pav. Paviršinio vandens tyrimo vietos Nr. 2 – Nr. 4
(sudaryta autorių)

12 pav. Paviršinio vandens tyrimo vieta Nr. 5, Bukiškių tvenkinys, Bukiškio k.
(sudaryta autorių)

Stebimi parametrai. Siekiant užtikrinti aukščiau įvardintus monitoringo tinklo sudarymo principus numatoma tyrimo vietose stebėti fizikinius-cheminius kokybės elementų rodiklius **upėse** (tyrimo vietos Nr. 1, 3, 4): maistingąsias medžiagas – nitrato azotą ($\text{NO}_3^- \text{N}$), amonio azotą ($\text{NH}_4^+ \text{N}$), bendrą azotą (N_b), fosfato fosforą ($\text{PO}_4^{3-} \text{P}$), bendrą fosforą (P_b); organinės medžiagos – BDS_7 ; prisotinimas deguonimi – O_2 , **tvenkiniuose ir ežeruose** (tyrimo vietos Nr. 2, 5): bendrus duomenis (maistingąsias medžiagas, organines medžiagas ir vandens skaidrumą) apibūdinančius rodiklius – bendrą azotą (N_b) ir bendrą fosforą (P_b), biocheminį deguonies suvartojimą per 7 paras (BDS_7), Seki gylį (S). Papildomai, Riešės ežere (tyrimo vieta Nr. 2) vasarą tirti fosforo (P) ir ištirpusio deguonies kiekį (O_2) priedugnyje ir 1 m intervalais vandens masėje.

Visuose paviršinio vandens telkiniuose tyrimai vykdomi kasmet šiltuoju metų periodu, pagal žemiau pateiktą paviršinio vandens telkinių monitoringo vykdymo planą (žr. 26 lent.).

26 lentelė

Paviršinio vandens telkinių monitoringo vykdymo planas

Matavimo vietos Nr.	Tiriami parametrai (analitės)	Matavimų periodiškumas	Rekomenduotini tyrimo metodai*
1, 3, 4	nitrato azotą ($\text{NO}_3^- \text{N}$), amonio azotą ($\text{NH}_4^+ \text{N}$), bendrą azotą (N_b), fosfato fosforą ($\text{PO}_4^{3-} \text{P}$), bendrą fosforą (P_b), BDS_7 , O_2	vasario mėn.	LST EN ISO 12260:2004 LST EN ISO 6878:2004 LAND 47-1:2007 LAND 59-2003 LST EN 5814:2012 LST ISO 10523:2012
		balandžio - gegužės mėn.	
		liepos - rugpjūčio mėn.	
		rugsėjo mėn. II pusėje - spalio mėn. I pusėje	
2, 5	N_b , P_b , BDS_7 , Seki gylis (S)	balandžio mėn. II pusėje - gegužės mėn.	
		liepos mėn. II pusėje	
		rugpjūčio mėn. II pusėje	
		rugsėjo mėn. II pusėje - spalio mėn. I pusėje	
2*	P, O_2	birželis, liepa, rugpjūtis	

Pastabos: 1. gali būti taikomi ir kiti, lygiaverčiai tyrimo metodai.

2. * - Mėginiai imami ežero giliausioje vietoje, (apie 6 m), mėginiai imami priedugnyje ir vandens stovymėse intervalais kas 1 m.

(sudaryta autorių)

Tais atvejais, kai matavimų rezultatai neišprastai daug viršija teisės aktais nustatytus ribinius dydžius, t. y. kai matavimo rezultatų negalima paaiškinti tikėtinais taršos šaltiniais ar kitomis galimomis priežastimis, rekomenduojama per 7 dienų laikotarpį nuo matavimų protokolo gavimo dienos tose matavimo vietose, kuriose buvo užfiksuoti viršijimai, atlikti pakartotinius matavimus.

4.2.4 Metodai ir procedūros

Imant vandens mėginius iš paviršinio vandens telkinių privaloma vadovautis nurodytų norminių aktų reikalavimų (ypač atstumo nuo kranto ir gylio), kad išvengtų nereprezentatyvių mėginių paėmimo ir nekorektiškų tyrimų rezultatų gavimo.

Tyrimai turi būti atliekami laboratorijų, turinčių *Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos apraše* (patvirtinta: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. D1-522 redakcija) nustatyta tvarka išduotus leidimus, arba kitus laboratorijos kvalifikaciją pagrindžiančius dokumentus. Atliekamų matavimų ir tyrimų kokybės užtikrinimas privalo atitikti tarptautinio standarto LST EN ISO/IEC 17025 reikalavimus.

Bendra vandens kokybė ir cheminių elementų kiekiai jame nustatomi taikant šiam tikslui skirtus standartizuotus analizės metodus. Ėminių ėmimo programos sudaromos ir ėminiai turi būti imami vadovaujantis šiais dokumentais:

1. LST EN ISO 5667-1:2007+AC:2007. Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 1 dalis. Mėginių ėmimo programų ir būdų sudarymo nurodymai (ISO 5667-1:2006).
2. LST EN ISO 5667-3:2018. Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 3 dalis. Vandens mėginių konservavimas ir tvarkymas (ISO 5667-3:2018).
3. LAND 59-2003. Vandens kokybė. Azoto nustatymas. I dalis. Oksidacinio mineralinimo peroksodisulfatu metodas.
4. LAND 47-1:2007. Vandens kokybė. Biocheminio deguonies suvartojimo per n parų (BDS_n) nustatymas. 1 dalis. Skiedimo ir sėjimo, pridėjus aliltiokarbamido, metodas.

4.2.5 Vertinimo kriterijai

Paviršinių vandens telkinių būklės vertinimą reglamentuoja:

– Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“;

– Nuotekų tvarkymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“;

Taip pat paviršinių vandens telkinių vandens kokybė gali būti vertinama pagal vandens kokybės rodiklių ribines vertes, nustatytas Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veistis gėlavandenės žuvys, apsaugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-633 „Dėl Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veistis gėlavandenės žuvys, apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Bibliografija:

1. Lietuvos LR Vyriausybės 2003m. spalio 14 d. nutarimas Nr.1268 „Dėl valstybinės reikšmės vidaus vandens telkinių sąrašo ir jų plotų patvirtinimo“;
2. Nemuno upių baseinų rajono valdymo planas, Vilnius, 2017 m. gegužė;
3. Nuotekų tvarkymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“;
4. Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodika (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. D1- 533 redakcija);
5. Rizikos vandens telkinių sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-908;
6. Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veisti gėlavandenės žuvis, apsaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-633 „Dėl Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veisti gėlavandenės žuvis, apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

4.2.6 Maudyklų monitoringas. Būklės analizė

Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais pastaraisiais metais yra įteisintos maudyklos, išvardintos 26 lentelėje.

Siekiant nustatyti ar maudyklų vandens kokybės atitinka reikalavimus, vadovaujantis Lietuvos higienos norma (HN 92:2018) „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“, savivaldybės administracija vykdo stebėseną rekreaciniu požiūriu svarbiuose vandens telkiniuose.

2017 metais stebėtų – Prūdiškių tvenkinio, Gėlos, Ilgučio, Asvejos ir Vilnojos ežerų maudyklų vandens kokybė atitiko norminių aktų reikalavimus. Šiose maudyklose viso sezono metu nebuvo užfiksuota ribinės vertės viršijanti mikrobiologinė tarša.

2018 metais mikrobiologinės taršos ribinės vertės viršytos 1 kartą (žarninių lazdelių (*Escherichia coli*)) Prūdiškių tvenkinio maudykloje ir po vieną kartą (žarninių enterokokų skaičius) Vilnojos bei Gėlos ežeruose.

2019 metais stebimų maudyklų skaičius buvo padidintas į stebėjimus įtraukiant Minkelių, Riešės ir Elniakampio ežerų maudyklas. Šiais metais Gėlos, Minkelių, Riešės, Ilgučio ežerų ir Prūdiškių tvenkinio maudyklose 1 kartą užfiksuotas žarninių lazdelių (*Escherichia coli*) ribinės vertės viršijimas⁷.

Higienos norma įpareigoja savivaldybes nuolat stebėti paplūdimių ir maudyklų vandens kokybę, todėl rekomenduotina populiariausiuose rekreaciniuose telkiniuose stebėti vandens kokybę, vadovaujantis Lietuvos higienos norma (HN 92:2018) „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“.

4.2.7 Maudyklų monitoringo tikslas ir uždaviniai

Maudyklų vandens kokybės monitoringo tikslas – įvertinti maudyklų vandens kokybę pagal Lietuvos higienos normos (HN 92:2018) „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus. Teikti visuomenei informaciją, susijusią su vandens kokybę maudyklose.

Pagrindiniai uždaviniai:

1. vykdyti mikrobiologinės taršos stebėjimus Vilniaus rajono savivaldybės maudyklose;
2. numatyti priemones maudyklų vandens kokybei gerinti;
3. teikti informaciją visuomenei apie maudyklų vandens kokybės atitikimą Lietuvos higienos normos HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimams.

4.2.8 Maudyklų monitoringo vietų lokalizacija

Vilniaus rajono savivaldybės maudyklų monitoringo vietų lokalizacija ir monitoringo tinklas pateikiami 27 lentelėje ir 13-19 paveiksluose. Monitoringo vykdymo laikotarpių stebimų maudyklų skaičius gali būti keičiamas.

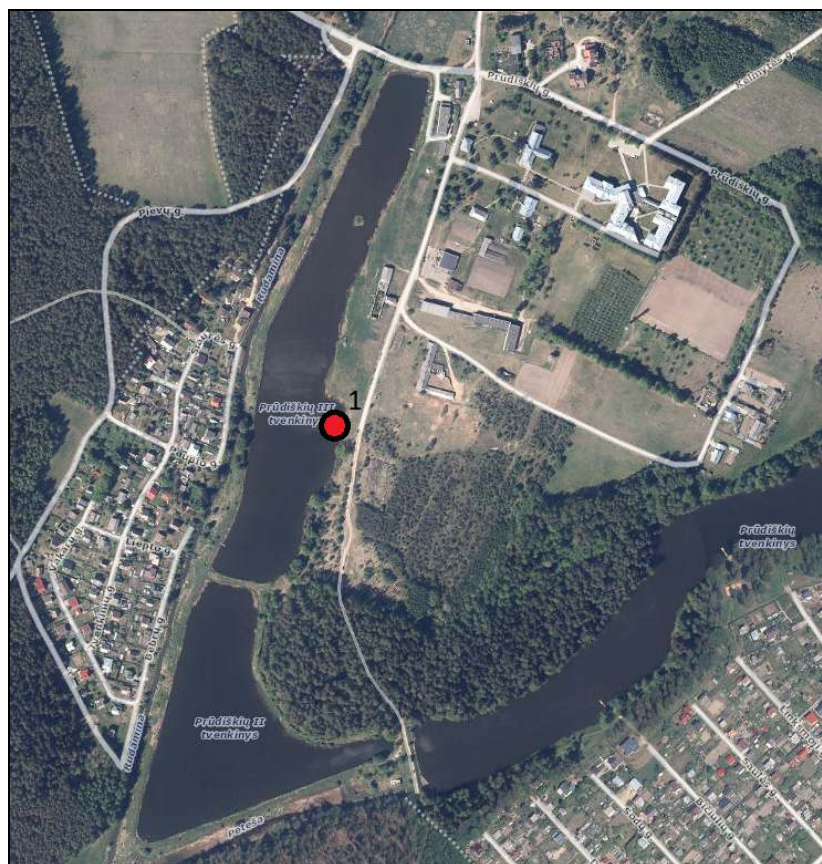
---

⁷ Šaltinis: Vilniaus m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Maudyklų ir maudymviečių stebėsenos vietų koordinatės Vilniaus raj. sav. teritorijoje

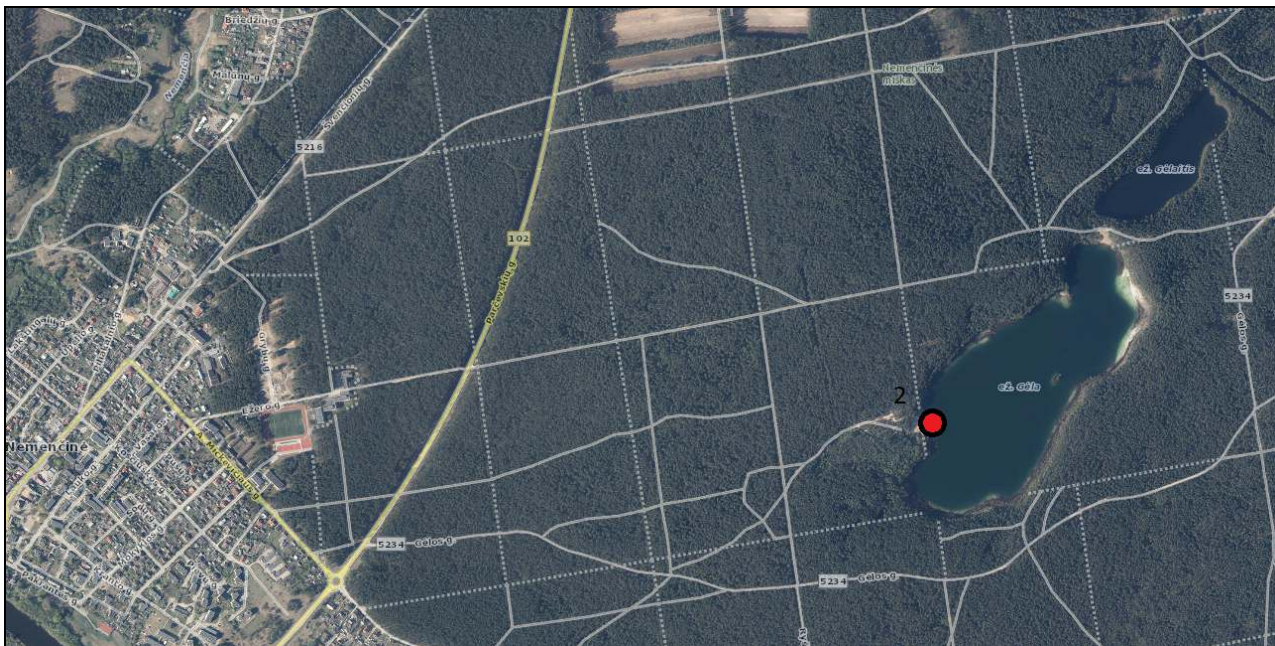
Eil. Nr.	Stebėsenos objektas	Adresas	Taško koordinatės LKS 94 koordinatinių sistemoje	
			X	Y
1.	Prūdiškių tvenkinys	Prūdiškių k., Juodšilių sen.	582958	6046191
2.	Gėlos ežeras	Tuščiaulių k., Nemenčinės sen.	596565	6080206
3.	Ilgučio ežeras	Mažųjų Lygainių k., Pagirių sen.	568591	6047678
4.	Asvejos ežeras	Žingių k., Sužionių sen.	600994	6098546
5.	Minkelių ežeras	Minkelių k., Sužionių sen.	594735	6090929
6.	Vilnojos ežeras	Sudervės k., Sudervės sen.	569796	6072663
7.	Elniakampio ežeras	Sudervės sen.	562888	6072489
8.	Riešės ežeras	Sudervės sen.	571465	6073182

(sudaryta autorių)

13 pav. Prūdiškių tv. maudykla, tyrimo vieta Nr. 1
(šaltinis: sudaryta autorių)

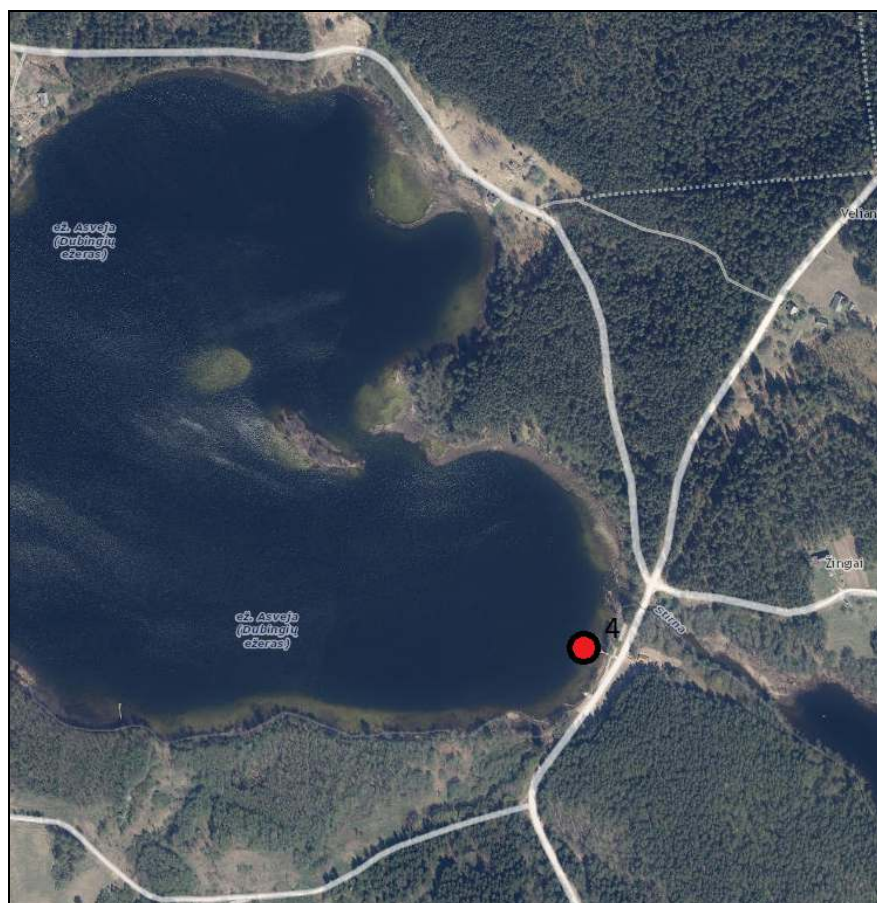

14 pav. Gėlos ežero maudykla, tyrimo vieta Nr. 2
(šaltinis: sudaryta autorių)

15 pav. Ilgučio ežero maudykla, tyrimo vieta Nr. 3
(šaltinis: sudaryta autorių)

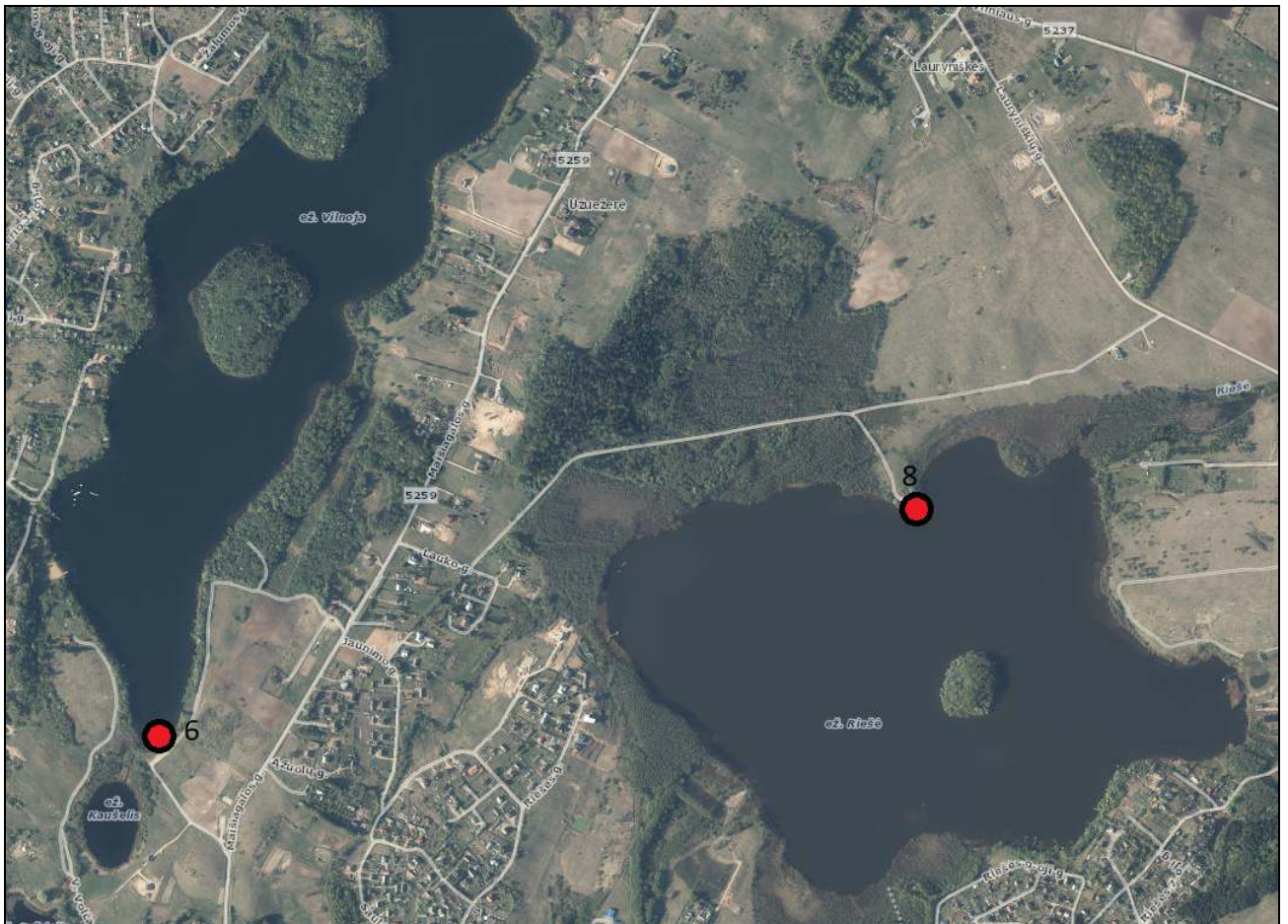

16 pav. Asvejos ežero maudykla, tyrimo vieta Nr. 4
(šaltinis: sudaryta autorių)

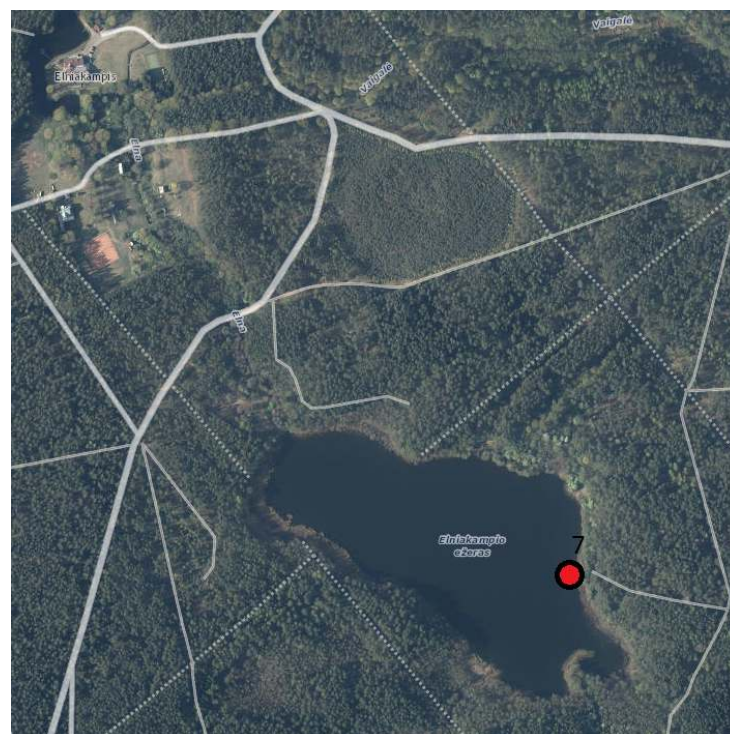

17 pav. Minkelių ežero maudykla, tyrimo vieta Nr. 5
(šaltinis: sudaryta autorių)

18 pav. Vilnojos ir Riešės ežerų maudyklos, tyrimo vietos Nr. 6 ir Nr. 8
(šaltinis: sudaryta autorių)

19 pav. Elniakampio ežero maudykla, tyrimo vieta Nr. 7
(šaltinis: sudaryta autorių)

4.2.9 Maudyklų stebimi parametrai, periodiškumas ir metodai

Stebimi parametrai, periodiškumas ir naudotini matavimų metodai pateikiami 28 lentelėje:

Mikrobiologiniai parametrai	Privalomos vertės		Minimalus mėginių ėmimo periodiškumas	Tyrimo metodas
1. Žarninių enterokokų (Intestinal Enterococci) kolonijas sudarančių vienetų skaičius 100 ml, ne daugiau kaip	100		Kas dvi savaites	LST EN ISO 7899-1+Ac:2000. Vandens kokybė. Žarninių enterokokų aptikimas paviršiniuose vandenyse bei nuotekose ir jų skaičiavimas. 1 dalis. Sumažintasis (tikėtiniausio skaičiaus) metodas arba LST EN ISO 7899-2:2001. Vandens kokybė. Žarninių enterokokų aptikimas ir skaičiavimas. 2 dalis. Membraninio filtravimo metodas.
2. Žarninių lazdelių (Escherichia coli) kolonijas sudarančių vienetų skaičius 100 ml, ne daugiau kaip	1000		Kas dvi savaites	LST EN ISO 9308-3+Ac:2000. Vandens kokybė. Escherichia coli ir koliforminių bakterijų aptikimas paviršiniuose vandenyse ir nuotekose bei jų skaičiavimas. 3 dalis. Sumažintasis (tikėtiniausio skaičiaus) metodas, sėjant skystoje terpėje arba LST EN ISO 9308-2:2014. Vandens kokybė. Žarnyno lazdelių (Escherichia coli) ir koliforminių bakterijų skaičiavimas. 2 dalis. Tikimiausiojo skaičiaus Metodas.
Fizikiniai-cheminiai parametrai	Privalomos vertės	Siektinos vertės	Minimalus mėginių ėmimo periodiškumas	Tyrimo metodas
1. Nuolaužos, plūduriuojančios medžiagos, dervų likučiai, stiklas, plastikas, guma ir kitos atliekos	-	Neturi būti	Kas dvi savaites	Vizualus tikrinimas

2. Parazitologinis (kirminių kiaušinėlių ir lervų) paplūdimio smėlio tyrimas	-	Neturi būti	Vieną kartą iki maudymosi sezono pradžios ir nemažiau 4 kartai per sezoną	HN 92:2018

(šaltinis: HN 92:2018)

Vandens mėginių ėmimo datos maudyklos vandens kokybės stebėsenos kalendoriniame grafike turi būti paskirstytos per visą maudymosi sezoną taip, kad laikas tarp datų neviršytų vieno mėnesio.

Iš kiekvienos maudyklos vienas vandens mėginys turi būti paimtas ne anksčiau kaip 10 dienų prieš kiekvieno maudymosi sezono pradžią. Per maudymosi sezoną turi būti paimta ir ištirta ne mažiau kaip 8 mėginiai, įskaitant ir pirmą mėginį prieš sezono pradžią.

Imant maudyklų vandens mėginius ir juos tvarkant vadovautis Lietuvos higienos normoje (HN 92:2018) „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ nustatyta mėginių ėmimo tvarka ir mėginių ėmimą reglamentuojančiais standartais.

4.2.10 Maudyklų monitoringo rezultatų vertinimo kriterijai

Maudyklų vandens monitoringo rezultatų vertinimą ir klasifikavimą reglamentuoja Lietuvos higienos norma (HN 92:2018) „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ (patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1055 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. V-76 redakcija).

Bibliografija:

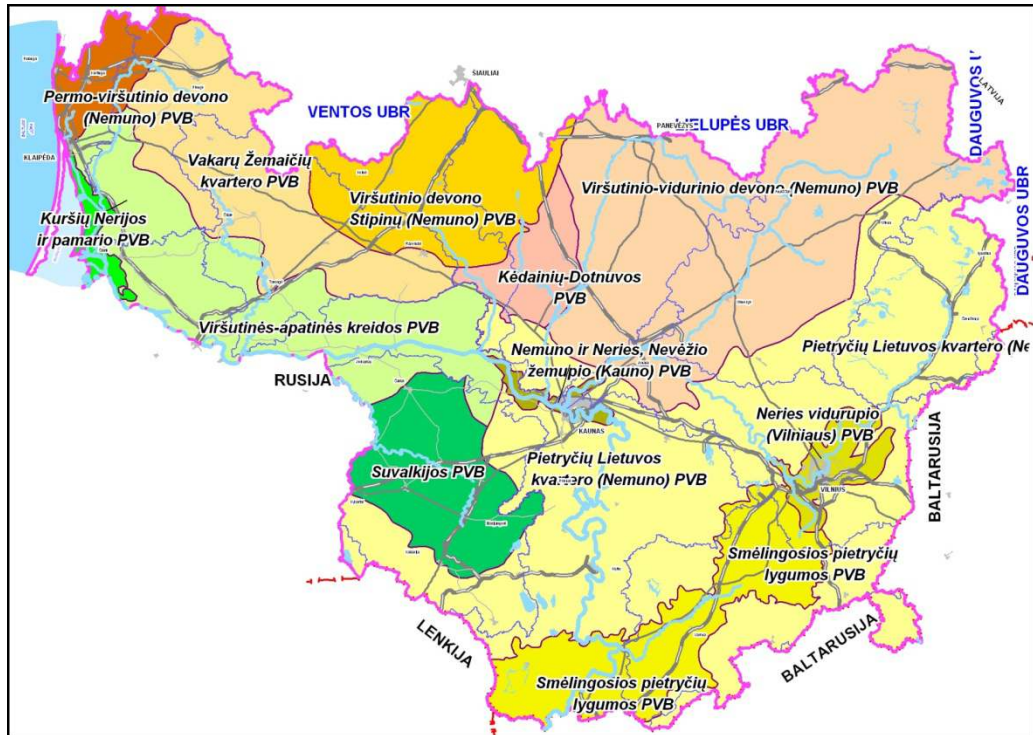
1. Lietuvos higienos norma HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ (patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1055 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. V-76 redakcija).

4.3 POŽEMINIO VANDENS MONITORINGAS

4.3.1. Esamos būklės analizė

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje esantys požeminio vandens telkiniai priklauso Neries vidurio (Vilniaus) PVB ir Smėlingosios pietryčių lygumos PVB (žr. 20 pav.).

20 pav. Požeminio vandens baseinai Nemuno upių baseinų rajone
(šaltinis: Nemuno UBR)

Požeminio vandens valstybinio monitoringo tinklą Vilniaus rajono savivaldybėje sudaro Mickūnų ir Buivydių telemetriniai gręžiniai (žr. 21 pav.).

21 pav. Požeminio vandens valstybinio monitoringo tinklas Vilniaus r. sav.

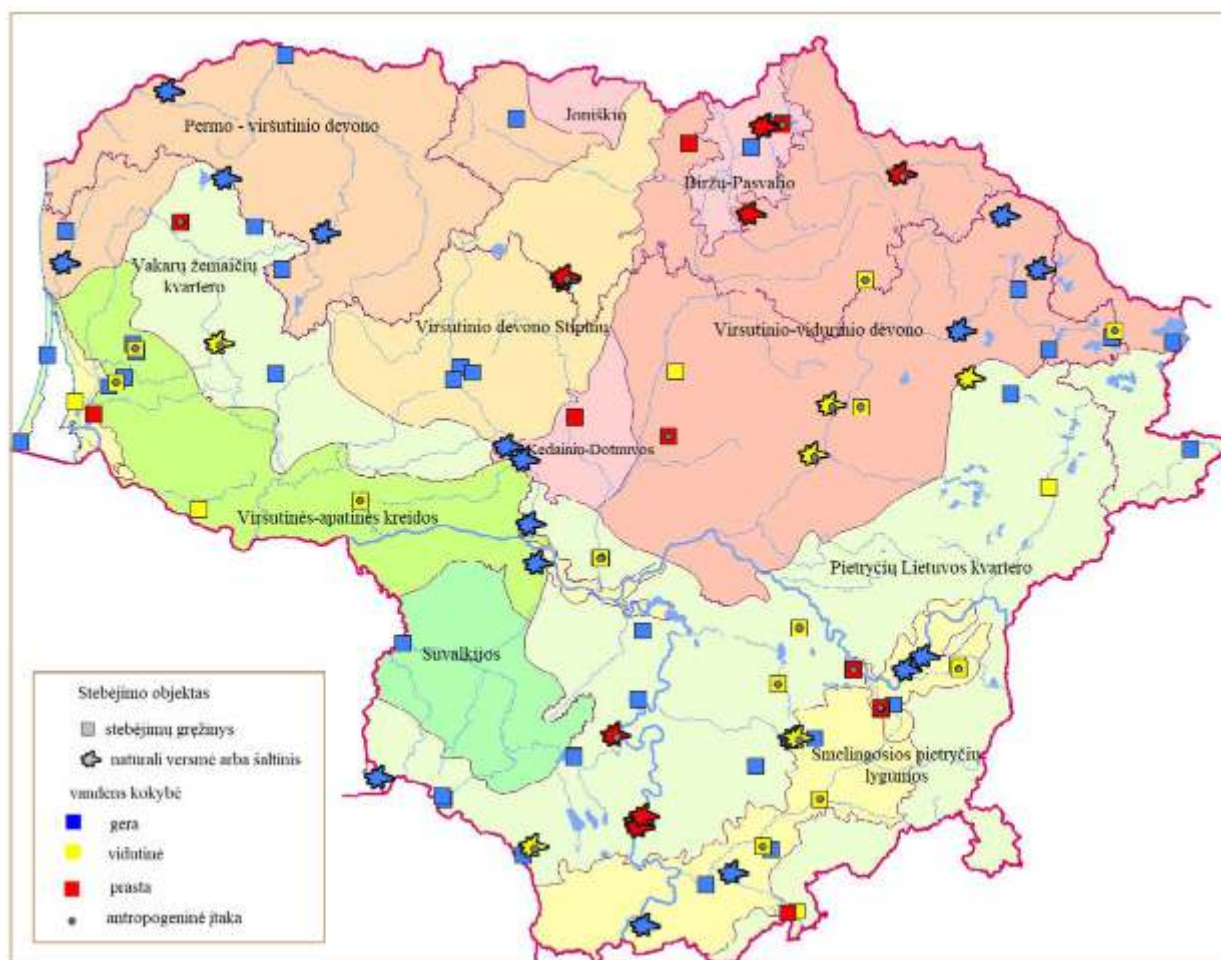
(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, PožVIS)

Požeminio vandens sudėtį lemia tiek gamtiniai, tiek antropogeniniai veiksniai. Gruntinis vanduo, nors yra ne tik prastai apsaugotas nuo paviršinės taršos, bet ir jautrus klimato pokyčiams, vis dar yra naudojamas gerti kaimo vietovėse, o regioninėse mitybos srityse perteka į gilesnius sluoksnius. Gruntinis vanduo taip pat formuoja nuo kelių iki keliasdešimties procentų upių nuotėkio, priklausomai nuo hidrologinių ir hidrogeologinių sąlygų. Gruntinio vandens cheminė sudėtis ir jo kokybė labiausiai priklauso nuo nuogulų, kuriose jis yra susikaupęs, litologijos, vandens slūgsojimo gylio ir antropogeninės apkrovos (žemėnaudos) intensyvumo⁸.

Požeminio vandens kokybės iliustracija Vilniaus rajono savivaldybėje pagal 2018 metų valstybinio monitoringo hidrocheminių tyrimų duomenis pateikiama žemiau (22 paveiksle). Vadovaujantis Lietuvos higienos normoje HN24:2017 geriamam vandeniui nustatytais rodiklių vertėmis gruntinio vandens kokybė pagal vandens kokybės rodiklius apibūdinama nuo *prastos* iki *geros*.

Požeminio vandens kokybė 2018 metais Vilniaus rajono savivaldybėje (Mickūnų gręžinyje) apibūdinama, kaip vidutinė antropogeninės taršos poveikyje.

⁸ 2016 m. LGT metinė ataskaita.

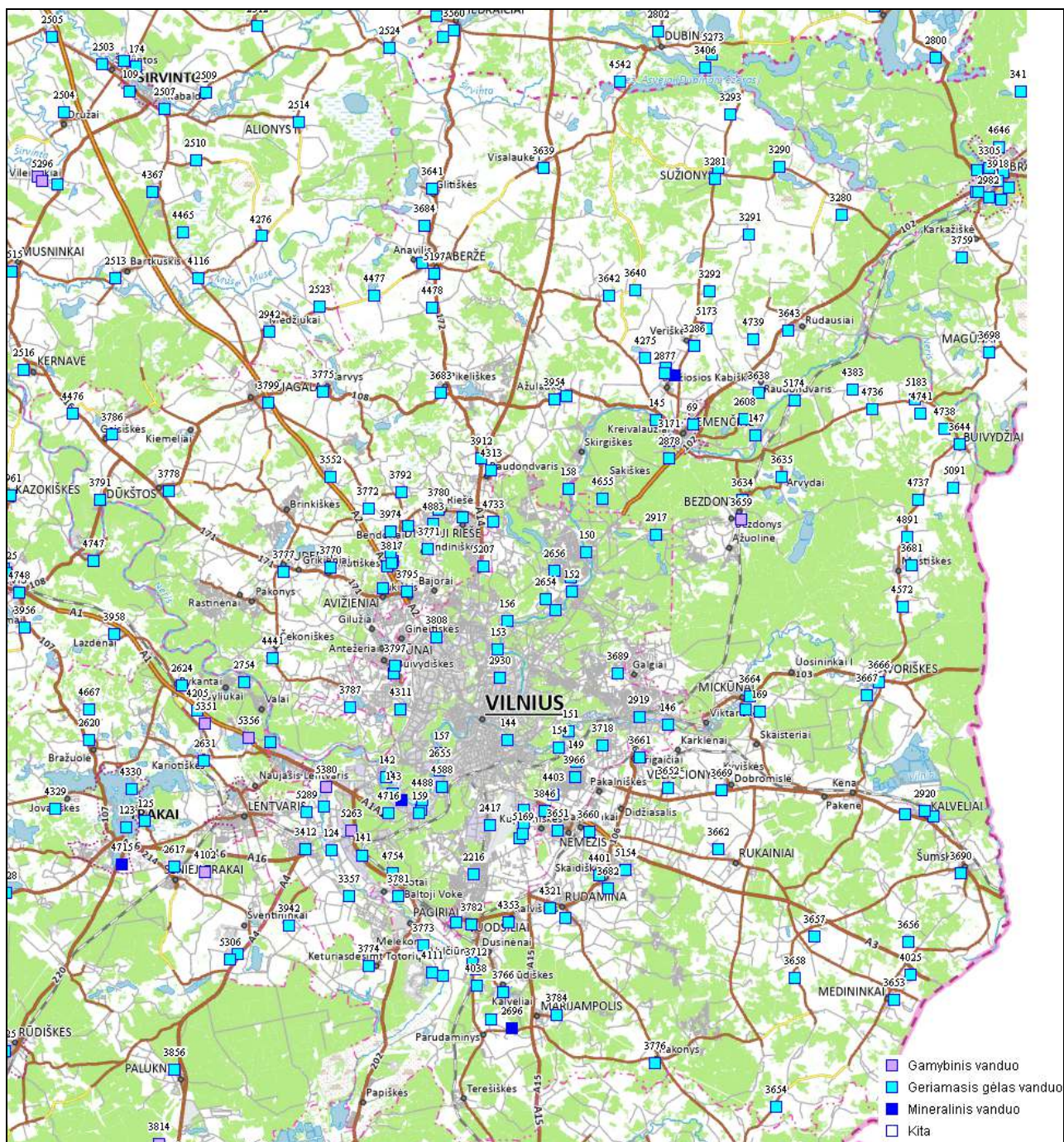
22 pav. Požeminio vandens kokybė 2018 metais
(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba. LGT 2018 m. veiklos ataskaita)

Požeminio vandens kokybę lemia gamtiniai ir antropogeniniai veiksniai. Vandens kokybę prastina natūralūs organiniai junginiai pelkinėse ir jūrinėse nuogulose, sulfatai gipsingų nuogulų paplitimo zonose, chloridai ir natrio jonai mineralizuoto vandens iškrovos zonose. Urbanizuotose teritorijose ir dirbamos žemės aplinkoje esamuose gręžiniuose organinių junginių, chloridų, sulfatų, azoto junginių reikšmės, viršijančios fonines, yra suformuotos antropogeninės taršos.⁹

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje yra 122 veikiančių vandenviečių, iš kurių 2 mineralinio vandens ir 1 gamybinio vandens vandenvietė (žr. 23 pav.).

⁹ 2018 m. LGT metinė ataskaita.

23 pav. Požeminio vandens vandenvietės Vilniaus rajono savivaldybėje
(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, Žemės gelmių registras)

29 lentelėje pateikiami duomenys apie požeminio vandens debitą per 2014 – 2018 metų laikotarpį, per kurį išgaunamo vandens kiekis kito labai nežymiai iki 2018 m., kai vandens išgavimas sumažėjo beveik 5 kartus.

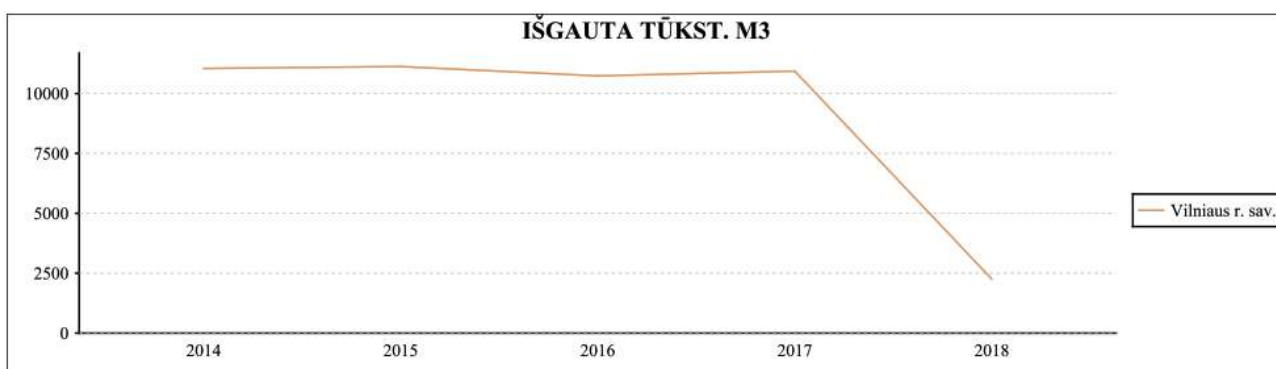
Vilniaus rajono savivaldybės apibendrinti požeminio vandens naudojimo duomenys (debitas)
2014 – 2018 m.

Vandeningų horizontų indeksai	Metai	Vandenviečių skaičius	Išgauta tūkst. m ³
ag II, ag II bl-gr, ag II dn-dz, ag II md-žm, ag II žm-dn, ag III bl-gr, ag III-II gr-md, agI, agI II dn-dz, agI II md-žm, agIdn-dz, agII, agII dn-dz, agII-I, agIII, agIII-II, agIII-IIgr-md, agIII-IIvr-žm, agIIInm3, agIIInm3-md, agII-Ižm-dn, agIIIžm-dn+agIdn-dz, agII md-žm, agII žm-dn, agI II, agI II dn-dz, agI II md-žm, agI II žm-dn, agII md-žm, D2nr, f II dn-dz, f II md-žm, f II žm-dn, f II žm-md, fIIžm, P2	2014	112	11046,047
ag II, ag II bl-gr, ag II dn-dz, ag II md-žm, ag II žm-dn, ag III bl-gr, ag III-II gr-md, agI II dn-dz, agI II dn-žm, agI II md-žm, agI II žm, agI II žmdn, agI II žm-md, agIdn-dz, agII, agII dn-dz, agIII, agIII, agIII-II, agIII-IIgr-md, agIII-IIvr-žm, agIIInm3, agIIInm3-md, agII-Ižm-dn, agII-Ižmdn+agIdn-dz, agII md-žm, agII žm-dn, agI II, agI II dn-dz, agI II md-žm, agI II žm-dn, agI II žmmd, agII md-žm, D2nr, f II dn-dz, f II md-žm, f II žm-dn, f II žm-md, f III nm3, fIIžm, P2	2015	119	11126,892
agI II dn-dz, agI II dn-žm, agI II md-žm, agI II žm, agIdn-dz, agII, agII dn-dz, agII-I, agIII-II, agIII-IIgr-md, agIII-IIvr-žm, agIIInm3, agIIInm3-md, agII-Ižm-dn, agII-Ižm dn+agIdndz, agII md-žm, agII žm-dn, agI II, agI II dn-dz, agI II md-žm, agI II žm-dn, agII md-žm, f II dndz, f II md-žm, f III nm3, fIIžm	2016	120	10735,221
ag II, ag II bl-gr, ag II dn-dz, ag II md-žm, ag II žm-dn, ag III bl-gr, ag III-II gr-md, agI II dn-dz, agI II dn-žm, agI II md-žm, agI II žm-md, agI III, agIdn-dz, agII, agII dn-dz, agII-I, agIII, agIIII, agIII-IIvr-žm, agIIInm3, agIIInm3-md, agIIIžm-dn, agII-Ižm-dn+agIdn-dz, agII md-žm, agII žm-dn, agI II, agI II md-žm, agI II žm-dn, agI II žm-md, D2nr, f II dn-dz, f II md-žm, f II žm-dn, f II žm-md, f III nm3, P2	2017	120	10937,278
ag II, ag II bl-gr, ag II dn-dz, ag II md-žm, ag II žm-dn, ag III bl-gr, ag	2018	122	2253,864

III-II gr-md, agI II dn-dz, agI II dn-žm, agI II md-žm, agI II žm, agI II žmdn, agI II žm-md, agI III, agIdn-dz, agII, agIIdndz, agII-I, agIII, agIII-II, agIII-IIgr-md, agIIIIvr-žm, agIIInm3, agIIInm3-md, agII-Ižm-dn, agII-Ižm-dn+agIdn-dz, agIImd-žm, agIIžm-dn, agI II, agI II dn-dz, agI II md-žm, agI II žm-dn, agI II žm-md, D2nr, f II dn-dz, f II md-žm, f II žm-dn, f II žm-md, f III nm3			
Iš viso:			46099,302

(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, PožVIS. Ataskaita suformuota:2020-06-18 14:11:35)

24 pav. Vilniaus raj. sav. apibendrinti požeminio vandens naudojimo duomenys (debitas) 2014 – 2018 metais. Grafinė išraiška

(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, PožVIS. Ataskaita suformuota:2020-06-18 14:11:35)

Kaip matyti iš Vilniaus rajono savivaldybės požeminio vandens debito duomenų 2014 – 2018 m. laikotarpio grafinės išraiškos, požeminio vandens debito didžiausia reikšmė buvo tik laikotarpio pradžioje, t. y. 2014 metais.

Geriamojo vandens tiekimas. Didžiausi geriamojo vandens tiekėjai Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje yra UAB „Nemėžio komunalininkas“ UAB „Nemenčinės komunalininkas“ ir UAB „Vilniaus vandenys“, kurios vartotojams tiekia požeminį geriamą vandenį iš giluminių gręžinių.

30 lentelė

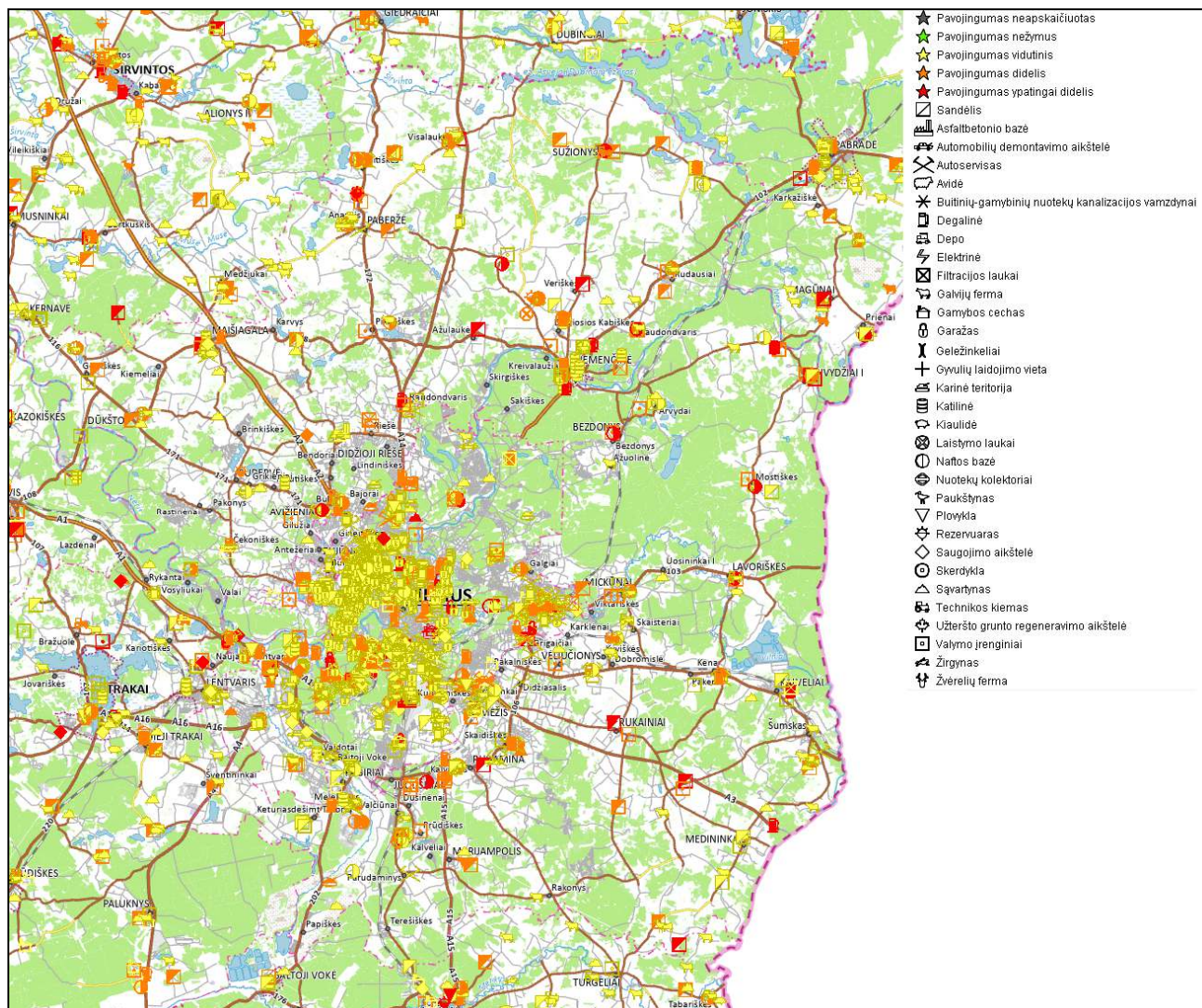
Išgauto geriamo vandens kiekiai 2016-2019 m. laikotarpiu

Eil. Nr.	Įmonė	Ekspluatuojamų vandenviečių sk.				Išgauto vandens kiekis, tūkst.m ³ /metus			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	UAB „Nemėžio komunalininkas“	36	36	37	37	891,1	758,0	897,2	945,8
2.	UAB „Nemenčinės komunalininkas“	50	51	51	51	755,2	679,2	647,3	652,6
3.	UAB „Vilniaus vandenys“	4	4	4	4	191,6	193,8	199,8	208,1

(šaltinis: UAB „Nemėžio komunalininkas“, UAB „Nemenčinės komunalininkas“, UAB „Vilniaus vandenys“ administracijos)

Potencialūs geologinės aplinkos taršos židiniai. 25 paveiksle pavaizduota potencialių geologinės aplinkos taršos židinių Vilniaus rajono savivaldybėje koncentracija ir išsidėstymas.

25 pav. Potencialūs geologinės aplinkos taršos židiniai Vilniaus r. sav.
(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, GEOLIS)

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje užfiksuota 339 potencialūs taršos židiniai. Iš šio skaičiaus veikiančių taršos židinių yra 147, neveikiančių 111, sugriautų 54, rekultivuotų/rekonstruotų 23, 3 gaisravietės.

Pagal pavoјingumą aplinkai fiksuojami 13 potencialių taršos židinių, kurie požeminiam vandeniui kelia *ypatingai didelį pavoјų* (31 lent.). 60 potencialių taršos židinių kelia *didelį pavoјų*. *Vidutinį pavoјų* požeminiam vandeniui kelia 266 potencialūs taršos židiniai¹⁰.

¹⁰ Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, GEOLIS. Ataskaita suformuota: 2020-06-19 11:04:21

Vilniaus r. sav. potencialūs taršos židiniai (PTŽ), keliantys ypatingai didelį pavojų požeminiam vandeniui

Eil. Nr.	PTŽ Nr.	Adresas	Koordinatės (LKS 94)		Tipas	PTŽ būklė
			X	Y		
1.	1109	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Nemenčinės miesto sen., Nemenčinės m.	6081808	595719	Degalinė	Veikiantis
2.	6761	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Kreivalaužių k.	6078703	593806	Degalinė	Veikiantis
3.	6762	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Medininkų sen., Medininkų k., Pasieniečių g. 3	6047201	608666	Degalinė	Veikiantis
4.	6765	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Riešės sen., Paraudondvarių k.	6077838	581945	Degalinė	Veikiantis
5.	6823	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Kalvelių sen., Kalvelių k., Žaliašilio g. 31	6056807	609953	Katilinė	Sugriautas
6.	7017	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Lygialaukio k.	6092690	578728	Katilinė	Neveikiantis
7.	7034	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Avižienių k.	6069907	576197	Naftos bazė	Sugriautas
8.	7037	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Lygialaukio k.	6092726	578708	Rezervuaras	Neveikiantis
9.	7054	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Sužionių sen., Sužionių k.	6095771	596608	Naftos bazė	Neveikiantis
10.	7065	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Lavoriškių sen., Lavoriškių k.	6064962	605971	Naftos bazė	Sugriautas
11.	7074	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Kalviškių k.	6050357	583681	Naftos bazė	Veikiantis

12.	7086	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Raudondvario k.	6082974	598907	Naftos bazė	Neveikiantis
13.	7134	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Buivydžių sen., Buivydžių I k.	6079377	611724	Sandėlys	Sugriautas

(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, GEOLIS. Ataskaita suformuota:2020-06-19 11:04:21)

Ekogeologiniai tyrimai

Žemiau (32 lent.) pateikiamas atliktų ir atliekamų ekogeologinių tyrimų sąrašas.

Vilniaus r. sav. teritorijoje atliktų ekogeologinių tyrimų sąrašas

Tyrimo Nr.	Tyrimo data		Tyrimo tikslas	Užsakovas	Atliko	Geologinis objektas	Adresas
	Pradžia	Pabaiga					
4406-2015	2014-12-19	2015-03-10	Buvusio pesticidų sandėlio teritorijos Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Mėlenių k. preliminarinio ekogeologinio tyrimo ataskaitos parengimas	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA"	Buvusio pesticidų sandėlio teritorija, Mėlenių k., Nemenčinės sen., Vilniaus r. sav. (objektai, pesticidų saugyklos)	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Mėlenių k.
4408-2015	2014-12-17	2015-03-10	Buvusios naftos bazės teritorijos Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Anavilio k. preliminarinio ekogeologinio tyrimo ataskaitos parengimas	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA"	Buvusios naftos bazės teritorija, Anavilio k., Paberžės sen., Vilniaus r. sav. (objektai, naftos objektai)	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Anavilio k.
4424-2015	2014-11-27	2015-03-09	Buvusios naftos bazės teritorijos Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Nemėžio k. preliminarinio ekogeologinio tyrimo ataskaitos parengimas	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA"	Buvusios naftos bazės teritorija, Nemėžio k., Vilniaus r. sav. (objektai, naftos objektai)	Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Nemėžio k.
4504-2015	2014-12-12	2015-03-10	Buvusios naftos bazės teritorijos Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k., preliminarinio ekogeologinio tyrimo ataskaitos parengimas	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA"	Buvusios naftos bazės teritorija, Visalaukės I k., Paberžės sen., Vilniaus r. sav. (objektai, naftos objektai)	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k.
4778-2015	2015-05-15	2015-06-30	Preliminarūs ekogeologiniai tyrimai	Uždaroji akcinė bendrovė "Prefabeta"	UAB "FUGRO BALTIC"	Buvusi krašto apsaugos teritorija, Perkūno g. 9a, Avižienių k., Vilniaus r. sav. (tyrimų teritorija)	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Avižienių k., Perkūno g. 9a
4804-2015	2015-04-10	2015-08-31	Buvusios naftos bazės teritorijos Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k., detaliojo ekogeologinio tyrimo ataskaitos parengimas	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA"	Buvusios naftos bazės teritorija, Visalaukės I k., Paberžės sen., Vilniaus r. sav. (objektai, naftos objektai)	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k.
4840-2015	2015-06-11	2015-07-31	Preliminarūs ekogeologiniai tyrimai (UAB "EMSI" degalinė Taikos g. 1, Kreivalaužių k., Nemenčinės sen., Vilniaus r. sav.)	Uždaroji akcinė bendrovė "EMSI"	UAB Geoaplinka	UAB "EMSI" degalinė, Taikos g. 1, Kreivalaužių k., Vilniaus r. sav. (objektai, degalinės)	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Kreivalaužių k., Taikos g. 1

5177-2015	2015-09-16	2015-09-30	Buvusios naftos bazės teritorijos Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k., tvarkymo plano parengimas	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA"	Buvusios naftos bazės teritorija, Visalaukės I k., Paberžės sen., Vilniaus r. sav. (objektai, naftos objektai)	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k.
7351-2017	2017-08-21	2018-01-22	Potencialaus taršos židinio Nr. 7011 buvusios naftos produktų bazės Visalaukės I k., Paberžės sen., Vilniaus r., kontroliniai ekogeologiniai tyrimai, tikslu surinkti duomenis tvarkymo darbų baigiamosios ataskaitos parengimui.	Vilniaus rajono savivaldybės administracija	Viešoji įstaiga "Grunto valymo technologijos"	Buvusi naftos produktų bazė Visalaukės I k., Vilniaus r. (objektai, naftos objektai)	Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės I k.
9356-2018	2018-10-31	2019-01-11	Preliminarūs ekogeologiniai tyrimai ir monitoringo tinklo ir programos parengimas	Tunkevič Andrej	UAB "FUGRO BALTIC"	Broilerių auginimo kompleksas, Jociūnų k. 3, Medininkų sen., Vilniaus r. sav. (objektai: žemės ūkio obj., gyvulinink. kompleksai)	Vilniaus r. sav., Medininkų sen., Jociūnų k. 3
12009-2019	2019-08-23	2019-11-27	AB „Granorama“, Vilniaus g. 60, Terešiškių k., Vilniaus r. sav., užsiimančia medienos granulių gamyba, dalies teritorijos hidrogeologinis tyrimas (vandens filtracijai nustatyti)	UAB "Granorama"	UAB "DGE Baltic Soil and Environment"	AB „Granorama“ gamykla, Vilniaus g. 60, Terešiškių k., Vilniaus r. sav. (objektai: pramonės objektai, įmonės)	Vilniaus r. sav., Marijampolio sen., Terešiškių k., Vilniaus g. 60
13036-2019	2019-09-23	2020-09-23	Preliminaraus ekogeologinio tyrimo atlikimas. Nuotekų valymo įrenginiai ir filtracijos laukai Barkiškių k., Vilniaus r. sav.	Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Juodšilių seniūnija	Uždaroji akcinė bendrovė "EKOMETRIJA"	Nuotekų valymo įrenginiai ir filtracijos laukai Barkiškių k., Vilniaus r. sav. (objektai, nuotekų valymo įrenginiai)	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Barkiškių k.
14218-2019	2019-11-01	2020-11-01	Preliminaraus ekogeologinio tyrimo atlikimas, požeminio vandens monitoringo tinklo įrengimas ir monitoringo programos paruošimas gamybinėje teritorijoje, esančioje Senasis Ukmergės kel. 185, Kirzinės vs., Vilniaus r. sav.	AB "Eurovia Lietuva"	Uždaroji akcinė bendrovė "EKOMETRIJA"	AB "Eurovia Lietuva" asfaltbetonio bazė, Senasis Ukmergės kel. 185, Kirzinės vs., Vilniaus r. sav. (objektai: pramonės objektai, įmonės)	Vilniaus r. sav., Maišiagalos sen., Kirzinės vs., Senasis Ukmergės kel. 185

(šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba)

Ūkio subjektų vykdomas monitoringas vykdomas siekiant nustatyti ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekį ir ūkinės veiklos poveikį gamtinei aplinkai ir užtikrinti jų sukeliamos taršos ar kito neigiamo poveikio mažinimą. Požeminio vandens monitoringas yra privalomas požeminio vandens vartotojams (vandenvietėms) ir ūkinės veiklos vykdytojams, kurie patenka į potencialių teršėjų sąrašą. Poveikio požeminiam vandeniui monitoringas vykdomas pagal kiekvienam ūkio subjektui 3-5 metų laikotarpiui paruoštą individualią monitoringo programą.

Vadovaujantis bendraisiais savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16d. įsakymu Nr. D1-436 „*Dėl bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo*“ 15 punkto reikalavimais, monitoringo programos derinamos su Aplinkos apsaugos agentūra. Stebėjimų rezultatai taip pat teikiami minėtoms institucijoms ir kaupiami Lietuvos geologijos tarnybos duomenų bazėse.

Ūkio subjektų monitoringo duomenys padeda vertinti ne tik kiekvieno jų poveikį aplinkai, bet ir yra labai svarbūs vertinant pokyčius, vykstančius regioniniu mastu.

32 lentelėje pateikiamas ūkio subjektų, vykdančių požeminio vandens monitoringą Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje, sąrašas.

Ūkio subjektų monitoringo programų sąrašas

Eil. Nr.	Programos rengėjas	Užsakovas	Monitoringo objektas			Monitoringo programos laikotarpis		Stebimų grėžinių Nr.
			Tipas	Pavadinimas	Adresas	Nuo	Iki	
1.	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA", reg.kodas 120938642	Akinė bendrovė "Vilniaus paukštynas", reg.kodas 186107463	Vandenvietė	AB "Vilniaus paukštynas"- Rudaminos	Vilniaus r. sav., Rudaminos sen., Rudaminos k.	2016	2020	880, 983, 989, 990, 8040
2.	UAB "AV CONSULTING", reg.kodas 300010061	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "LIETPAK", reg.kodas 125261991	Pramonės įmonė	UAB "Lietpak" gamybinė teritorija, Adomo Mickevičiaus g. 165, Čekoniškių k., Vilniaus r. sav.	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Čekoniškių k., Adomo Mickevičiaus g. 165	2015	2019	58769
3.	UAB "FUGRO BALTIC" reg.kodas 111552798	UAB Geležinkelių aplinkosaugos centras, reg.kodas 120827841	Transporto infrastruktūros objektai	Skersabalių geležinkelio vagonų plovykla	Vilniaus r. sav., Bezdonių sen., Skersabalių glž. st., Skersabalių g. 33	2015	2019	30901, 30902, 30902
4.	Mindaugo Čegio įmonė, reg.kodas 145769634	UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ "APSAGA", reg.kodas 175781368	Degalinė	UAB "Apsaga" skysto kuro degalinė Bukiškio k., Avižienių sen., Vilniaus r.	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Bukiškio k.	2016	2020	37664
5.	UAB Geoaplinka, reg.kodas 302472262	VIEŠOJI ĮSTAIGA VILNIAUS APSKRITIES ATLEIKŲ TVARKYMO CENTRAS, reg.kodas 125604778	Sąvartynas	Nemenčinės KBA sąvartynas (uždarytas) Pakryžės k.	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Pakryžės k. dal.	2015	2019	51145, 51146, 51147
6.	Uždaroji akcinė bendrovė "Rapasta", reg.kodas 134839070	Uždaroji akcinė bendrovė "Saurida", reg.kodas 266916280	Degalinė	UAB "Saurida" degalinė Buivydiškių g. 1a, Zujūnų k., Vilniaus r. sav.	Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Buivydiškių k., Dvaro g. 1a	2016	2020	37775
7.	UAB "DGE Baltic Soil and	Circle K Lietuva, UAB,	Degalinė	CIRCLE K	Vilniaus r. sav.,	2017	2021	52439

	Environment", reg.kodas 300085690	reg.kodas 211454910		AUTOMATAS RIEŠĖ degalinė Molėtų g.15, Didžiosios Riešės k., Vilniaus r. sav.	Riešės sen., Didžiosios Riešės k., Molėtų g. 15			
8.	UAB "GeoFirma", reg.kodas 302555562	Uždaroji akcinė bendrovė "AUTOERDVĖ", reg.kodas 123068627	Degalinė	UAB "Autoerdvė" degalinė, Miško g. 2, Kenos k.	Vilniaus r. sav., Kalvelių sen., Kenos k., Miško g. 2	2016	2020	49586
9.	UAB Geoaplinka, reg.kodas 302472262	UAB "Kvistija", reg.kodas 110684067	Degalinė	UAB "Kvistija" degalinė Kalnuotės I k., Nemenčinės sen., Vilniaus r.	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Kalnuotės I k.	2015	2019	46643
10.	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA", reg.kodas 120938642	Uždaroji akcinė bendrovė "EMSI", reg.kodas 120643955	Naftos objektai	UAB "Emsi" naftos produktų saugykla Valčiūnų k., Vilniaus r.sav.	Vilniaus r. sav., Juodšilių sen., Valčiūnų k.	2016	2020	29358, 29365, 29372, 29375
11.	UAB "DGE Baltic Soil andEnvironment", reg.kodas 300085690	UAB "Terra recycling", reg.kodas 302422409	Pavojingų atliekų aikštelė	UAB "Terra Recycling" metalo laužo supirktuvės teritorija, Draugystės g. 4A, Valčiūnų k., Vilniaus r.	Vilniaus r. sav., Juodšilių sen., Valčiūnų k., Draugystės g. 19	2018	2022	55067, 55068
12.	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA", reg.kodas 120938642	UAB "BALTIC PETROLEUM", reg.kodas 111703588	Degalinė	k., Vilniaus r. UAB "Baltic Petroleum" degalinė, Vilkaraisčio k., Vilniaus r. sav.	Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Vilkaraisčio k.	2018	2022	60382
13.	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA", reg.kodas 120938642	Akinė bendrovė "Pagirių šiltnamiai", reg.kodas 110068730	Naftos objektai	AB "Pagirių šiltnamiai" mazuto saugykla ir degalinė	Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Pagirių k.	2019	2023	37213, 37214
14.	Uždaroji akcinė bendrovė "GROTA", reg.kodas 120938642	UAB "BALTIC PETROLEUM", reg.kodas 111703588	Degalinė	UAB "Lukoil Baltija" degalinės	Vilniaus r. sav., Avižienių sen., Užubalių k.	2019	2023	39255

				Vilniaus r. sav., Užubalių k., (buv. LK Nr.90)				
15.	UAB "FUGRO BALTIC", reg.kodas 111552798	Tunkevič Andrej	Žemės ūkio obj., gyvulinink. kompleksai	Broilerių auginimo kompleksas, Jociūnų k. 3, Medininkų sen., Vilniaus r. sav.	Vilniaus r. sav., Medininkų sen., Jociūnų k. 3	2020	2024	68731, 68732
16.	Uždaroji akcinė bendrovė "EKOMETRIJA", reg.kodas 123472655	AB "Eurovia Lietuva", reg.kodas 121949798	Pramonės įmonė	AB "Eurovia Lietuva" asfaltbetonio bazė, Senasis Ukmergės kel. 185, Kirzinės vs., Vilniaus r.	Vilniaus r. sav., Maišiagalos sen., Kirzinės vs., Senasis Ukmergės kel. 185	2020	2024	72585, 72586, 72587

(šaltinis: Požeminio vandens informacinė sistema PožVIS. Ataskaita suformuota 2020-06-19)

Geologinės – hidrogeologinės sąlygos.

Regioniniu hidrogeologiniu požiūriu Vilniaus rajono savivaldybė yra Baltarusijos-Mozūrijos anteklizės vakarinėje dalyje.

Vilniaus rajono savivaldybės geologinį pjūvį sudaro lūžiais suskaldytas kristalinis pamatas ir apie 450-550m storio nuosėdinių uolienų danga¹¹.

Vilniaus rajono savivaldybės stipriai išraižytame denudacinių procesų prekvartero paviršiuje sutinkamos viršutinio neogeno (N₂), viršutinės ir apatinės kreidos (K₁₋₂), apatinio triaso (T₁), viršutinio permio (P₂), apatinio ir viršutinio silūro (S₁₋₂) dariniai (žr. 26 pav.).

Gėlas požeminis vanduo Vilniaus rajono savivaldybėje daugiausia yra išgaunamas iš tarpmoreninių viršutinio, vidurinio ir apatinio pleistoceno akvaglacialinių ir fliuvioglacialinių darinių, kurie yra plačiai paplitę šiame rajone. Pagal LGT sudarytą požeminio vandens vandenviečių žemėlapi, dažniausiai yra naudojamas medininkų-žemaitijos (agII md-žm), žemaitijos-dainavos-dzūkijos (agI-II žm-dn-dz), grūdų-medininkų (agII-III gr-md), nemuno (agIII nm) sluoksnių požeminis vanduo. Šių sluoksnių vanduo yra naudojamas centralizuotam geriamo vandens tiekimui Kenos, Šumsko, Bezdonių, Nemenčinės, Baltosios Vokės, Medininkų, Skaidiškių, Didžiosios Riešės ir kitų miestelių vandenvietėse. Rudaminoje vanduo tiekiamas iš dainavos-dzūkijos ir vidurinio devono narvos (agDn-dz; D_{2nr}) sluoksnių.

Kvartero darinių storis Vilniaus rajone yra labai kaitus ir kinta nuo 40-60 m (Neries upės slėnyje iki 200 m (Paliepiukai). Granulimetriniu požiūriu vandeningų sluoksnių - tai ledynų tirpsmo suformuoti daugiausia įvairiagrūdžiai smėliai su priemolio ir priesmėlio tarpsluoksniais, pasitaiko žvirgždo ir gargždo frakcijų.

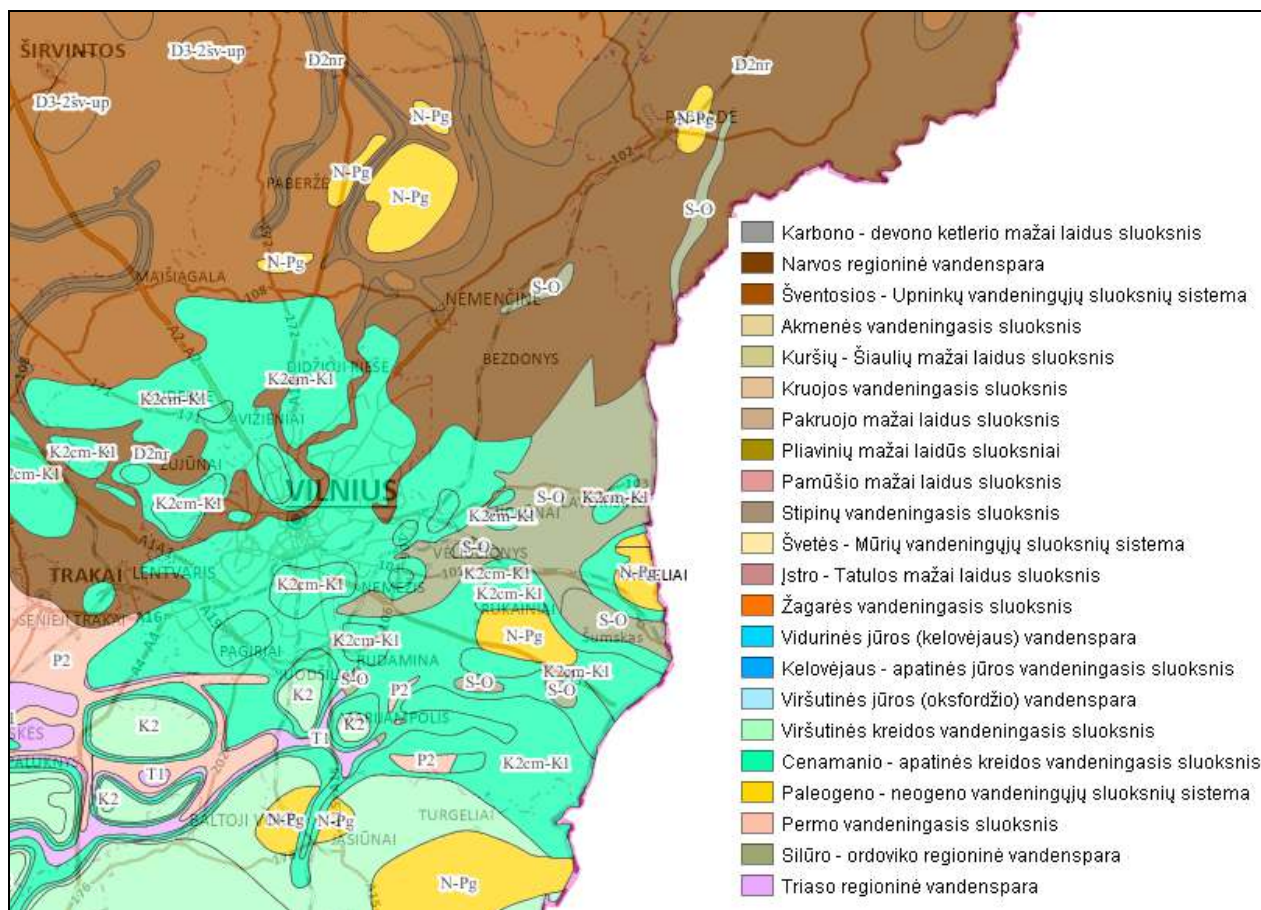
Kvartero vandeningų sluoksnių filtracinio laidumo koeficiento reikšmės svyruoja nuo 100 iki 500 m²/para, priklausomai nuo litologijos ir granulimetrinės nuogulų sudėties, filtracijos koeficientas kinta nuo 1 iki 60 m/para ir taip pat priklauso nuo aukščiau minėtų nuogulų savybių, vandens mineralizacija siekia iki 02,-0,8 g/l, vanduo hidrokarbonatinis-kalcinis, jo kietumas siekia 4-6 mg-ekv/l, vanduo geros kokybės¹².

Nors požeminis vanduo yra apsaugotas nuo išorinės taršos, tačiau intensyvi žmogaus veikla (pramonė, žemės ūkis, transportas, buitinės atliekos) nuolat teršia aplinką ir gali susidaryti sąlygos kenksmingoms medžiagoms pakliūti į vandenį. Kaip žinoma, požeminio vandens mitybos sritis yra reljefo aukštumos, o pusiau laidūs kvartero sluoksnių neužtikrina visiškos tarpmoreninių sluoksnių izoliacijos, taigi, antropogeniniai veiksniai įtakoja ne tik gruntinius bet ir spūdinis vandeningus sluoksnius. Kadangi Vilniaus rajone geriamas požeminis vanduo yra išgaunamas iš kvartero darinių, kurie turi tiesioginį hidraulinį ryšį su paviršiniu vandeniu, todėl paviršiaus užterštumo monitoringas labai svarbus požeminio vandens apsaugai.

Geriamojo vandens ir aplinkos apsaugos monitoringo įstatymai reglamentuoja organizacinę tvarką, struktūrą ir su tuo susijusią atsakomybę naudojant požeminį vandenį.

¹¹ Šaltinis: Prekvartero nuosėdinių uolienų storumės apžvalginis žemėlapis. Lietuvos Geologija, Vilnius, 1994

¹² Šaltiniai: www.lgt.lt, Geologiniai kvartero pjūviai; V. Juodkazis, Pabaltijo hidrogeologijos pagrindai; LGT Lietuvos kvartero stratigrafinė schema.

26 pav. Vilniaus r. sav. hidrogeologinis žemėlapis
(šaltinis: Požeminio vandens informacinė sistema (PožVIS) <https://www.lgt.lt>)

Šachtinių šulinių ir gręžinių vandens kokybės monitoringas.

Požeminio vandens monitoringas Vilniaus rajono savivaldybėje pagal savivaldybės tarybos patvirtintas monitoringo programas iki šiol nebuvo vykdomas.

Tačiau šachtinių šulinių vandens kokybę stebima vadovaujantis Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. V-669 „Dėl apsinuodijimų nitritais ir nitratais diagnostikos ir profilaktikos“ 1.3.3 papunkčio nuostatomis. Žemiau pateikiami duomenys apie Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamento atliktų tyrimų rezultatus.

34 lentelė

Vilniaus rajono šachtinių šulinių, kurių vandenį maistui naudoja nėščiosios ar kūdikiai iki 6 mėn. amžiaus, 2018 m. II pusmečio tyrimų rezultatai

Seniūnijos pavadinimas	Ištirtų vandens mėginių sk.	Nustatyti cheminės taršos viršijimai mėginiuose
Juodšilių	1	0
Bezdonių	1	0
Pagirių	3	0
Zujūnų	1	0
Rudaminos	2	1
Rukainių	4	2
Sudervės	1	0
Dūkštų	1	0

Marijampolio	1	0
Maišiagalos	1	0
Riešės	2	0
Mickūnų	1	0
Iš viso:	19	3

(šaltinis: Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentas)

35 lentelė

Vilniaus rajono šachtinių šulinių, kurių vandenį maistui naudoja nėščiosios ar kūdikiai iki 6 mėn. amžiaus, 2019 m. II pusmečio tyrimų rezultatai

Seniūnijos pavadinimas	Ištirtų vandens mėginių sk.	Nustatyti cheminės taršos viršijimai mėginiuose
Sudervės	3	1
Rudaminos	5	2
Sužionių	3	1
Riešės	1	0
Mickūnų	3	0
Maišiagalos	1	0
Nemėžio	1	1
Kalvelių	1	0
Rukainių	1	0
Nemenčinės	1	0
Juodšilių	1	0
Lavoriškių	1	0
Marijampolio	1	0
Iš viso:	23	5

(šaltinis: Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentas)

Iš Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamento atliktų tyrimų duomenų matyti, kad nuo 15 % iki 20 % šachtinių šulinių yra užteršta nitritais ir nitratais.

4.3.2 Monitoringo tikslas ir uždaviniai

Monitoringo tikslas – surinkti išsamią informaciją apie gruntinio, vandens būklę bei įvertinti jos pokyčių priežastis, numatant prevencines apsaugos ir būklės gerinimo priemones. Gautus rezultatus taikyti geriamojo vandens kokybės valdymui ir visuomenės informavimui.

Monitoringo pagrindiniai uždaviniai:

1. Vykdyti gruntinio vandens periodinius tyrimus.
2. Kaupiti ir analizuoti gautus tyrimų duomenis, nustatyti ar nekinta vandens būklė.
3. Prognozuoti pokyčių tendencijas bei galimą tam tikros veiklos įtaką gruntinio vandens kokybei ir kiekybei.
4. Teikti informaciją visuomenei apie gruntinio vandens būklę ir pokyčių tendencijas.
5. Parengti rekomendacijas neigiamo poveikio gruntiniam vandeniui mažinimo bei būklės gerinimo priemonėms.

Požeminio vandens monitoringo metu gauti duomenys gali būti panaudoti rengiant teritorijų planavimo dokumentus, planuojant ir reglamentuojant ūkinę veiklą ir sveikatos apsaugą. Monitoringas svarbus siekiant planuoti optimalų gruntinio vandens šaltinių naudojimą ir apsaugą.

4.3.3 Stebimi parametrai, stebėjimo vietų išsidėstymas ir monitoringo vykdymo planas

Stebimi parametrai. Ištirpęs deguonis, pH, savitasis elektros laidis, nitratai (NO_3^{-1}), amonio azotas ($\text{NH}_4^{+} \text{N}$), nitritai (NO_2^{-}), permanganato indeksas (PI), fosfatai (PO_4).

Kadangi stebimi šachtiniai šuliniai šalia potencialių taršos iš žemės ūkio šaltinių objektų, tai stebimi parametrai būdingi žemės ūkio taršai (azoto ir fosforo junginiai).

Monitoringo vietų parinkimo principai ir pagrindimas. Šachtinių šulinių monitoringo tinklas sudarytas gyvenvietes, kur turėtų būti tiriamas šachtinių šulinių vanduo, parenkant pagal duomenis, rodančius, kad dauguma šių gyvenviečių gyventojų naudoja šulinių vandenį, t. y. nėra prisijungę prie centralizuotų geriamo vandens tiekimo tinklų. Individualių šachtinių šulinių vandens kokybė kontroliuojama dažniausiai tik jų savininkų iniciatyva ir apsiriboja tik nitritų bei nitratų koncentracijų nustatymu.

Stebimi šachtiniai šuliniai yra didelėse gyvenvietėse (gyventojų skaičius nuo 500 iki 1800 gyventojų), kurias supa žemės ūkio naudmenų plotai, todėl siūloma stebėti parametrus būdingus žemės ūkio taršai (azoto junginiai). Per monitoringo laikotarpį įidentifikavus taršos iš žemės ūkio šaltinių objektų lokalizacinius ar kokybinius pokyčius būtų tikslinga peržiūrėti ir reikalui esant pakoreguoti požeminio vandens mėginių ėmimo vietas savivaldybės teritorijoje.

Informacija apie Vilniaus rajono savivaldybės požeminio vandens monitoringo vietų lokalizaciją pateikiama 36 lentelėje.

36 lentelė

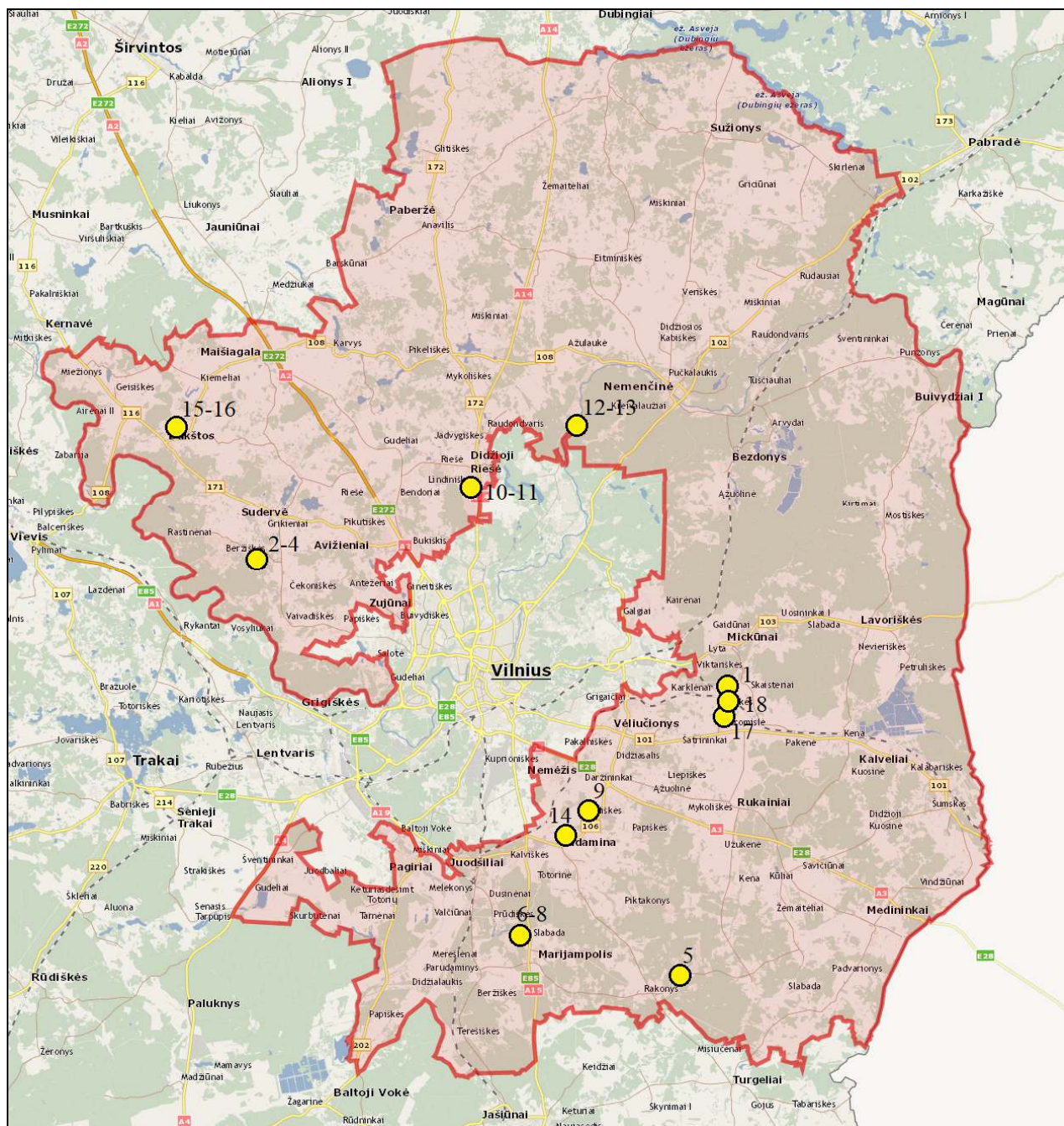
Vilniaus r. sav. požeminio vandens monitoringo vietų lokalizacijos duomenys

1.	Skaisterių k., Jogailos g. 36, Mickūnų sen.	597076	6061285	Viktor Grochiackij tel. 868541062
2.	Rastinėnų k., Pakonių g. 20, Sudervės sen.	568022	6069402	Marija Zapolska
3.	Rastinėnų k., Paribio g.4, Sudervės sen.	567942	6069581	Jaroslav Michalkevič
4.	Pakonių k., Pušyno g. 16, Sudervės sen.	567919	6069546	Marijan Michalkevič
5.	Akmeniškių k., Baublių g. 2, Marijampolio sen.	594993	6043231	Marek Voiciukevič; Natalja Golubovskaja;

				Anatolij Golubovskij.
6.	Kalvelių k., Kalvelių g. 11, Marijampolio sen.	584216	6045951	Irena Muravjova, Alicija Mocevičienė
7.	Kalvelių k., Kalvelių g. 26A, Marijampolio sen.	584386	6046134	Kalvelių g. 26A-1 – Stanislav Salabuda; Kalvelių g. 26A-2 – Rišardas Viduto.
8.	Kalvelių k., Naujųjų Kalvelių 1-oji g. 2, Marijampolio sen.	584313	6046014	Valerij Laveckij, Svetlana Garbauskaitė, Antonina Vasiukevič, Matvej Vasiukevič, Marta Macijevskaja, Anatolij Bedniakov, Halina Bedniakova.
9.	Skaidiškių k., Šv. Faustinos g. 34, Nemėžio sen.	588604	6053343	Aleksandr Liachovič
10.	Didžiosios Riešės k. Molėtų g. 30, Riešės sen.	581126	6074037	Vladislav Bendarovič
11.	Didžiosios Riešės k., Žverališkių g. 1, Riešės sen.	581066	6075318	Genoefa Krukovskaja, tel. 868996467
12.	Skirgiškių k., Kranto g. 14, Riešės sen.	587639	6077484	Stanislava Liachovič, tel. 867201418
13.	Skirgiškių k., Skirgiškių g. 49, Riešės sen.	588120	6078899	Voitech Naruševič, tel. 867566557
14.	Rudaminos k., Gintaro g. 3B, Rudaminos sen.	587329	6051679	Rudaminos seniūnija, tel. +37068220988
15.	Dūkštų k., Sodų g. 2. Dūkštų sen.	563005	6077316	Voicech Mikulič
16.	Dūkštų k., J. Dembinskio g. 8. Dūkštų sen.	562304	6077135	Voicech Mlyniskij
17.	Dobromislės k., Linksmoji g. 32	596967	6058983	Olia Lukaševič
18.	Kyviškės k., Didžioji g. 13	596722	6059428	Grablevskij Viktor

(šaltinis: sudaryta autorių)

Žemiau pateikiamas požeminio vandens monitoringo tinklas (žr. 27 pav.).

27 pav. Vilniaus r. sav. požeminio vandens monitoringo tinklas

(šaltinis: sudaryta autorių)

Stebėjimų periodiškumas. Požeminio vandens tyrimai numatytuose stebėjimo vietose pavasarį ir rudenį (žr. 35 lentelę) atliekami kaip numatyta monitoringo grafike (žr. 37 lentelę).

37 lentelė

Metinis požeminio vandens monitoringo vykdymo planas

Matavimo vietos Nr.	Matavimo vietos tipas	Tyrimų atlikimas, analizės, kartai per metus						
		Ištirpęs O ₂	pH, SEL	(NO ₃ ⁻¹)	(NO ₂ ⁻)	(NH ₄ ⁺ N)	PI	PO ₄ ³⁻
1-18	šachtinis šulinys	2	2	2	2	2	2	2

(šaltinis: sudaryta autorių)

4.3.4 Metodai ir procedūros

Vandens mėginių hidrocheminiai tyrimai turi būti atliekami laboratorijose, turinčiose *Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos apraše* (patvirtinta: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. D1-522 redakcija) nustatyta tvarka išduotus leidimus, arba kitus laboratorijos kvalifikaciją pagrindžiančius dokumentus. Atliekamų matavimų ir tyrimų kokybės užtikrinimas privalo atitikti tarptautinio standarto LST EN ISO/IEC 17025 reikalavimus.

Pagal Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatus (patvirtinti LR aplinkos ministro 2009-11-16 d. įsakymu Nr. D1-546) žemės gelmių geologinius tyrimus gali atlikti asmenys, turintys leidimus atlikti žemės gelmių geologinius tyrimus, išduotus pagal „Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo taisyklės“, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-11-29 d. nutarimu Nr. 1433.

Požeminio vandens mėginiai imami vadovaujantis Lietuvos standartu LST ISO 5667-11:2009 ir Lietuvos geologijos tarnybos parengtomis požeminio vandens monitoringo metodinėmis rekomendacijomis.

Požeminio vandens mėginiai konservuojami, saugomi ir gabenami vadovaujantis Lietuvos standartu LST ISO 5667-3:2018.

Požeminio vandens monitoringo metu vertinami parametrai ir taikomi metodai pateikiami 38 lentelėje.

38 lentelė

Požeminio vandens monitoringo parametrai ir taikomi metodai

Analizės rūšis/parametras	Taikytinas metodas
Ištirpęs deguonis	LST EN ISO 5814:2012
savitasis elektros laidis (SEL), pH	LST EN 27888:2002 LST EN ISO 10523:2012
NO ₃ , NO ₂ , NH ₄ , PO ₄	LST EN ISO 12260:2004 LST EN ISO 6878:2004 LST ISO 7150-1:1998
Permanganato indeksas	LST EN ISO 8467:2000

(šaltinis: sudaryta autorių)

Tais atvejais, kai matavimų rezultatai neįprastai daug viršija teisės aktais nustatytus ribinius dydžius, t. y. kai matavimo rezultatų negalima paaiškinti tikėtinais taršos šaltiniais ar kitomis galimomis, ne nuo matuotojo priklausančiomis (tame tarpe ir techninėmis) priežastimis, rekomenduojama per 7 dienų laikotarpį nuo matavimų protokolo gavimo dienos tose matavimo vietose, kuriose buvo užfiksuoti viršijimai, atlikti pakartotinius matavimus.

4.3.5 Vertinimo kriterijai

Gruntinio ir gėlo spūdinio vandens monitoringo rezultatų vertinimas atliekamas vadovaujantis žemiau išvardintais norminiai aktais:

1. LR aplinkos ministro 2001-12-21 d. įsakymu Nr. 623 patvirtintos „Vandenių taršos prioritetinėmis pavojingomis medžiagomis mažinimo taisyklės“;

2. LR aplinkos ministro 2008-04-30 d. įsakymu Nr. D1-230 patvirtinti „Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai“;
3. Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus 2003-02-03 d. įsakymu Nr. 1-06 patvirtinta „Pavojingų medžiagų išleidimo į požeminį vandenį inventorizavimo ir informacijos rinkimo tvarka“. Šio dokumento priede pateikiamas sąrašas pavojingų medžiagų, kurių patekimas į požeminį vandenį, viršijus nurodytą DLK, turi būti nutrauktas arba mažinamas. Jei Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimų 3 priede nustatytų pavojingų cheminių medžiagų koncentracija požeminiame vandenyje yra didesnė už ribines vertes (RV) ir gali kelti pavojų požeminio vandens išteklių naudojimui ar su juo susijusioms kitoms ekosistemoms, užterštą teritoriją būtina tvarkyti;
4. Šachtinių šulinių bei geriamo vandens kokybė vertinama pagal didžiausias leistinas vandens kokybės rodiklių vertes. Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus nustato higienos norma HN 24 : 2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. V-1220 redakcija).

Bibliografija:

1. Nemuno upių baseinų rajono valdymo planas. Vilnius, 2017 m. gegužė.
2. Lietuvos geologijos tarnybos 2016 metų veiklos rezultatai.
3. Lietuvos geologijos tarnybos 2018 metų veiklos rezultatai.
4. Metodiniai reikalavimai monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui (Žin., 2011, Nr.107-5092).
5. Požeminio vandens monitoringas: metodinės rekomendacijos, 1999. Lietuvos geologijos tarnyba. Vilnius: LGT.
6. Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-11-29 d. nutarimu Nr. 1433.
7. Vandenių taršos prioritetinėmis pavojingomis medžiagomis mažinimo taisyklės, patvirtintos LR aplinkos ministro 2001-12-21 d. įsakymu Nr. 623;
8. Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2008-04-30 d. įsakymu Nr. D1-230;
9. Pavojingų medžiagų išleidimo į požeminį vandenį inventorizavimo ir informacijos rinkimo tvarka, patvirtinta Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus 2003-02-03 d. įsakymu Nr. 1-06;
10. HN 24 : 2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. V-1220 redakcija).
11. V. Juodkasis. Pabaltijo hidrogeologijos pagrindai. Vilnius, 1979.
12. V. Juodkasis, A. Marcinonis. Aplinkos hidrogeologija. Vilnius, 2008.
13. Algimantas Grigelis, Valentinas Kadūnas. Lietuvos Geologija, Vilnius, 1994.
14. Algirdas Klimas. Geriamojo vandens hidrogeochemija. Vilnius, 2003.

4.4 DIRVOŽEMIO MONITORINGAS

4.4.1. Esamos būklės analizė

Šiuolaikinėje literatūroje dirvožemis yra traktuojamas kaip derlingos daugiakomponentinės sistemos sluoksnis dūlėjimo plutos paviršiuje, susidaręs dėl nepaprastai sudėtingos vietos klimato, augmenijos ir gyvūnijos, dirvodarinių uolienu, reljefo ir šalies teritorijos amžiaus sąveikos (Motuzas ir kt., 2009).

Dirvožemis yra itin svarbus, beveik neatsinaujinantis ir labai sudėtingas gamtos išteklius. Mokslininkų nuomone, dirvožemis turi būti vertinamas kaip „unikalus gyvosios gamtos kūnas, svarbiausias ekosistemos komponentas ir pagrindinis Lietuvos gamtos išteklius, nuo kurio būklės priklauso oro, vandens, maisto kokybė“ (Mokslinės diskusijos Rezoliucija, Kaunas, 2011 01 28). Naudojant dirvožemį, gaunamas maistas, pašarai, energetinės ir kitokios žaliavos, jis yra žmonijos veiklos pagrindas ir atlieka labai svarbias gamtinės buveinės ir genofondo funkcijas. Intensyviai jį naudojant, išryškėja dirvožemio degradacijos procesai. Dalinai tai natūralus reiškinys, tačiau kai kuriuos dirvožemio degradacijos procesus sustiprina netausus jo naudojimas. Netinkamas ūkininkavimas paspartina vėjo bei vandens eroziją, organinės medžiagos mažėjimą, dėl to prastėja dirvožemio derlingumas (Europos Komisija, 2007). Todėl būtina nuolatinė dirvožemio stebėseną. Dirvožemio stebėsenos svarbą įvardina reglamentuojantys ES dokumentai: „Vandens direktyva (2006/60/EC), „Nitratų direktyva“ (91/676/EEC), Žemės ūkio produkcijos gamintojams skirti kryžminės atitikties reikalavimus apibrėžiantys dokumentai (Tarybos reglamentas (EC) Nr. 172/2003).

Tuo pačiu dirvožemis iš hidrogeologinės pusės yra ir sudėtinė aeracijos zonos dalis. Tai pirmasis nuo žemės paviršiaus litosferos sluoksnis, į kurį dėl natūralių ir technogeninių veiksnių patenka įvairios kilmės teršiančios medžiagos. Lietuvoje dirvožemio sluoksnis svyruoja nuo 0,1-0,5 m, kai kada siekia iki 2-3 m. Tai daugiakomponentinis gamtos darinys, kurį sudaro kietosios dalelės, dirvožemio tirpalai, dujos ir mikroorganizmai. Tirpalai, dujos ir mikroorganizmai, priklausomai nuo hidrocheminės aplinkos, dalyvauja įvairiose cheminėse reakcijose, formuojančiose aeracijos zonos tirpalų cheminę sudėtį. Pastarieji, skverbdamiesi gilyn, lemia ir gruntinio vandens kokybę. Todėl, sprendžiant gruntinio vandens cheminės sudėties susidarymo klausimus, yra svarbi informacija apie aeracijos zonos hidrochemiją, kas suteikia apie geologinės aplinkos viršutinės taršos mastą. Dėl minėtų priežasčių informacija apie dirvožemio cheminę situaciją žemės paviršiuje yra labai svarbi sprendžiant ir kai kuriuos hidrogeologinius uždavinius, tuo labiau, kad dirvožemių geocheminiai tyrimai atliekami jau daugelį metų, o jų rezultatai susisteminti ir prieinami naudojimui (Kadūnas, 1998; Radzevičius ir kt., 2004). Aukščiau išdėstytos prielaidos pagrindžia dirvožemio monitoringo svarbą Lietuvos ūkiui.

Pedologinis rajonavimas. Vilniaus rajonas pagal pedologinį rajonavimą yra labai margas. Pagal Lietuvos teritorijos pedologinio rajonavimo žemėlapi, (Volungevičius J., Kavaliauskas P., Vilnius, 2012) Vilniaus rajone pagal skirtingus dirvožemio tipus yra išskiriami šios dirvožemio sritys: Baltijos aukštumų D-V, Pietryčių Smėlingųjų Žemumų E-II, E-III, Senujų Aukštumų G-1 ir G-II, taip pat Šventosios –Neries paslėnių intrazoninis vienetas.

Baltijos aukštumų D-V rajono dirvožemis pagal LTK-99 klasifikaciją yra priskiriamas nepasotintiems balkšvažemiams – (Jln). Šio tipo dirvožemis yra paplitęs šiaurės vakarinėje, rajono dalyje, ribojasi su Širvintų ir Molėtų rajonais. Pagal TDV-96 klasifikaciją tai velėninis jaurinis vidutiniškai pajaurėjęs (Jv2) dirvožemio tipas.

Pietryčių Smėlingųjų Žemumų srities dirvožemiai paplitę subdiagonalia juosta iš šiaurės rytų iki pietvakarių per visą Vilniaus rajoną. Juos sudaro Pažeimenės E-II paprastieji smėlžemiai (SDp) ir Trakų-Rūdiškių E-III paprastieji jaurazemiai (JDP), pagal LTK-99 klasifikaciją. Per vidurį minėtus dirvožemio tipus skiria Šventosios-Neries intrazoninis vienetas. Pagal senąją TDV-

96 klasifikaciją tai būtų atitinkamai jauriniai šilaininiai seklieji (J1) ir velėniniai jauriniai menkai pajaurėję dirvožemiai (Jv1).

Senųjų Aukštumų Srities dirvožemiai yra sutinkami rytinėje Vilniaus rajono dalyje ir ribojasi su Švenčionių, Šalčininkų rajonais ir Baltarusija. Juos sudaro Baravykinės G-1 ir Medininkų-Eišiškių G-II dirvožemio rajonai. Baravykinės rajono dirvožemius sudaro nepasotintieji balkšvažemiai (Jln), o Medininkų –Eišiškių rajono dirvožemius sudaro pasotintieji balkšvažemiai (Jlb) ir nepasotintieji palvažemiai (PLn). Pagal senąją TDV-96 klasifikaciją, atitinkamai tai būtų velėniniai jauriniai vidutiniškai pajaurėję (Jv2) ir velėniniai jauriniai stipriai pajaurėję (Jv3) dirvožemiai.

Šventosios – Neries paslėnių dirvožemių intrazoninis vienetas kerta Vilniaus rajoną siaura juosta ir praktiškai sutampa su Neries slėnio paplitimu žemiau Vilniaus iki Kaišiadorių-Širvintų rajonų sandūros. Dirvožemių sudaro paprastieji smėlžemiai (SDp) ir glėjiški jauržemiai (JDg). Pagal senąją TDV-96 klasifikaciją tai būtų velėniniai jauriniai menkai pajaurėję (Jv1) ir velėniniai jauriniai glėjiški (JvP1) dirvožemiai¹³.

Vilniaus rajono dirvožemio rūgštingumas (pH) yra labai margas ir kinta nuo artimo neutraliam ($\text{pH} \geq 5.6$ -6.0 iki labai rūgščių ($\text{pH} \leq 4.5$), bet vyrauja vidutinio rūgštingumo (pH -4.6-5.0) dirvožemiai. Mažiau rūgštūs dirvožemiai paplitę šiaurinėje ir vakarinėje rajono dalyje, rūgštėja pietrytine kryptimi riboje su Šalčininkų rajonu ir iki sienos su Baltarusija¹⁴.

Pagal žemės ūkio naudmenų vertinimą balais, Vilniaus rajono dirvožemio vidurkis sudaro 36.1 balo ir priskiriamas vidutinio (35.1-40.0) derlingumo kategorijai. Tiesa, vyrauja prasti dirvožemiai (31-35.0)¹⁵.

28 pav. Vilniaus rajono dirvožemio pedologinio rajonavimo žemėlapis
(šaltinis: www.geoportal.lt)

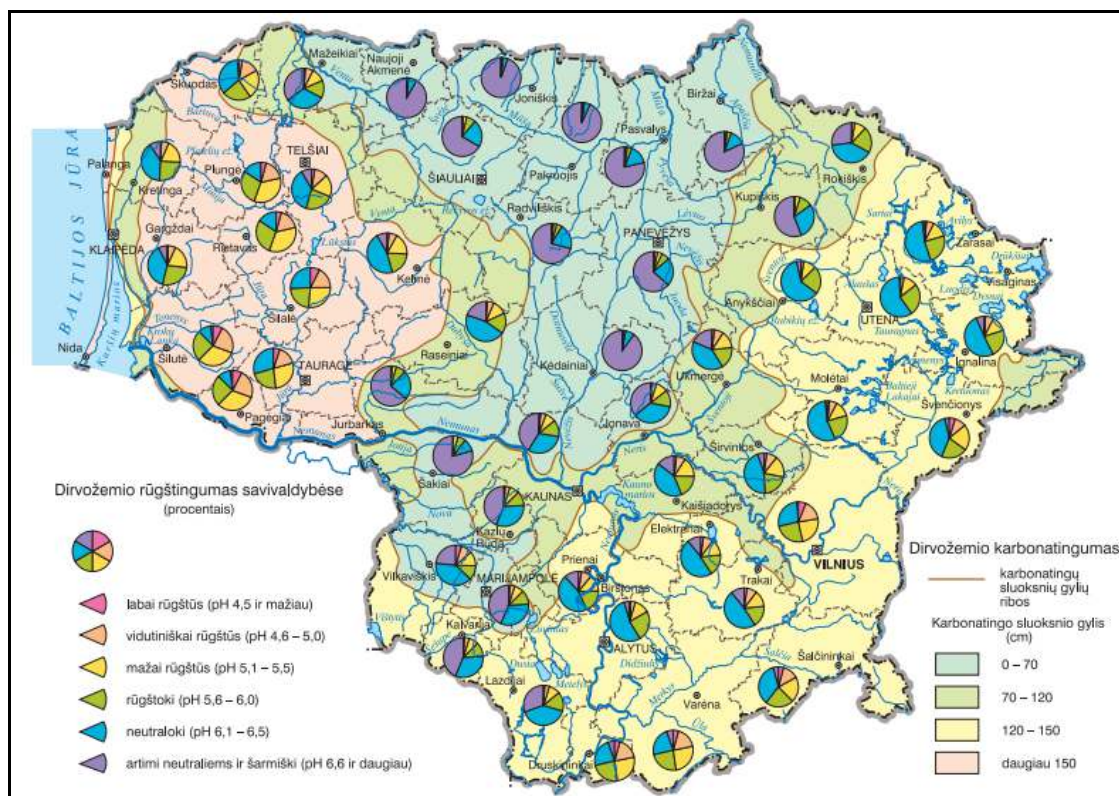
¹³ Šaltinis: Volungevičius, J., Kavaliauskas, P. 2012. Lietuvos dirvožemiai. Pedologinis rajonavimas.

¹⁴ Šaltinis: Eidukevičienė, M., Volungevičius, J., Prapiestienė, R. 2006. Dirvožemio pH erdvinių dėšningumų Lietuvoje pagrindimas.

¹⁵ Šaltinis: Dirvožemio bonitetas. 2009. Vilnius, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

Žmogaus vykdomai ūkinei veiklai tapus globaliniu reiškiniu, tik nedidelė dirvožemių dalis vystosi nepatirdama antropogeninės veiklos poveikio. Todėl didžioji dalis Lietuvos dirvožemių yra daugiau ar mažiau antropogenuoti. Silpniausią antropogeninį poveikį patiria ūkinių miškų bei agrarinių teritorijų dirvožemiai – juose pasireiškia cheminė dirvožemio bei kai kurių jos fizinių savybių transformacija.

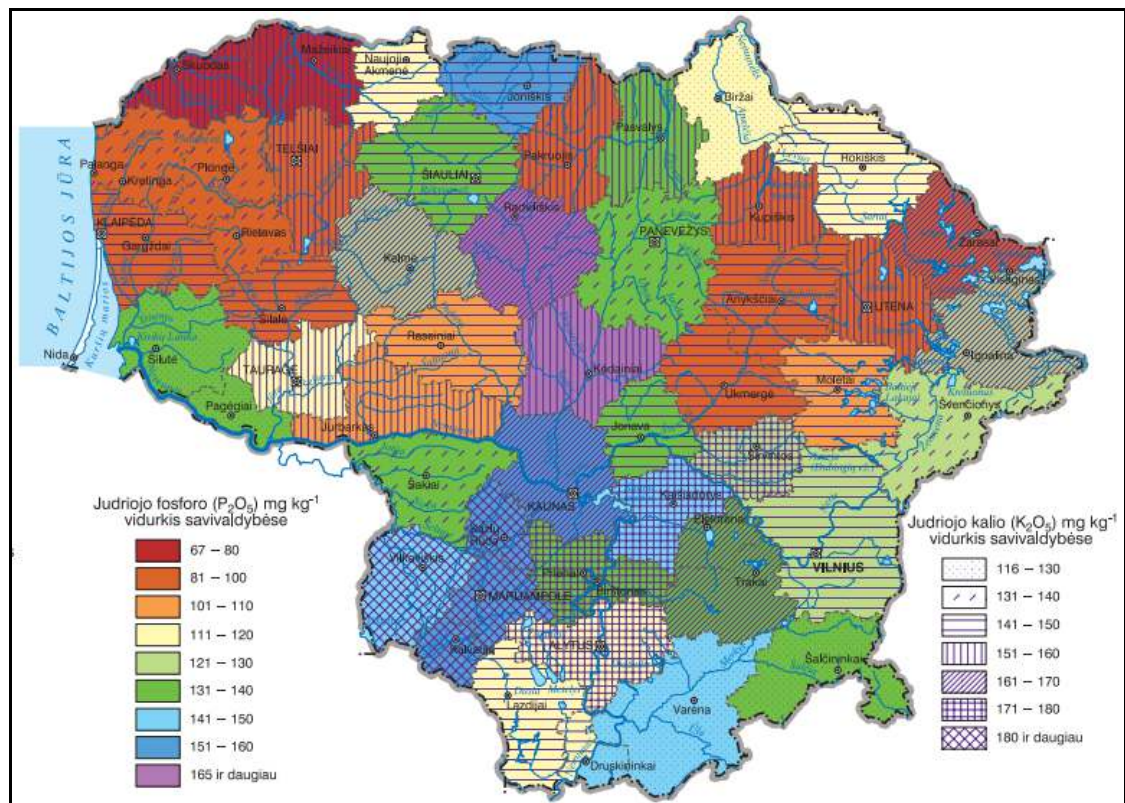
Lietuvos geologijos tarnyba, vykdydama valstybinę monitoringo programą, patvirtintą LR Vyriausybės 2011-03-02 nutarimu Nr. 315 „Dėl valstybinės aplinkos monitoringo 2011 – 2017 metų programos patvirtinimo“, atliko laukų dirvožemio būklės ir pasklidusios dirvožemio taršos stebėjimus tyrimų atraminėse aikštelėse.

29 pav. Dirvožemio rūgštingumo ir karbonatingumo žemėlapis
(šaltinis: www.geoportal.lt)

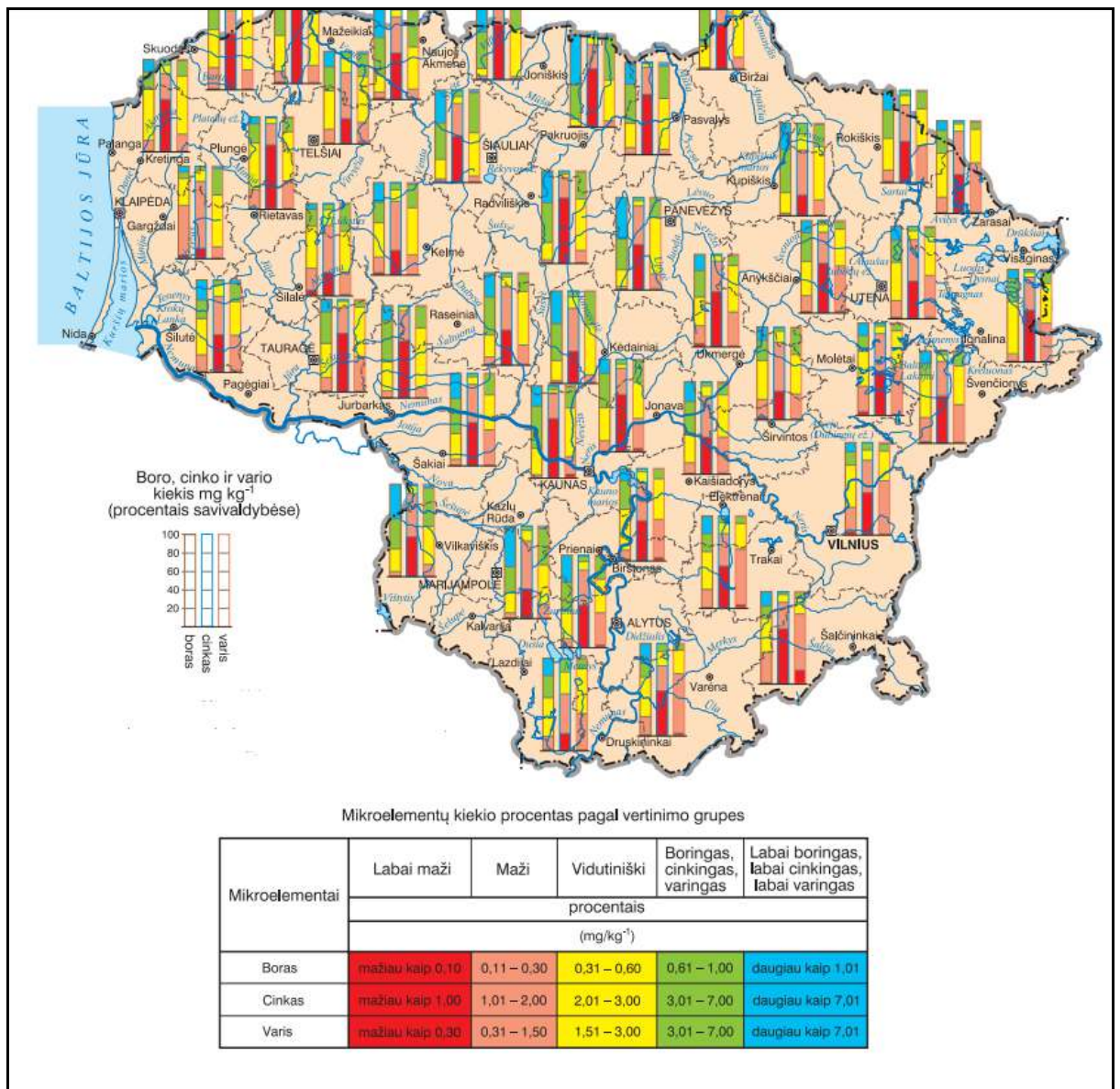
Į Vilniaus rajono teritoriją patenkančių dirvožemių karbonatingo sluoksnio gylis kinta nuo 120 cm iki 150 cm. O pagal rūgštingumą pasiskirstymas toks: apytiksliai 25 % yra neutralūs, kiti 25 % yra rūgštoki, dar 25 % yra mažai rūgštūs.

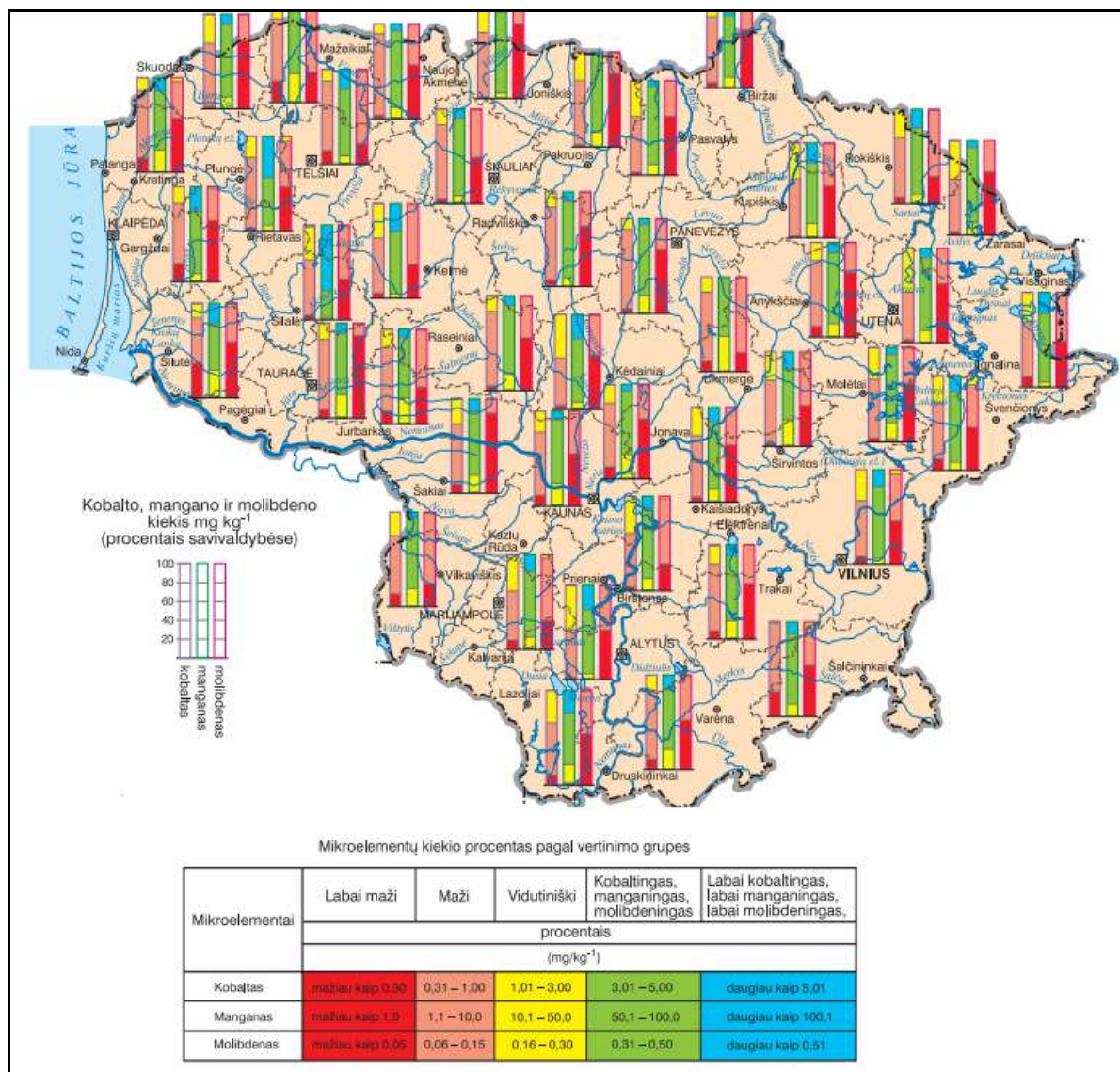
30 pav. Fosforo ir Kalio koncentracijos pasiskirstymas dirvožemyje
(šaltinis: www.geoportal.lt)

Mikroelementų boro, cinko, vario, kobalto, mangano, molibdeno kiekių pasiskirstymas pagal koncentraciją pateikiamas 31 ir 32 paveiksluose.

31 pav. Mikroelementai B, Zn, Cu dirvožemyje
(šaltinis: www.geoportal.lt)

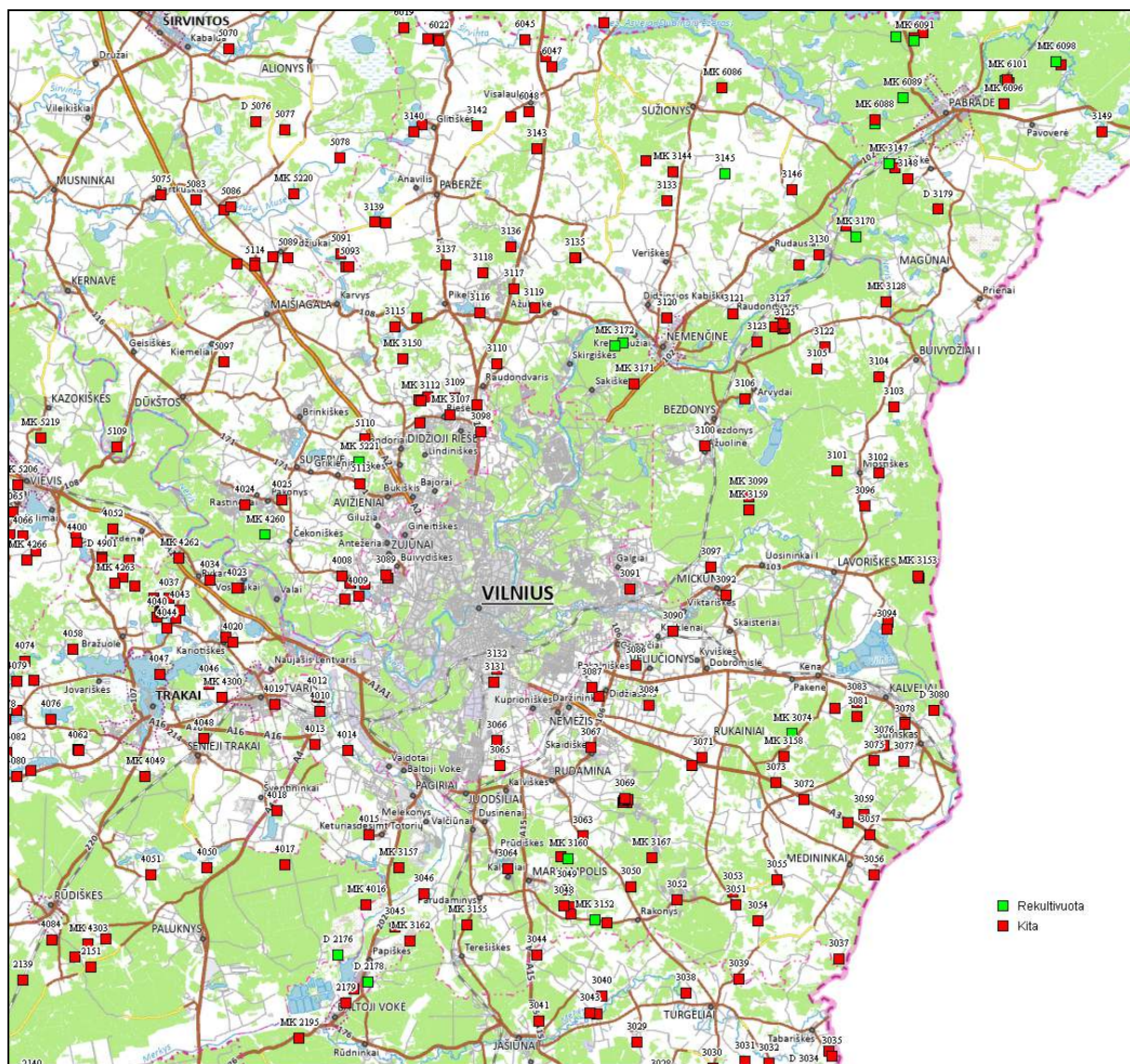

32 pav. Mikroelementai Co, Mn, Mo dirvožemyje
(šaltinis: www.geoportal.lt)

Ekogeologiniai tyrimai. 32 lentelėje (programos dalyje „Požeminio vandens monitoringas“), 66 psl. pateikiamas atliktų ir atliekamų ekogeologinių tyrimų sąrašas.

33 pav. Pažeistos teritorijos Vilniaus r. sav. teritorijoje
(šaltinis: LGT, GEOLIS)

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje identifikuoti 329 potencialūs taršos židiniai (PTŽ), kuriuose yra įvertintas pavojingumas dirvožemiui-gruntui. Ypatingai didelis pavojus dirvožemiui-gruntui nustatytas 13-oje PTŽ. Šių objektų duomenys pateikiami 39 lentelėje.

39 lentelė

Ypatingai didelį pavojų dirvožemiui keliantys PTŽ Vilniaus raj. savivaldybėje

PTŽ Nr.	Adresas	Tipas	Koordinatės (LKS 94)		PTŽ būklė
			X	Y	
520	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Paberžės sen., Visalaukės k.	sandėlys	6096640	586099	sugriautas
525	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Medininkų sen., Klinkų k.	sandėlys	6038631	601893	gaisravietė
526	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Rukainių k.	sandėlys	6054556	597207	sugriautas
530	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav.,	sandėlys	6051559	587773	sugriautas

	Rudaminos sen., Rudaminos k.				
533	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Rukainių sen., Savičiūnų k.	sandėlys	6050398	602358	sugriautas
536	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Riešės sen., Ažulaukės k.	sandėlys	6082941	587467	sugriautas
538	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Sužionių sen., Veriškių k.	sandėlys	6086166	594990	sugriautas
540	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Maišiagalos sen., Maišiagalos mstl.	sandėlys	6081855	567555	sugriautas
703	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Šatrininkų sen., Grigaičių k.	sandėlys	6060576	591040	sugriautas
6884	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Juodšilių sen., Valčiūnų k.	technikos kiemas	6046197	581958	veikiantis
7080	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Buivydžių sen., Punžonių k.	katilinė	6081634	608814	sugriautas
7086	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Nemenčinės sen., Raudondvario k.	naftos bazė	6082974	598907	neveikiantis
7134	Vilniaus apskr., Vilniaus r. sav., Buivydžių sen., Buivydžių I k.	sandėlys	6079377	611724	sugriautas

(šaltinis: LGT, GEOLIS)

55 PTŽ nustatytas didelis pavojus, o 261 PTŽ nustatytas vidutinis pavojus dirvožemiui-gruntui.

Ekonominės veiklos poveikis. Pagrindiniai potencialūs dirvožemio taršos šaltiniai Vilniaus rajone paskutiniuoju metu buvo: pramonės įmonės, geležinkelio stotys, pesticidų sandėliai, naftos produktų laikymo vietos, buvusių karinių dalinių teritorijos, transporto magistralių ir mazgų teritorijos bei jų įtakos zonos. Tyrimais nustatyta, kad dirvožemiuose iki 25 metrų atstumu nuo stambių automagistralių (kur per parą pravažiuoja daugiau kaip 15 tūkst. automobilių) labiausiai kaupiasi švinas, kadmio, cinkas, chromas ir nikelis. Kadangi Vilniaus rajone nėra stambių dirvožemių teršiančių įmonių, tokių kaip pvz. naftos perdirbimo įmonės, cemento ir kitų statybinių medžiagų, trąšų ar dažų gamybos įmonių, tai pramonės sąlygota dirvožemio tarša nėra tokia aktuali. Dirvožemio užterštumas dėl žemės ūkio veiklos dažniausiai neviršija leistinų ribinių koncentracijų, nors galimi pavieniai didesnio užterštumo trąšomis, pesticidais bei kitomis cheminėmis medžiagomis atvejai. Aplinkos ministerijos dirvų tyrimo laboratorijos duomenimis pesticidų likučiai dirvožemyje palaipsniui mažėja¹⁶.

Remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis, per 2018 m. Vilniaus rajone drastiškai (nuo 86,8 mln. Eur iki 46,8 mln. Eur) sumažėjo bendrosios žemės ūkio produkcijos, kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, apimtys. Tačiau 2017 m. buvo stebimas toks pat radikalus bendrosios žemės ūkio produkcijos padidėjimas (nuo 52,3 mln. Eur iki 86,8 mln. Eur, t. y. 66 proc.). Nepaisant to, kad aiškios bendrosios žemės ūkio produkcijos tendencijos Vilniaus rajone per paskutinius 5 metus neįmanoma nustatyti, bendras 2014 – 2018 m. laikotarpio mažėjimas yra reikšmingas ir sudaro 25,8 proc.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių Vilniaus rajono savivaldybėje 2020 m. pradžioje iš visų veikusių ūkio subjektų, daugiausia ūkio subjektų užsiėmė didmenine ir mažmenine prekyba (25 proc.); statyba (10,8 proc.); apdirbamąja gamyba (10,6 proc.); profesine, technine ir mokslinė veikla (10,4 proc.); transporto ir

¹⁶ Šaltinis: Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio specialusis planas. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita. Vilnius 2012.

saugojimo veikla (9,2 proc.). Mažiausiai ūkio subjektų (iš veikusių) veikė elektros, dujų, garo tiekimo bei oro kondicionavimo; kasybos ir karjerų eksploatavimo; vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo, atliekų valdymo ir regeneravimo; finansinės ir draudimo veiklos sektoriuose¹⁷.

Darytina išvada, kad mažėjančios bendrosios žemės ūkio produkcijos gamybos tendencijos ir didelių pramonės objektų nebuvimas Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje įtakos dirvožemio teršimo tikimybių mažėjimą.

Remiantis aukščiau išdėstyta informacija artimiausiu laikotarpiu nėra prognozuojamas žymaus poveikio žmonių sveikatai ir/ar aplinkai dėl dirvožemio taršos, todėl periodiška dirvožemio stebėseną nenumatoma.

Rekomenduojama analizuoti, sisteminti ir kaupti duomenis netiesioginiu būdu apie dirvožemio būklę Vilniaus rajono savivaldybėje iš žemiau išvardintų laisvai prieinamų šaltinių:

1. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos Valstybinės geologijos informacinės sistemos GEOLIS (www.lgt.lt) informacija apie užterštas ir potencialiai užterštas teritorijas ir jose vykdomus ekogeologinius tyrimus;
2. Valstybinio monitoringo postuose vykdomų stebėjimų rezultatus;
3. Ūkio subjektų vykdomų monitoringų duomenys.

Bibliografija:

1. Volungevičius, J., Kavaliauskas, P. 2012. Lietuvos dirvožemiai. Pedologinis rajonavimas.
2. Eidukevičienė, M., Volungevičius, J., Prapiestienė, R. 2006. Dirvožemio pH erdvinių dėsnų Lietuvoje pagrindimas.
3. Dirvožemio bonitetas. 2009. Vilnius, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.
4. Vilniaus rajono savivaldybės 2020 – 2022 m. strateginis veiklos planas. Patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gegužės 15 d. sprendimu Nr. T3-114.
5. Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio specialusis planas. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita. Vilnius 2012.

---

¹⁷ Šaltinis: Vilniaus rajono savivaldybės 2020 – 2022 m. strateginis veiklos planas.

4.5 KRAŠTOVAIZDŽIO MONITORINGAS

4.5.1. Esamos būklės analizė

Bendroji šalies teritorijos gamtinio karkaso erdvinė koncepcija ir lokalizavimo modelis buvo nustatyti LR Seimo patvirtintame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Šio modelio sudarymo principai remiasi 2001 m. priimtame LR Saugomų teritorijų įstatyme įteisinta gamtinio karkaso sampratos geoeologine koncepcija. Pagal ją - gamtiniu karkasu suprantamas vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas. Jį sudaro:

1) geoeologinės takoskyros – teritorijų juostos, jungiančios ypatingą ekologinę svarbą bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;

2) migracijos koridoriai – slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija;

3) geosistemų vidinio stabilizavimo arealai – teritorijos, galinčios pakeisti šoninių nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms.

Pagal svarbą gali būti skiriamos tarptautinės (europinės), nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Gamtiniame karkase esančiuose rezervatuose, draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijose, ekologinės apsaugos zonose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose veiklos apribojimus nustato LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin. 2001, Nr.108-3902), Gamtinio karkaso nuostatai (Žin., 2007, Nr. 22 – 858) bei visa eilė kitų, veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančių dokumentų. Gamtinio karkaso reglamentas teritoriškai diferencijuojamas pagal į jo sudėtį patenkančių žemės naudmenų ūkines kategorijas. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyrą, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Jam priklausančiose konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos - rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus. Patvirtintomis gamtinio karkaso ribomis ir teisės aktų nustatytais veiklos apribojimais privaloma vadovautis rengiant miškotvarkos, žemėtvarkos projektus bei kitus teritorijų planavimo dokumentus.

Konkretizuoti sprendiniai gamtiniam karkasui Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje formuoti¹⁸:

1. Geoeologinėms takoskyroms Vilniaus rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos:

---

¹⁸ Šaltinis: Vilniaus rajono savivaldybės bendrasis planas.

1.1. Tarptautinės (europinės) svarbos Valdajaus – Baltijos – Pomeranijos aukštumų juostos Baltijos ežerotojo kalvyno geokologinės takoskyros ruožas Asvejos regioninio parko (šiaurinė Vilniaus raj. sav. dalis) - Gaveikių – Varniškės – Bernotų – Kramniškių – Ežeraičių – Sudervės – Čekoniškių atkarpoje.

1.2. Regioninės svarbos Neries – Širvintos geokologinės takoskyros ruožas Alionių pelkės – Glitiškių – Vibrantiškės – Spreinių atkarpoje.

1.3. Regioninės svarbos Neries – Žeimenos geokologinės takoskyros ruožas Pavarpių – Kabelių – Verdeikių geomorfologinio draustinio – Minkelių – Uneniškių – Martišiūnų – Pajusinės atkarpoje.

1.4. Regioninės svarbos Pavilnių geokologinės takoskyros ruožas Terešiškių – Juodžių – Rakonių – Daubėnų kraštovaizdžio draustinio – Rutkiškių – Juozapinės geomorfologinio draustinio - Medininkų – Šumsko atkarpoje.

1.5. Regioninės svarbos Vilnios – Vilijos geokologinės takoskyros ruožas Baravykinės kraštovaizdžio draustinio – Petruliškės – Užtilčių – Šumsko atkarpoje.

2. Migracijos koridoriams Vilniaus rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriami šie slėnių arba dubaklonių teritorijų ruožai:

2.1. Nacionalinės svarbos Neries vidurupio migracinio koridoriaus ruožas Lietuvos - Baltarusijos valstybinės sienos – Vilniaus miesto ir Vilniaus miesto – Širvintų raj. sav. ribos atkarpose.

2.2. Regioninės svarbos Žeimenos žemupio migracinio koridoriaus ruožas Jedlino – Santakos atkarpoje.

2.3. Regioninės svarbos Vokės migracinio koridoriaus ruožas Rudnios - Vaidotų atkarpoje.

2.4. Regioninės svarbos Vilnios migracinio koridoriaus ruožas Santakos – Lavoriškių – Mickūnų – Vilniaus miesto ribos atkarpoje.

2.5. Rajoninės (vietinės) svarbos: Dūkštos, Vilnojos, Vingrės, Karvio – Juodės, Skardžiaus – Savenės, Daulios, Širvintos, Riešės, Paežerių, Žalesos, Girijos, Nemenčios, Sąvalkos, Jusinės, Ilgio – Baltelio, Kirnės, Bezdonės, Papunžės, Manierkos, Sudervės, Asdrės, Guopstų – Ilgučio, Galinės, Rudaminos, Juodės, Nemėžos, Petešos, Rukainės, Kyvės, Šatrininkų up., Kenos, Svyruonėlės, Vaičios, Kuosinės, Mažosios Kenos ir eilės kitų bevardžių vandentėkmių ar dubaklonių migracinių koridorių ruožai Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos ribose.

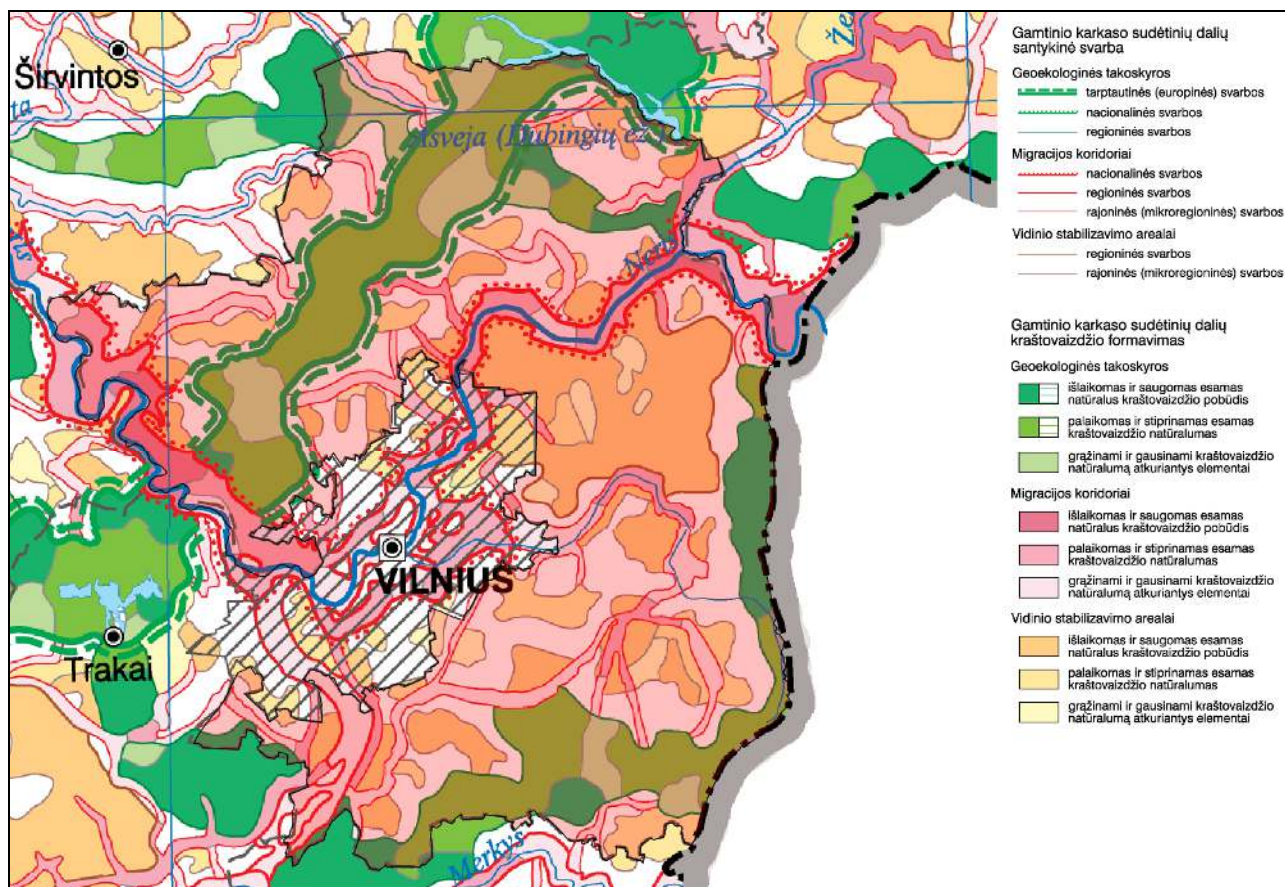
3. Vidinio stabilizavimo arealams Vilniaus rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijos:

3.1. Regioninę svarbą turintis Bezdonių vidinio stabilizavimo arealas.

3.2. Rajoninės (vietinės) svarbos vidinio stabilizavimo arealai: Kriaučiūnų, Ažuolyno, Dūkštų – Elniakampio, Bartkuškio, Maišiagalos, Avižienių, Riešės – Vanagynės, Ažulaukės, Eitminiškių, Kazimieravo, Santakos, Zdoniškių, Sužionių, Kregžlės, Nemenčinės, Nemenčios, Skališkių, Raudondvario – Tartokių, Akuotninkų, Girdžiūnų, Paežerių, Guobų, Pagirių, Juodžilių, Valčiūnų, Marijampolio, Terešiškės, Nemėžio, Rudaminos, Gegužinės, Šilelio, Uosininkų, Kairėnų, Vėliučionių, Akmenytės, Kyviškių, Mickūnų, Adomaičių, Rukainių – Kuosinės, Vaitkiškės.

Žemiau pateikiamas Vilniaus rajono gamtinio karkaso žemėlapis.

34 pav. Vilniaus rajono gamtinis karkasas

(šaltinis: www.geoportal.lt)

Nustatytos šios, kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipus išreiškiančios, gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys (žr. 40 lent.):

- 1) išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (T1, M1, S1);
- 2) palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (T2, M2, S2);
- 3) grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai (T3, M3, S3).

Gamtinio karkaso teritorijos (ha / %) Vilniaus rajone

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	Vilniaus r. savivaldybė (212915 ha / %)
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS	56519 / 26,5
T1	14802 / 7
T2	21509 / 10
T3	20208 / 9,5
MIGRACIJOS KORIDORIAI	27842 / 13
M1	7595 / 3,5
M2	7757 / 3,6
M3	12490 / 5,9
VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI	63807 / 30
S1	32826 / 15,4
S2	22232 / 10,5
S3	8749 / 4,1
VISAS GAMTINIS KARKASAS	148168 / 69,5

(šaltinis: Vilniaus rajono savivaldybės bendrasis planas)

Bendrają Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos gamtinio kraštovaizdžio įvairovės (jo geogenetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina specialus, pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtą instituciškai (turinčių administraciją) ir neinstituciškai organizuotų konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančių) saugomų teritorijų tinklas. Gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugos sistemai Vilniaus rajono savivaldybėje priklauso šios saugomų teritorijų grupės:

- 1) institucinės saugomos teritorijos
  - valstybinis kultūrinis rezervatas,
  - valstybiniai parkai.
- 2) neinstitucinės saugomos teritorijos
  - biosferos poligonai,
  - valstybiniai draustiniai.

Gamtinio kraštovaizdžio įvairovę Vilniaus rajono savivaldybėje išsaugančios saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų grupė	Saugomos teritorijos pavadinimas	Plotas (ha)/<u>dalis</u> <u>savivaldybėje</u>
Valstybiniai rezervatai	1. Kernavės kultūrinis /dalis/	194,4/ <u>7,6</u>
Regioniniai parkai	2. Asvejos regioninis/dalis/	12207,0/ <u>1857,0</u>
	3. Neries regioninis/dalis/	10514,6/ <u>5535,3</u>
	4. Verkių regioninis/dalis/	2529,0/ <u>86,2</u>
Valstybiniai biosferos poligonai	5. Baltosios Vokės/dalis/	1391,3/ <u>403,3</u>
Valstybiniai draustiniai	6. Baravykinės kraštovaizdžio	2265,5/ <u>2265,5</u>
	7. Daubėnų kraštovaizdžio	673,3/ <u>673,3</u>
	8. Girijos kraštovaizdžio draustinis	125,74/ <u>125,74</u>
	9. Griovių geomorfologinis	574,8/ <u>558,7</u>
	10. Juozapinės geomorfologinis	257,8/ <u>257,8</u>

	11. Kruopynės geomorfologinis	323,1/323,1
	12. Kuosinės geomorfologinis	1360,6/1360,6
	13. Medžiakalnio geomorfologinis	768,5/768,5
	14. Skersabalių geomorfologinis	793,1/793,1
	15. Vanagynės geomorfologinis	298,6/298,6
	16. Verdeikių geomorfologinis	498,7/498,7
	17. Kenos hidrografinis	227,3/227,3
	18. Vilnios hidrografinis	1234,8/1234,8
	19. Medininkų botaninis	15,7/15,7
	20. Pravalos botaninis	97,9/97,9
	21. Papio ornitologinis	306,5/40,2
	22. Taurijos ornitologinis	505,9/505,9
	23. Kazimieravo ornitologinis	145,1/145,1
	24. Žeimenos ichtiologinis	929,1/64,0
	25. Alionių telmologinis	2096,1/345,0
	26. Raudonosios balos telmologinis	134,9/134,9
Savivaldybės draustiniai	27. Tapelių kraštovaizdžio	107,3/0,01
Bendras ST plotas savivaldybėje		18 623,85

(šaltinis: Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų kadastras)

Rajone yra gana gausi valstybės saugomų gamtos paveldo objektų grupė - 11 objektų. Trys iš jų iš jų geologiniai – Skališkių uola, Airėnų konglomeratas, Karmazinių atodanga. Vienas geomorfologinis – Vilkų duobė. Septyni objektai botaniniai – Glitiškių ažuolas, Ažuolų karalienė, Žudiškių ažuolas, Vaigeliškių ažuolas, Gojaus ažuolas, Šventasis Daubų ažuolas, Velniakampio pušis. Savivaldybės paskelbtų saugomų gamtos paveldo objektų Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje nėra.

Vilniaus rajono reljefas įvairialypis – rytuose iškilusi Medininkų aukštuma su aukščiausiu šalyje Aukštojo kalnu (293,84 m), pietryčius užima Dainavos žemuma, šiaurės vakarus – Aukštaičių aukštuma, juosta rytuose nusidriekusi Vilnios lyguma.

Vilniaus rajono miškingumas siekia iki 36,8 %. Būdingi pušynai, eglynai, yra beržynų, mišriųjų miškų. Didžiausi miškai – Lavoriškių, Nemenčinės, Sudervės. Vandens telkiniai užima 2,4 % teritorijos.

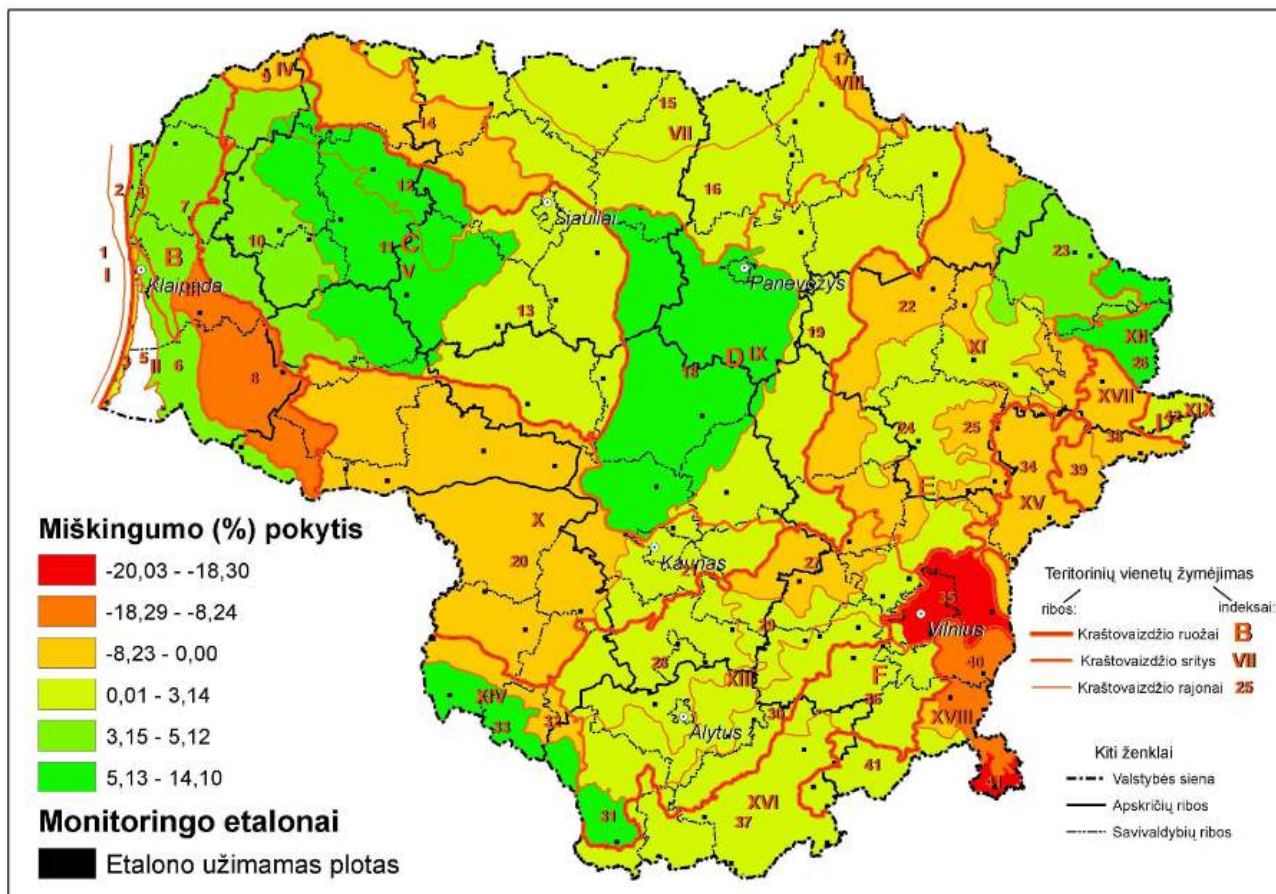
Vilniaus rajono savivaldybės teritorija, pagal numatytas Lietuvos Respublikos bendrajame plane strategines miškininkystės plėtros zonas bei pozones, patenka į vieną - Rytų Aukštaitijos ir Dūkijos pušynų miškų plėtros zoną ir du joje skiriamus pozonius:

- 1) Rytų Aukštaitijos vidutinio našumo mišrių pušies eglės miškų pozonių, kuris Vilniaus rajono savivaldybėje apima visą šiaurės rytinę jos dalį (Nemenčinės miškų urėdija). Tai yra vienas iš geriausios kokybės medieną tiekiančių pozonių. Vyrauja kalvotas reljefas, daug tarpumiškių, nederlingų, mažai tinkamų žemdirbystei plotų;
- 2) Pietryčių Aukštaitijos našių mišrių pušies – eglės miškų pozonių, užimančių didžiąją Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos dalį (Vilniaus, Trakų ir Šalčininkų miškų urėdijos). Pozonio medynai išsiskiria didžiausiu našumu zonoje ir vienu didžiausiu našumu šalyje. Augavietės labiausiai tinkamos itin intensyviai miškininkystei organizuoti.

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane rajono teritorijos miškingumo didinimas išskiriamas kaip prioritetas, siekiant išsaugoti kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, užtikrinti ekonomiškai racionalų dirvonuojančių bei menkaverčių žemių

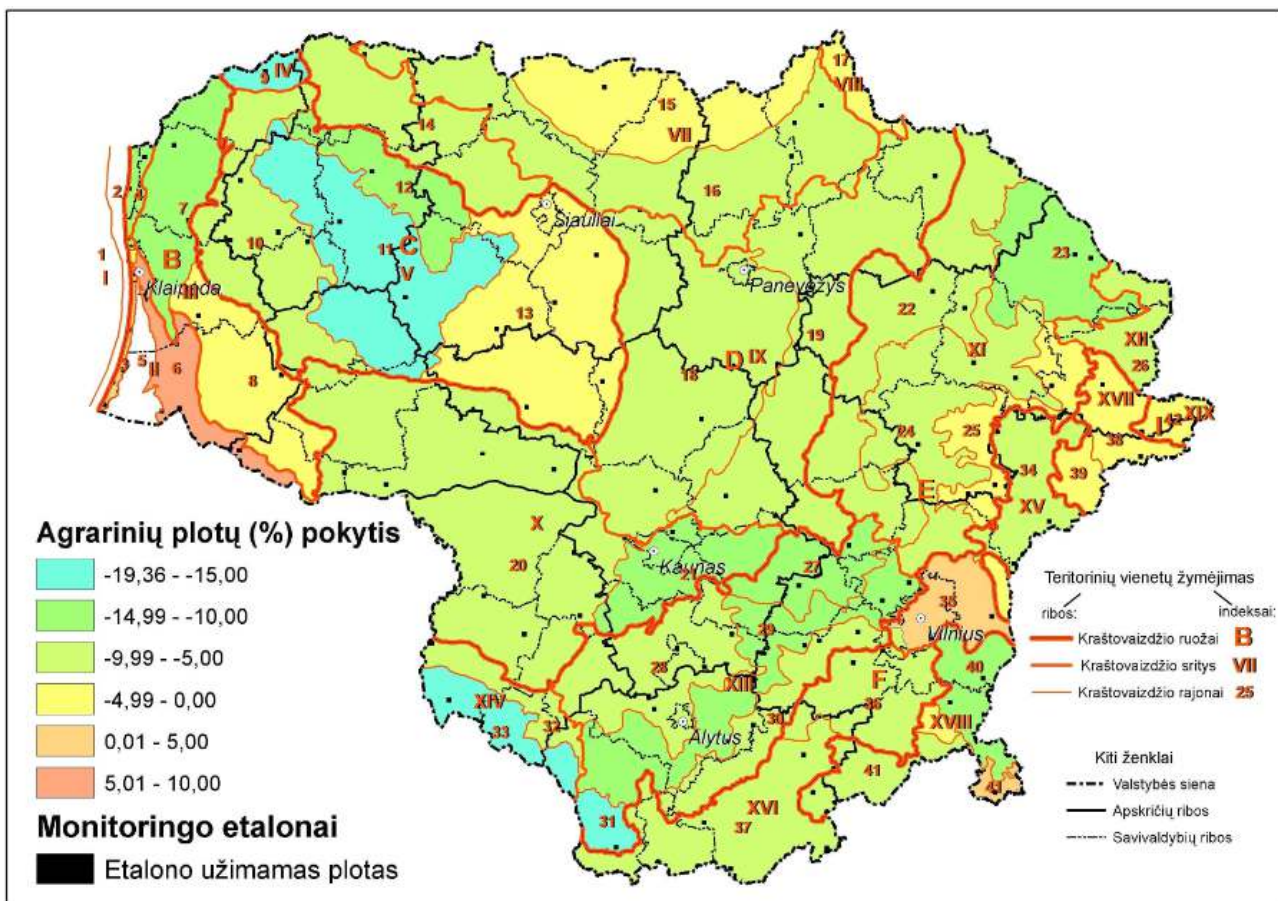
panaudojimą, atsižvelgiant į aplinkos apsaugos, kraštovaizdžio formavimo, kultūros paveldo išsaugojimo, turizmo plėtros ir kitus faktorius.

Geologijos ir geografijos instituto „Kraštovaizdžio struktūros pokyčių probleminiuose arealuose vertinimas vietiniu lygmeniu“ ataskaitos duomenimis Vilniaus rajono šiaurinėje dalyje miškingumo neigiamas pokytis yra bene didžiausias šalyje – 20,03-18,30 % (žr. 35 pav.). Pietinėje rajono dalyje taip pat neigiamas miškingumo pokytis kintas nuo 18,29 % iki 8,24 %.

35 pav. Miškingumo pokytis nuo 1974-1993 m. iki 2005-2006 m. kraštovaizdžio rajonuose kraštovaizdžio monitoringo (vietos lygmeniu) etalonų duomenimis
(šaltinis: Geologijos ir geografijos institutas. Kraštovaizdžio struktūros pokyčių probleminiuose arealuose vertinimas vietiniu lygmeniu)

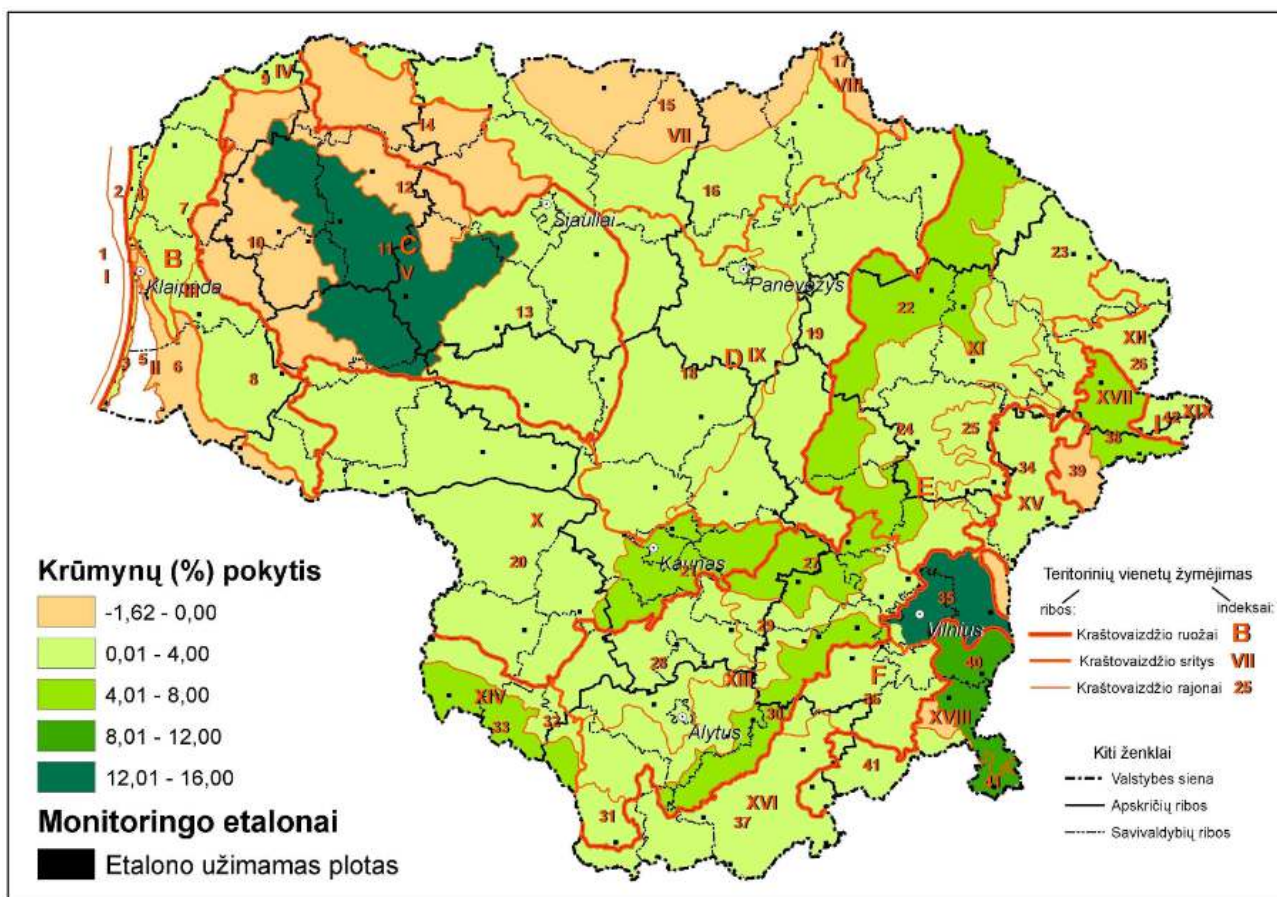
Agrarinių plotų pokyčiai Vilniaus rajone: 2005-2006 metais šiaurinėje dalyje buvo nežymūs - 0,01 – 5,00 %. Šie pokyčiai būdingi tik šiai Lietuvos teritorijos daliai. Pietinėje rajono teritorijos dalyje agrarinių plotų pokyčiai buvo neigiami – -14,99 – -10,00 %.

36 pav. Agrarinių plotų pokytis nuo 1974-1993 m. iki 2005-2006 m. kraštovaizdžio rajonuose kraštovaizdžio monitoringo (vietos lygmeniu) etalonų duomenimis
(šaltinis: Geologijos ir geografijos institutas. Kraštovaizdžio struktūros pokyčių probleminiuose arealuose vertinimas vietiniu lygmeniu)

Tam tikrą kraštovaizdžio kaitos aspektą aprašo per pastaruosius 20-30 metų labai paplitęs žemės dangos tipas – krūmynai ir krūmuotos pievos, indikuojantys kraštovaizdžio renatūralizacijos procesus. Etalonų duomenimis galima išskirti tam tikrus Lietuvos teritorijos regionus, kur krūmėjimas vyksta intensyviai. Vilniaus rajono savivaldybės šiaurinėje dalyje krūmėjimas kinta nuo – 12,01 iki 16,00 %, o pietinėje dalyje nuo 8,01 iki 12,00 % (žr. 39 pav.).

37 pav. Krūmynų ir krūmuotų pievų plotų pokytis nuo 1974-1993 m. iki 2005-2011 m. kraštovaizdžio rajonuose kraštovaizdžio monitoringo (vietos lygmeniu) etalonų duomenimis

(šaltinis: Geologijos ir geografijos institutas. Kraštovaizdžio struktūros pokyčių probleminiuose arealuose vertinimas vietiniu lygmeniu)

4.5.2. Monitoringo tikslas ir uždaviniai

Monitoringo tikslas – vietos lygiu nustatyti žemės dangos klasių pokyčius, analizuoti jų teritorinį pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį;

Monitoringo uždaviniai:

1. Vietiniu lygiu nustatyti žemės dangos klases, taip pat ir retrospektyviniu požiūriu.
2. Analizuoti žemės dangos klasių pokyčius 5 metų intervalais.
3. Nustatyti žemės dangos kitimo tendencingumą.
4. Nustatyti bei įvertinti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį.
5. Stebėti žemės valdų dydžio pokyčius.
6. Stebėti miškingumo pokyčius.

4.5.3. Stebimi parametrai ir stebėjimo vietų išsidėstymas ir monitoringo vykdymo planas

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos žemės dangų pokyčiai analizuojami CORINE (*angl. Coordination of Information on the Environment*) duomenų bazių, kurios sudaromos pagal unifikotą metodiką kas 5 metai visoje Europoje, pagrindu. CORINE žemės dangos (CLC) duomenų bazė - tai visos Europos vektorinis žemės dangos duomenų rinkinys, sudalintas į 44 klases (Lietuvos teritoriją dengia 30 klasių) pagal žemės dangos tipą ir naudojimo paskirtį. Šiuo metu yra

sukurti penki duomenų rinkiniai (1990, 2000, 2006, 2012 ir 2018 metams), apibūdinantys nagrinėjamų metų žemės dangą bei žemės dangos pokyčius, įvykusius nuo prieš tai sudarytos duomenų bazės.

Stebimi CORINE ŽD L3 parametrai:

1. Dirbtinės dangos – 11 klasių.
2. Žemdirbystės teritorijos – 5 klasės;
3. Miškai ir kitos gamtinės teritorijos – 9 klasės;
4. Pelkės – 2 klasės;
5. Vandens telkiniai – 4 klasės.

Kadangi Vilniaus rajono savivaldybėje nebuvo atliekamas kraštovaizdžio monitoringas, tikslinga atlikti ankstesnių laikotarpių žemės dangų pokyčių detalę analizę CORINE duomenų bazės pagrindu atitinkamai pagal žemiau pateikiamą kraštovaizdžio monitoringo vykdymo planą (žr. 42 lent.).

42 lentelė

Kraštovaizdžio monitoringo vykdymo planas

Monitoringo ataskaitos rengimas, metai	CORINE duomenų rinkiniai	Pastabos
2021	1999	
2022	2000	
2023	2006	
2024	2012	
2025	2018	
2026	2024	Laukiama

(šaltinis: sudaryta autorių)

3.5.4. Metodai ir procedūros

Analizuojant Vilniaus rajono savivaldybės žemės dangos 5 metų pokyčius įvertinamas kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis t. y. santykis tarp gamtinių / sąlyginai gamtinių teritorijų ir antropogeninių teritorijų, kuris išreiškiamas kraštovaizdžio ekologinio stabilumo laipsniu. Šio rodiklio pokyčiai per penkerius metus rodo kraštovaizdžio ekologinio stabilumo kitimo tendencijas.

Detali CORINE žemės dangų nomenklatūrinė klasifikacija pateikta žemiau esančioje lentelėje:

43 lentelė

CORINE žemės dangų nomenklatūrinė klasifikacija

1 lygis		2 lygis		3 lygis	
Kodas	Pavadinimas	Kodas	Pavadinimas	Kodas	Pavadinimas
1	Dirbtinės dangos	11	Užstatymo teritorijos	111	Ištisinis užstatymas
				112	Neištisinis užstatymas
		12	Pramoniniai,	121	Pramoniniai ir komerciniai objektai

			komerciniai ir transporto objektai	122	Kelių ir geležinkelių tinklas ir su juo susijusi žemė
				123	Uostų teritorijos
				124	Oro uostai
		13	Karjerai, sąvartynai ir statybos	131	Naudingų iškasenų gavybos vietos
				132	Sąvartynai
				133	Statybų plotai
		14	Apželdinti dirbtinės ne ž. ūkio paskirties teritorijos	141	Žalieji miestų plotai
				142	Sporto ir poilsio vietos
		2	Žemdirbystės teritorija	21	Dirbama žemė
				211	Nedrėkinamos dirbamos žemės
				22	Daugiametės kultūros
				222	Vaismedžių ir uogų plantacijos
		23	Ganyklos	231	Ganyklos
		24	Kompleksinės žemdirbystės teritorijos	242	Kompleksiniai žemdirbystės plotai
				243	Dirbamos žemės plotai su natūralios augalijos intarpais
		3	Miškai ir kitos gamtinės teritorijos	311	Lapuočių miškai
				312	Spygliuočių miškai
				313	Mišrus miškas
		32	Krūmų ir / arba žolinės augalijos bendrijos	321	Natūralios pievos
				322	Dykvietės ir viržynai
				324	Pereinamosios miškų stadijos ir krūmynai
		33	Žemės su reta augaline danga, arba be jos	331	Pliažai, kopos, smėlynai
				333	Teritorijos su menka augaline danga
				334	Gaisravietės
		4	Pelkės	41	Kontinentinės pelkės
				411	Kontinentinės pelkės
		5	Vandens telkiniai	412	Durpynai
				51	Vidaus vandenys
		52	Jūrų vandenys	511	Vandens tėkmės
				512	Vandens telkiniai
				521	Pakrančių lagūnos
				523	Jūra ir vandenynas

(šaltinis: sudaryta autorių)

Visuotinai sutarta, kad optimalus CLC duomenų bazių atnaujinimo periodiškumas – 5 metai. Iš čia seka, kad visos ES šalys atnaujins savo palaikomas CLC duomenų bazes 5 metų intervalais. Taip nuspręsta remiantis prielaida, kad 5 metų intervalais registruojant žemės dangos pokyčius, yra įmanoma ne tik konstatuoti jau įvykusius (dažniausiai negrįžtamus) kraštovaizdžio pokyčius, bet laiku pastebėjus neigiamas tendencijas, dar įmanoma imtis reikiamų priemonių ir užkirsti kelią neigiamiems plataus masto ekologiniams padariniams.

4.5.5. Vertinimo kriterijai

Vilniaus rajono savivaldybės kraštovaizdžio vertinimas paremtas poliarizacijos laipsnio identifikavimu, kuris apibūdina antropogeninių ir natūralių plotų santykį tam tikroje geografinėje teritorijoje. Kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnio skaičiavimas apima 2 etapus:

1. Žemės dangos klasių antropogeniškumo (priešingo natūralumui) laipsnio įvertinimas (indekso suteikimu) ekspertiniu būdu.
2. GIS technologijomis ir matematiniais metodais paremtas poliarizacijos laipsnio apskaičiavimas Vilniaus rajono savivaldybės teritorijai, naudojant šią formulę:

$$P_K = \frac{\sum d_i S_{ai}}{\sum (10 - d_j) S_{nj}}.$$

Čia:

d_i – antropogenizacijos (dirbtinumo) indeksas antropogenizuotam i – ajam dangos tipui;

S_{ai} – teritorijos antropogenizuoto i -ojo žemės dangos tipo plotas;

d_j – antropogenizacijos (dirbtinumo) indeksas santykinai natūraliam j -ajam dangos tipui,

S_{nj} – teritorijos natūralaus j – ojo žemės dangos tipo plotas.

Pažymėtina, kad antropogenizacijos indekso d_j reikšmė gali svyruoti intervale $[0;5)$ santykinai natūraliam dangos tipui, o d_i – intervale $[5;10]$ antropogenizuotam (antropogeniniam) dangos tipui. $d=5$ žymi ribą, nuo kurios atsiskiria santykinai antropogenizuoti ($d \geq 5$) ir santykinai natūralūs ($d < 5$) žemės dangos tipai.

Pažymėtina, kad Vilniaus rajono savivaldybės kraštovaizdžio pokyčių analizė gali būti atliekama ne tik klasikiniu metodu – t. y. remiantis tiesiogine žemės dangos pokyčių duomenų bazių analize, bet ir gerokai sudėtingesne landšafto metrikų bei palydovinės telemetrijos duomenų analize.

Bibliografija:

1. Vilniaus rajono kraštovaizdžio specialusis planas;
2. Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas;
3. Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas. Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio mėn. 20 d. įsakymu Nr. 652 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. vasario 8 d. įsakymo Nr. D1-88 redakcija);
4. Kraštovaizdžio struktūros pokyčių probleminiuose arealuose vertinimas vietiniu lygmeniu. Geologijos ir geografijos institutas, Vilnius 2008.

4.6 GYVOSIOS GAMTOS MONITORINGAS

4.6.1. Esamos būklės analizė

Bendrąją Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos biologinės įvairovės (genetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina speciali pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtą saugomų teritorijų sistema bei su ja koordinuojamas ir jai subordinuojamas pagal Europos Sąjungos paukščių (EEC 79/409) ir buveinių (EEC 92/43) Direktyvas pradėtas formuoti europinę biologinę svarbą turinčių Natura 2000 teritorijų tinklas.

Biologinės įvairovės apsaugos sistemai Vilniaus rajono savivaldybėje priklauso šios saugomų teritorijų grupės:

- 1) nacionalinės institucinės saugomos teritorijos – valstybiniai parkai;
- 2) nacionalinės neinstitucinės saugomos teritorijos – biosferos poligonas, valstybiniai ir savivaldybės draustiniai;
- 3) nacionalinę ST sistemą perdengiančio Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijos – paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST).

Žemiau, 44 lentelėje pateikiamas saugomų teritorijų sąrašas.

44 lentelė

Saugomos teritorijos Vilniaus r. savivaldybėje

Saugoma teritorija	Plotas savivaldybės teritorijoje, ha	Steigimo tikslas	Priklausomybė ST direkcijai/institucijai
Draustiniai:			
Ichtiologiniai:			
Žeimenos	64,02	Išsaugoti upėtakių ir lašišų, šlakių nerštavietes. Saugomas rūšys: ovaliąją geldutę, pleištinę skėtę, upinę nęgę, mažąją nęgę, Baltijos lašišą, kiršlį, ūsorių, paprastąjį kirtiklį, kartuolę, paprastąjį kūjagalvį, kūdrinį pelėausį, ūdrą bei Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines: 3260 upių sraunumas su kurklių bendrijomis, 6430 eutrofinius aukštiuosius žolynus, 6450 aliuvinės pievas, 7140 tarpinės pelkes ir liūnus, 9010 vakarų taigą, 9050 žolių turtingus eglynus, 9080 pelkėtus lapuočių miškus, 91E0* aliuvinius miškus	Asvejos RP
Hidrografiniai:			
Kenos	227,36	Išsaugoti negilaus salpinio slėnio smarkiai vingiuotą Kenos aukštupį, teritorijoje randamas saugomas augalų ir gyvūnų rūšis, Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines: aukštąją gegūnę (<i>Dactylorhiza fuchsii</i>); mažąją nęgę (<i>Lampetra planeri</i>), paprastąjį kūjagalvį (<i>Cottus gobio</i>), lašišą (<i>Salmo salar</i>), jų nerštavietes; ir kt.	Neries RP
Vilnios	1235,85	Išsaugoti negilaus salpinio slėnio vidutiniškai vingiuotos Vilnios vidurupio atkarpą, teritorijoje randamas saugomas gyvūnų rūšis, Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines: mažąją nęgę (<i>Lampetra planeri</i>), paprastąjį kūjagalvį	Neries RP

		(Cottus gobio), paprastąjį kirtiklį (Cobitis taenia), kartuolę (Rhodeus sericeus amarus), lašišą (Salmo salar), jų nerštavietes, taip pat šlakių (Salmo trutta trutta) nerštavietes ir kt.	
Čekonės	121,90	Išsaugoti Čekonės žemupio erozinio slėnio atkarpą, Čekonės ir Neries upių santaką	Neries RP
Botaniniai:			
Medininkų	15,73	Išsaugoti kalninės arnikos sąžalynus ir retų rūšių augalų augimvietes	Dieveniškų IRP
Pravalo	97,99	Išsaugoti botaniniu požiūriu itin vertingas Pravalo ežero pakrančių ir pelkėtų vietų augalų bendrijas, retų rūšių augalų augavietes	Asvejos RP
Genetiniai:			
Medžioklės miško beržo	2,76	Išsaugoti Medžioklės miško karpotojo beržo (Betula pendula Roth.) populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga	Asvejos RP
Girulių miško pušies	5,90	Išsaugoti Girulių miško paprastosios pušies (Pinus sylvestris L.) populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga	Neries RP
Ornitologiniai:			
Papio	40,17	Išsaugoti Papio ežerą - migruojančių paukščių apsistojimo vietą, didžiųjų baurių, pievinių lingių perimvietes,	Dieveniškų IRP
Taurijos	505,96	Išsaugoti kurtinių tuokvietes	Asvejos RP
Kazimieravo	145,09	Išsaugoti juodąjį žuvėdrą (Chlidonias niger) ir mėlyngurklei (Luscinia svecica) svarbias teritorijas	Neries RP
Botaniniai-zoologiniai:			
Suktiškių	7,07	Išsaugoti Suktiškių miško dalies ekosistemą, teritorijoje esančią Europos Bendrijos svarbos 9080 *pelkėtų lapuočių miškų buveinę, saugomas rūšis: didįjį auksinuką (Lycaena dispar), šarvuotąją skiauterėtąjį tritoną (Triturus cristatus), raudonpilvę kūmutę (Bombina bombina), ir užtikrinti palankią natūralios buveinės ir saugomų rūšių apsaugos būklę, sudaryti sąlygas vykdyti natūralios buveinės ir saugomų rūšių stebėseną, kaupti informaciją apie rūšių įvairovę, sudaryti sąlygas analizuoti žmogaus veiklos poveikį ekosistemoms	Asvejos RP
Telmologinis:			
Alionių	345,07	Išsaugoti Aukštaičių-Sėlių moreninėms prieškalvėms būdingus stambius pelkėtus masyvus	Asvejos RP
Raudonosios balos	134,9	Išsaugoti Aukštaičių moreninėms aukštumoms būdingą Raudonąją pelkę	Asvejos RP
Gegužinės	43,15	išsaugoti vertingą pelkinį kompleksą, kuriame yra Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių – 7140 tarpinės pelkės ir	Asvejos RP

		liūnai, 91D0 *pelkiniai miškai, ir užtikrinti palankią natūralių buveinių apsaugos būklę	
Geomorfologiniai:			
Griovių	558,71	Išsaugoti Neries paslėnio erozinio kalvyno fragmentą su ryškiomis griovų tipo formomis	Neries RP
Juožapinės	257,82	Išsaugoti Ašmenos aukštumai būdingą senojo reljefo moreninio masyvo fragmentą su Juožapinės kalnu	Dieveniškų IRP
Kuosinės	1360,61	Išsaugoti Kuosinės senslėnį	Dieveniškų IRP
Medžiakalnio	768,53	Išsaugoti Baltijos aukštumų lankui būdingą smulkiakalvių ruožo fragmentą	Neries RP
Skersabalių	793,19	Išsaugoti raiškų žemyninių parabolinių kopų ruožo fragmentą Neries-Žeimenos lygumoje	Asvejos RP
Vanagynės	298,61	Išsaugoti senąjį moreninį reljefą Aukštaičių aukštumoje	Neries RP
Kruopynės	323,15	Išsaugoti Medininkų-Ašmenos moreninių aukštumų kalvynui būdingą kalvoto masyvo fragmentą su Kruopynės (Jočio) kalnu	Dieveniškų IRP
Verdeikių	498,69	Išsaugoti Baltijos aukštumų lankui būdingų keiminio tipo darinių ruožą	Asvejos RP
Kryžiočių	52,42	Išsaugoti raiškų erozinį kompleksą, smulkiais intakais išraižytą Neries upės slėnio dalį	Asvejos RP
Kraštovaizdžio:			
Baravykinės	2265,55	Išsaugoti priešpaskutinio apledėjimo moreninio kalvyno Ašmenos aukštumoje kraštovaizdį; kurtinių tuokvietes	Asvejos RP
Daubėnų	673,36	Išsaugoti senojo fluvio-glacialinio Rukainės Rudaminos senslėnio kraštovaizdį Ašmenos moreninėje aukštumoje	Neries RP
Girijos	125,74	Išsaugoti Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių tipus	Asvejos RP
Tapelių	0,01	Išsaugoti Neries senslėnio lygumoje išsiskiriančios ežeringos Antavilių rinos dalį	Asvejos RP
Asvejos	694,25	Išsaugoti unikalų Asvejos dubaklonio kraštovaizdį su viena ilgiausių Lietuvoje rininių ežerų sistema, gausiais gamtos ir kultūros paveldo objektais, vertingomis buveinėmis, retų rūšių augalija ir gyvūnija	Asvejos RP
Žalktynės	323,84	Išsaugoti ežeringo miškingo kraštovaizdžio etaloną – Žalktynės įlankos ir ją supančių miškų kraštovaizdį su Ešerinės aukštapelke	Asvejos RP
Dūkštų	414,28	Išsaugoti Dūkštų ažuolyną, unikalų erozinį Dūkštos slėnį, Karmazinių, Buivydyų, Bradeliškių piliakalnių, vaizdingą Neries ir Dūkštos upių santaką, Europos Bendrijos svarbos 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 6450 Aliuvinių pievų, 6210 Stepinių pievų buveines, ypač siekiant išlaikyti teritorijoje randamas saugomas gyvūnų rūšis: niūriaspalvį auksavabalį (Osmoderma eremita), europinį plačiausį (Barbastella barbastellus), ovaliąją geldutę (Unio	Neries RP

		crassus), pleištinę skėtę (Ophiogomphus cecilia), purpurinį plokščiavabalį (Cucujus cinnaberinus)	
Elniakampio (Velniakampio)	1621,34	Išsaugoti Neries upės slėnio atkarpą su raiškiomis slėnio terasomis, raguvomis, termokarstinės ir eolinės kilmės reljefo formomis, natūralius Elniakampio (Velniakampio) ir Karmazinių vingius, Panerių salą, Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos miškų buveines su saugomų augalų rūšių augavietėmis, Panerių dvaro sodybą su parku	Neries RP
Kulio (Grabijolų)	389,59	Išsaugoti miškingą, išraižytą raguvomis Neries upės slėnio atkarpą, turtingą kultūros paveldo, Grabijolų kaimą su jam priklausančia žeme abipus Neries upės, kaimo plano struktūrą, Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines su saugomų augalų rūšių augavietėmis bei saugomos žinduolių rūšies didžiosios miegapelės (Glis glis) natūraliomis buveinėmis	Neries RP
Sviliškių	736,28	Išsaugoti natūralią, miškingą Neries upės slėnio atkarpą su Sviliškių kilpomis ir srauniomis rėvomis, Naujosios Rėvos piliakalnį, Europos Bendrijos svarbos buveines: 6510 Šienaujamų mezofitų pievos, 6210 Stepinės pievos, 6452 Aliuvinės pievos, 6270 Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos, 9010 Vakarų taiga, 9050 Žolių turtingi eglynai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai, 91E0 Aliuviniai miškai, 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai, 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 7230 Šarmingos žemapelkės, saugomų augalų rūšių augavietes	Neries RP
Etnokultūriniai:			
Šilėnų	236,26	Išsaugoti kaimo planinę erdvinę struktūrą, senosios architektūros sodybas, akmenimis grįstą kelią, pastatų puošybos elementus	Neries RP
Regioniniai:			
Asvejos regioninis parkas	1859,69	Išsaugoti Asvejos ežero kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes	Asvejos RP
Neries regioninis parkas	5535,29	Išsaugoti Neries vidurupio kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes	Neries RP
Verkių regioninis parkas	86,18	Išsaugoti Žaliųjų ežerų kraštovaizdį ir vertingus Verkių, Kalvarijų, Trinapolio apylinkių kultūrinius istorinius kompleksus	Asvejos RP
Rezervatai:			
Kernavės valstybinis kultūrinis rezervatas	7,66	Išsaugoti Kernavės teritorinį kultūros paveldo objektų (vertybių) kompleksą, jo teritorijoje esančias nekilnojamasias ir kilnojamasias kultūros vertybes, organizuoti nuolatinis mokslinius jų tyrimus, jas reikiamai tvarkyti, eksponuoti ir propaguoti.	Neries RP
Dūkštų gamtinis	35,83	Išsaugoti etaloninę brandaus ąžuolyno	Neries RP

rezervatas		bendriją ir plačialapių miškams būdingą gamtinę aplinką, esančią Dūkštų girininkijos 7-ajame kvartale.	
Biosferinis poligonas:			
Baltosios Vokės biosferos poligonas		Išsaugoti Baltosios Vokės šlapžemių ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti mėlyngurklės (<i>Luscinia svecica</i>) populiaciją teritorijoje	Dieveniškių IRP
NATURA 2000:			
BAST – buveinių apsaugai svarbios teritorijos:			
Alionių pelkė (LTSIR0003)	345,39	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai; 7110, Aktyvios aukštapelkės; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 9010, Vakarų taiga; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9080, Pelkėti lapuočių miškai; 91D0, Pelkiniai miškai; 91E0, Aliuviniai miškai	Asvejos RP
Asvejos ežerynas (LTMOL0011)	1718,71	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis; 3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; 3160, Natūralūs distrofiniai ežerai; 7110, Aktyvios aukštapelkės; 9020, Plačialapių ir mišrūs miškai; 9070, Medžiais apaugusios ganyklos; 9180, Griovų ir šlaitų miškai; 91D0, Pelkiniai miškai; Auksuotoji šaškytė; Dvijuostė nendriadusė; Kūdrinis pelėausis; Plačioji dusia; Raudonpilvė kūmutė; Skiauterėtasis tritonas; Šarvuotoji skėtė; Šneiderio kirmvabalis; Ūdra; Žvilgančioji riestūnė; Niūriaspalvis auksavabalis	Asvejos RP
Gegužinės pelkė (LTVIN0017)	43,15	7110, Aktyvios aukštapelkės; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 91D0, Pelkiniai miškai	Asvejos RP
Girijos miškas (LTVIN0018)	126,68	9050, Žolių turtingi eglynai; 91D0, Pelkiniai miškai	Asvejos RP
Jusinės upė (LTVIN0033)	25,59	Pleištinė skėtė	Asvejos RP
Lavoriškių miškas (LTVIN0034)	2265,83	9010 Vakarų taiga; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91D0 Pelkiniai miškai; 91T0 Kerpiniai pušynai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai	Asvejos RP
Neries upė (LTVIN0009)	516,76	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis; Baltijos lašiša; Kartuoėlė; Paprastasis kirtiklis; Paprastasis kūjagalvis; Pleištinė skėtė; Salatė; Ūdra; Upinė nęgė	Asvejos RP
Pravalo ežeras ir jo apyežerės (LTVIN0005)	97,99	7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7230 Šarmingos žemapelkės; 9010 Vakarų taiga; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 Pelkiniai miškai; Dvilapis purvuolis; Plačialapė klumpaitė; Plikažiedis linlapis; Vėjalandė šilagėlė; Žvilgančioji riestūnė	Asvejos RP
Raudonoji bala (LTVIN0006)	134,90	7110 Aktyvios aukštapelkės; 91D0 Pelkiniai miškai	Asvejos RP
Suktiškių miško dalis (LTVIN0016)	7,20	Didysis auksinukas; Raudonpilvė kūmutė; Skiauterėtasis tritonas; Šarvuotoji skėtė	Asvejos RP
Taurijos miškas (LTVIN0001)	505,96	9010 Vakarų taiga; 91T0 Kerpiniai pušynai; Ūdra	Asvejos RP
Žeimenos upė (LTSVE0020)	64,02	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis; 3160, Natūralūs distrofiniai	Asvejos RP

		ežerai; 6270, Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 9010, Vakarų taiga; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9080, Pelkėti lapuočių miškai; 9180, Griovų ir šlaitų miškai; 91E0, Aliuviniai miškai; 6410, Melvenynai; Baltijos lašiša; Kūdrinis pelėausis; Mažoji nėgė; Ovalioji geldutė; Paprastasis kirtiklis; Paprastasis kūjagalvis; Pleištinė skėtė; Ūdra	
Medininkų pievos (LTVIN0003)	15,73	6230 Rūšių turtingi briedgaurnai; 6510 Šienaujamos mezofitų pievos	Dieveniškių IRP
Papio ežeras (LTSAL0005)	403,33	Skiauterėtasis tritonas; Raudonpilvė kūmutė	Dieveniškių IRP
Gerviraisčio pelkė (LTSIR0002)	0,19	7110 Aktyvios aukštapelkės; 91D0 Pelkiniai miškai; 9010, Vakarų taiga; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91E0 Aliuviniai miškai; Šneiderio kirmvabalis	Neries RP
Giedraitiškių pelkė (LTVIN0013)	72,86	91D0, Pelkiniai miškai	Neries RP
Griovių kaimo apylinkės (LTVIN0038)	198,39	9010 Vakarų taiga; 9050 Žolių turtingi eglynai	Neries RP
Kenos upė (LTVIN0025)	221,14	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai; 6270, Rūšių turtingi smilgynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; Paprastasis kūjagalvis	Neries RP
Mūrinės miškas (LTVIN0037)	17,82	91D0 Pelkiniai miškai	Neries RP
Neries kilpų apylinkės (LTELE0005)	2411,83	2330 Nesusivėrusios žemyninės smiltpievės; 3160 Natūralūs distrofiniai ežerai; 6120 Karbonatinių smėlynų pievos; 6210 Stepinės pievos; 6270 Rūšių turtingi smilgynai; 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450 Aliuvinės pievos; 6510 Šienaujamos mezofitų pievos; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7230 Šarmingos žemapelkės; 9010 Vakarų taiga; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai; 9060 Spygliuočių miškai ant fluvioglacialinių ozų; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9180 Griovų ir šlaitų miškai; 91D0 Pelkiniai miškai; 91E0 Aliuviniai miškai; Vėjalandė šilagėlė; Dvilapis purvuolis; Žvilgančioji riostūnė; Auksuotoji šaškytė; Purpurinis plokščiaavabalis; Niūriaspalvis auksavabalis; Skiauterėtasis tritonas; Raudonpilvė kūmutė; Europinis plačiaausis; Paprastasis kūjagalvis; Ovalioji geldutė	Neries RP
Šveicarijos miškas (LTVIN0002)	798,56	6410 Melvenynai; 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6510 Šienaujamos mezofitų pievos; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7230 Šarmingos žemapelkės; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 Pelkiniai miškai; 91E0 Aliuviniai miškai; Šiaurinis auksinukas; Didysis auksinukas	Neries RP

Vanagynės miškas (LTVIN0030)	43,90	9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	Neries RP
Vilnios upės slėnis ties Mickūnais (LTVIN0032)	100,66	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis; 6230, Rūšių turtingi briedgaurnai; 6270, Rūšių turtingi smilgynai; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; Ūdra	Neries RP
PAST – paukščių apsaugai svarbios teritorijos:			
Asvejos ežerynas (LTSVEB005)	1718,71	Juodųjų peslių (Milvus migrans), lėlių (Caprimulgus europaeus) apsaugai	Asvejos RP
Baltosios Vokės šlapžemės (LTSALB003)	403,33	Mėlyngurklės (Luscinia svecica) apsaugai	Dieveniškų IRP
Kazimieravo šlapžemės (LTVLNB001)	145,09	Juodųjų žuvėdrų (Chlidonias niger), mėlyngurklių (Luscinia svecica) apsaugai	Neries RP

(šaltinis: Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras: <https://stk.am.lt/portal/>)

Žemiau pateikiamas saugomų gamtos paveldo objektų Vilniaus rajono savivaldybėje sąrašas.

45 lentelė

Saugomi gamtos paveldo objektai Vilniaus r. sav.

Eil. Nr.	Objekto tipas	Pavadinimas	Gamtos paveldo objekto buvimo vieta	Saugoma teritorija
1.	Geologinis	Skališkių uola	Skališkės k. Vilniaus rajone, 11 km į šiaurės vakarus nuo Buivydžių.	Asvejos RP
2.	Geologinis	Airėnų konglomeratas	Neries upės kairiajame krante, ties Airėnų I kaimu	Kulio kraštovaizdžio draustinis
3.	Geologinis	Karmazinių atodanga	Dūkštos upelio krante, apie 0,5 km į šiaurę nuo santakos su Nerimi, ties Karmazinių kaimu	Neries RP
4.	Geomorfologinis	Vilkų duobė	Dūkštų sen., Žemaitiškų miške	Kulio kraštovaizdžio draustinis
5.	Botaninis	Ažuolų Karalienė	Levydonių k., Vilniaus miškų urėdijos Dūkštų g-jos (25 kv., 7 skl.) teritorija, Drebulynės miškas	Neries regioninis parkas
6.	Botaninis	Glitiškių ažuolas	Vilniaus r. sav. Paberžės sen., Glitiškių k.	-
7.	Botaninis	Gojaus ažuolas	Vilniaus miškų urėdijos Dūkštų g-jos (301 kv., 23 ir 24 skl. riba) teritorija, Gojaus miškas	-
8.	Botaninis	Šventasis Daubų ažuolas	Buivydų k., Vilniaus miškų urėdijos Dūkštų g-jos (323 kv., 2 skl.) teritorija	Neries regioninis parkas, Dūkštų kraštovaizdžio draustinis
9.	Botaninis	Vaigeliškių ažuolas	Vilniaus miškų urėdijos Dūkštų g-jos (37 kv., 17 skl.) teritorija, Drebulynės miškas	Neries regioninis parkas

10.	Botaninis	Velniakampio pušis	Vilniaus miškų urėdijos Dūkštų g-jos (15 kv., 6 skl.) teritorija	Neries regioninis parkas, Elniakampio (Velniakampio) kraštovaizdžio draustinis
11.	Botaninis	Žudiškių ažuolas	Žudiškių k., Vilniaus miškų urėdijos Paežerio g-jos (371 kv., 44 skl.) teritorija	-

(šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos)

Biologinę įvairovę Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje apibūdina žemiau pateikiami didžiausių saugomų teritorijų – regioninių parkų gyvosios gamtos aprašymai.

Neries regioninis parkas¹⁹. Augalija. Neries regioniniame parke rasta 959 augalų rūšių, iš jų 53 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Tokią didelę įvairovę nulemia dirvožemių ir reljefo ypatumai. Retomis augalų rūšimis ir natūraliomis bendrijomis išsiskiria Bražuolės upelio salpa ir terasiniai šlaitai, Veprių termokarstiniai ežerai su tarpinio tipo pelke tarp jų, Dūkštų ažuolynas su rezervato kvartalu, Neries įsaulyje esantys šlaitai, Neries pavaginė juosta. Retoms augalų rūšims išsaugoti įsteigti Bražuolės ir Veprių botaniniai draustiniai. Bražuolės upės slėnyje rasta daugiausiai retų augalų rūšių visame parke – net 22 saugomos ir kelios dešimtys apyrečių. Veprių ežeriukai apaugę ištisine reliktinės rūšies – šakotosios ratainytės juosta. Tarp ežerėlių esanti pelkė, užpelkėjusios apyežerių vietos ir krantai taip pat yra retų ir saugomų augalų rūšių buveinės.

Be dviejų saugomų gausių radimviečių botaniniuose draustiniuose, daug retų augalų bendrijų randama prie Klimoniškių bei Legotiškių kaimo apylinkėse esančių Ilgelio ir Dumbluko ežerėlių pakrantėse. Miškuose akį traukia vėjalandės šilagėlės, pasigėrėjimą kelia miškinės lelijos, pasitaiko daugiametės blizgės sąžalynų. Stačiuose Neries šlaituose aptinkamos šilinės perkūnropės, tamsialapiai skiautalūpiai, smiltyniniai gvazdikai. Sausose natūraliose pievose stiebiasi melsvieji gencijonai, o drėgnose ir užliejamose – violetiniais žiedais pasipuošia paprastieji kardeliai. Šaltiniuose paupiuose ir pelkėse aptinkamos pelkinės uolaskėlės, paprastoji tuklė, dėmėtoji ir baltijinė gegūnės, dvilapis purvuolis ir kiti retieji augalai.

Gyvūnija. Neries regioninio parko miškuose galima rasti beveik visų rūšių Lietuvos miškų žinduolius – stirnas, briedžius, elnius, šernus ir kt. Prie vandens gyvena bebrai, srauniuose upeliuose statantys užtvankų kaskadas, taip pat ūdros, audinės, kirstukai. Užregistruotos visos 14 Lietuvoje gyvenančių šikšnosparnių rūšys. Rūšinė įvairovė ir šikšnosparnių gausa išsiskiria Panerių dvaro parkas ir jo apylinkės, Dūkštų ažuolynas bei Dūkštų gyvenvietė. Parko įžymybė – į Lietuvos raudonąją knygą įrašyta didžioji miegapelė (Iš 9 Lietuvoje nustatytų radimviečių, 3 yra Neries regioninio parko teritorijoje). Jų populiacijos tyrimai vykdomi nuo 1999 metų.

Nuošaliuose šlapiuose miškuose, senuose medžiuose lizdus krauna vienas stambesnių mūsų krašto paukščių – juodasis gandrų. Tai atsargus ir slėpingas paukštis, vengiantis žmogaus kaimynystės. Jautrus trikdymui, todėl nyksta. Netoli vandeningų žemapelkių pavasarį galima išgirsti “trimituojančias” grakščias gerves. Miškingose paežerėse ir paupiuose ar šalia senų sodybų lizdus krauna kukučiai, išsiskiriantys iš kitų paukščių ypač dideliu spalvotu kuodeliu. Parke yra nemažai plėšriųjų paukščių. Tai mūsų krašte dažniausias vanaginių būrio paukštis – paprastasis suopis, įprasti paukštvanagis ir nendrinė lingė, apyrečiai ar reti vapsvaėdis ir sketsakalis. Senuose lapuočių miškuose įsikuria mažasis erelis rėksnys. Jis peri gūdžiose, retai žmonių lankomose vietose. Kartais užklysta jūrinis erelis, juodasis peslys, pievinė lingė, erelis žuvininkas. Sraunių upelių stačiuose šlaituose urvelius rausia tulžiai. Naktimis ūbąja naminės pelėdos, Neries pakrančių pievose dažnai galima išgirsti griežles. Žiemą neužšaląčiose Neries atkarpose gausiais būriais žiemoja didieji dančiasnapiai, klykuolės, didžiosios antys, gulsės.

¹⁹ Šaltinis: <https://neriesparkas.lt/gamta/>

Neries regioninio parko vandens telkiniuose – upėse, ežeruose, kūdrose, pelkėse – gyvena daug varliagyvių ir roplių. Dažna viena stambiausių mūsų varliagyvių – paprastoji rupūžė. Nendrinė rupūžė, nors ir vadinama “nendrine”, mažai susijusi su nendrynais arba vandens telkinių pakrantėmis. Ją galima pastebėti ir Dūkštų ąžuolyne, ir Velniakampio pušynuose. Rečiau randama žalioji rupūžė. Įprastos ir dažnos smailiasnukė, rusvoji, kūdrinė ir didžioji kūdrinė varlės. Parko miškuose gyvena gluodenai. Jie savo išvaizda primena gyvatę, todėl kartais su ja painiojami ir vadinami “geležine”, “varine gyvate”, net laikomi nuodingais. Iš tikrųjų tai bekojai driežai. Pušynų pakraščiuose, įsaulyje esančiuose šlaituose, pakelėse, labai dažni vikrieji driežai. Drėgnose upelių pakrantėse randamas gyvavedis driežas. Gerai saulės įšildomose vietose, vandens telkinių pakrantėse, senose kirtavietėse, labai daug geltonskruosčių žalčių.

Margas Neries upės žuvų pasaulis. Nors Neries vidurupis sąlygiškai labiau eutrofizuotas ir yra 7 – 25 km žemiau Vilniaus valymo įrenginių, žuvų rūšinė įvairovė labai didelė. Nesant užtvankų, ichtiofauną formuoja ne tik vietinės, bet ir praeivės žuvų rūšys. Be to, čia daug sraunumų (Saidės, Popų, Salinės rėvos), švarius vandenį įplukdo Vokė, Saidė, Bražuolė, gana didelė biotopų įvairovė. Pastaruoju metu sumažėjus įmonių veiklai bei įdiegus modernias nutekamųjų vandenų valymo technologijas, bendra upės būklė akivaizdžiai pagerėjo. Tyrimų metu į parko teritoriją įeinančioje upės atkarpoje užregistruotos 30 žuvų rūšių. Labiausiai paplitusios yra kuojos, šapalai, ešeriai. Taip pat nemaža lydekų, salačių, žiobrių. Kur kas retesnės tam tikrose upės atkarpose aptinkamos ar specifinių biotopų besilaikančios žuvys yra lašišos, šlakiai, margieji upėtakiai.

Entomologinių tyrimų metu Neries regioniniame parke užregistruotos 1329 vabzdžių rūšys. Galima pasidžiaugti, jog 38 rūšys – naujos Lietuvos faunai. Vyrauja dažnos, plačiai paplitusios vabzdžių rūšys, tačiau čia randa sau tinkamas buveines ir gyvenimo sąlygas reti, saugomi, įrašyti į Lietuvos ir Tarptautinius saugomų rūšių sąrašus, vabzdžiai. Neries regioninis parkas pasižymi savita ir įdomia vabalų fauna, kurių užregistruota 270 rūšių. Čia rastos 7 vabalų rūšys, įtrauktos į kertinių miško buveinių sąrašus. Dūkštos upelio slėnio abiejuose šlaituose išlikusiuose senuose drevėtuose ąžuoluose vystosi bent keletas saugomų rūšių vabzdžių: niūraspalvis auksavabalis, purpurinis plokščiavabalis ir kt. Parke randamos 623 drugių rūšys. Tai truputį daugiau nei ketvirtadalis žinomų drugių rūšių faunos Lietuvoje. Akį džiugina spalvingi dieniniai drugiai: citrinukai, spungės, admirolai, dilgėlinukai, plačiai paplitę, tačiau visur negausūs machaonai. Palyginti dideliu skaičiumi retų rūšių išsiskiria Karmazinių apylinkės. Čia rasti reti, į Lietuvos raudonąją knygą įrašyti drugiai: pietinė hesperija, didysis auksinukas, gencijoninis melsvys ir kt.

Grybai. Sunku įsivaizduoti mišką be grybų. Jie itin svarbūs miško ekosistemos mitybos grandims. Ne visi grybai yra pavojingi medžių ligų sukėlėjai, daugelis jų labai naudingi augalų mitybai. Be to, jie yra įvairių gyvūnų ir vabzdžių maisto šaltinis. Regioninio parko teritorijoje randama 450 grybų rūšių, augančių ant įvairių augalų ir krūmų, miško paklotės. Retos ir saugomos yra 22 grybų rūšys: ąžuolinė kepena, koraliskasis trapiadyglis, paprastasis taukius, kuokštinė grifolė ir kt. Dūkštų ąžuolyne rasti kuokštinis sėdis, ąžuolinis skylenis ir krockinis minkštenis yra reti visoje Europoje ir aptinkami tik ant senų stambių ąžuolų.

Asvejos regioninis parkas²⁰. Augalija. Parke pagrindinius plotus užima miškai, pievos ir dirbami laukai. Be to, yra sodų, įvairių želdinių. Aptinkama nemažai retųjų bei vaistingųjų augalų.

Miškai. Asvejos regioninio parko miškai užima pietinę vieno didžiausių Lietuvos masyvų, Labanoro-Pabradės girios, dalį. Tačiau sengirės daugiausia išlikę tik apie Baluošų ežerą. Dalis miškų susiformavo buvusiose ariamose, kaimų bei vienkiemių žemėse. Asvejos regioniniame parke daugiausia auga spygliuočių medynai, tarp kurių ryškiai dominuoja pušynai, užimantys daugiau kaip pusę visų medynų ploto. Didesnį pušynų paplitimą, lemia lengva paviršiaus paviršiaus nuosėdinių uolių struktūra ir drėgmės trūkumas. Nemažai auga vertingų kietųjų lapuočių rūšių – ąžuolynų, juodalksnynų. Parko miškuose vyrauja pusamžiai medynai. Krūmynai. Tarp dirbamų laukų ir pievų plotų įsiterpę daug sausų ir šlapių krūmynų, atsiradusių

²⁰ Šaltinis: http://asvejosparkas.lt/?page_id=363

daugiausia iškirtus subrendusius medžius arba užaugus apleistiems plotams. Laikui bėgant, jeigu tie plotai nesukultūrinami, juose atsiranda įvairių giraičių, miškelių arba dar padidėja miškų plotai. Dažnai tokie alksnynų krūmynai tęsiasi palei ežero krantą ir atlieka vandens apsauginę funkciją. Minėtos giraitės plačiau paplitusios Dubingių, Ciūniškių, Miežonių, Laumikonių ir Purviniškių kaimuose, kur įvairesnė augalijos danga. Juose, karbonatingame priemolyje ir žvyre, medyną sudaro eglės, ąžuolai, beržai, smėliuose – pušys. Šalia gojelių, trake auga lazdynai, šermukšniai, šalteksniai, avietės, karklai. Dirvos paviršių paprastai dengia pievų, miško dirvonų augalija. Pasitaiko dilgėlių, jonažolių, žemuogių, mėlynių, garšvų, kiškiakopūstčių, medučių, viržių, vanagių, veronikų, miglių, gardūnyčių. Šlapiose vietose augančiuose alksnių krūmuose, aptinkama įvairių viksvų, pelkinių vingiorykščių, raudonųjų žioginių ir kitų šlapių augimviečių žolių.

Pievos. Aukštaičių aukštumos kalvotam moreniniam reljefui, kartu ir regioninio parko teritorijai, būdingos pievos, ypač šlapios. Pievos daugiausia susidarę nedideliais ploteliais kalvų ir ežerų pakrantėse. Visos pievos pagal reljefą ir vandens režimą bei jo dinamiką skiriamos į užliejamąsias ir žemuogines pievas. Užliejamų pievų parke beveik nėra, nebent pačiuose pievų pakraščiuose palei upelius. Žemuoginės pievos – tai neužliejamos pievos, atsiradusios dėl žmogaus ūkinės veiklos užleidus dirbamus laukus, iškirtus miškus, krūmus. Parko teritorijoje daug drėgnų pievų, jos užima gausias daubas, raguvas, pažemėjimus ežero pakrantėse. Jos apaugę labai įvairia augalija. Vietomis tai grynų žemapelkės, maitinamos mineralizuotais vandenimis, vietomis dalis pelkių jau pereina į aukštapelkes. Gana vešlią žemapelkių augaliją iš viksvų, švylių, pelkinių asiūklių, ajerų, švendrių, pelkinių lipikų, pelkinių trindažolių ir t.t. keičia prie skurdžių mitybos sąlygų prisitaikiusi augalija. Svarbiausi jos atstovai: įvairios kiminių rūšys, gailiai, balažuvės.

Saugomų rūšių radimvietės. Pagal 1993 m. tyrimų rezultatus, saugomų augalų rūšių augimvietės Asvejos regioniniame parke paplitusios visoje parko teritorijoje. Auga raiboji gegūnė, miškinė plikaplaiskė, miškinė žiomenė, pelkinis viržis. Galima aptikti ir Europos buveinių direktyvos saugomas rūšis: žvilgančioji riestūnė, dvilapis purvuolis, vėjalandinė šilagėlė, plikažiedis linalapis, stačioji dirvuolė.

Saugotinos augalų rūšys pasiskirstę gana netolygiai. Kaip jau minėta, didžiausia saugomų rūšių koncentracija yra Leikštinio ir Purvino ežerų paežerinėse pelkėse. Saugotinių augalų kiekiu išsiskiria statūs miškingi pietiniai dubaklonių šlaitai, ypač apaugę ąžuolynais, išretėję termofiliniai šlaitų pušynai. Sausesnes augimo sąlygas mėgstantys retesni pievų augalai daugiausia klesti įvairaus statumo atviruose šlaituose.

Gyvūnija. Asvejos regioniniame parke galima sutikti beveik visas Lietuvos miškų žinduolių rūšis- stirnas, briedžius, elnius, šernus. Gausu ir smulkesnių žinduolių. Parko ežeruose arba šalia jų gyvena ūdros, bebrai, kanadinės audinės, ondatros, vandeniniai pelėnai, kirstukai. Sutinkama 10 šikšnosparnių rūšių, įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą ir Europos Sąjungos buveinių direktyvą: kūdrinis, branto, vandeninis pelėausiai, šikšniukas nykštukas, šikšniukas mažylis, vėlyvasis ir šiaurinis šikšniai, natuzijaus šikšniukas, rudasis ir mažasis nakvišos.

Margas parko ežerų ir upelių žuvų pasaulis: čia gyvena lydekos, ešeriai, lynai, karšiai, unguriai, karosai. Gausu ir mažai vertingų žuvų: aukšlių, plakių, pūgžlių. Asvejos ir Baluošų ežeruose sutinkamos seliavos bei ledynmečio reliktas – ežerinė stintelė. Asvejos ežere gyvena iš Platelių introdukuoti sycai.

Parke peri daug retų paukščių rūšių: erelis žuvininkas, juodasis peslys, lėlys, kurtinys, švygžda, tetervinai, žalvarnis, juodasis gandras ir kiti reti paukščiai. Purvino ir kitose pelkėse lizdus suka gervės. Maitintis užklysta jūrinis erelis.

Didžiųjų plėšrūnų paplitimas.

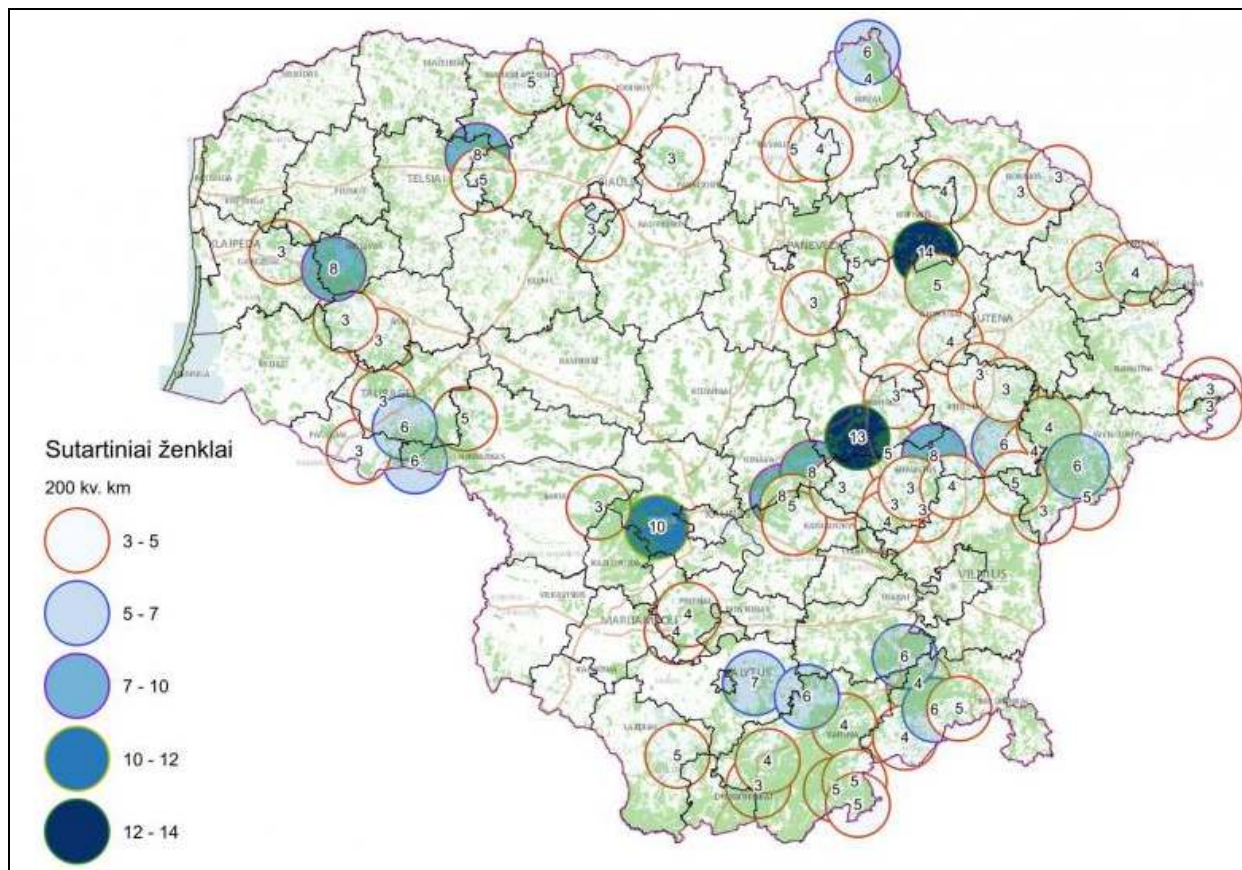
Vilkas (*Canis lupus*) yra viena iš dviejų Lietuvoje nuolat gyvenančių stambiųjų plėšrūnų rūšių²¹. Jie paplitę daugiausiai pasienio rajonuose, kur yra stambesni miškų masyvai ir pelkynai. Tai Kamanų rezervatas, Žagarės miškas, Biržų giria, Šimonių giria, Labanoro giria, Adutiškio giria, Taurų giria, Dainavos giria, Čepkelių raistas, Karšuvos giria. Kituose miškuose vilkai ganėtinai reti.

---

21 Šaltinis: Lietuvos gamtos fondas: <https://www.glis.lt/?pid=106>

Laukinėje gamtoje vilkai vidutiniškai gyvena tik penkerius metus, nes atlikdami sanitaro vaidmenį ir misdami ligotais gyvūnais, patys užsikrečia savo aukų ligomis. Vien tik trichinelioze užsikrėtę būna iki 70 proc. vilkų. Tačiau vilkai nėra pasiutligės platintojai, o patys reguliuoja lapių ir usūrinių šunų gausą, taip stabdydami pasiutligės plitimą.

Žemiau esančiame žemėlapyje (38 pav.) pateikiami 2018 metų apskaitos duomenys apie tikėtiną vilkų šeimyninių grupių skaičių.

38 pav. Vilkų šeimyninių grupių skaitlingumas 2018 m.

(šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba. <http://www.vstt.lt>)

Žemėlapis atspindi 2018 m. vasario-kovo mėn. atliktos žvėrių apskaitos nuolatiniuose apskaitos maršrutuose duomenų apie vilkus analizės rezultatus. Žemėlapis skirtas identifikuoti tikėtinas šeimynines grupes, todėl pavieniai individai, nesudarantys šeimyninių grupių, žemėlapyje neatvaizduoti.

Atliktos analizės tikslas - identifikuoti vilkų grupes, kurios tikėtina gali būti šeimyninės grupės, kurios po apskaitos ateinantį pavasarį galėjo vesti vaikus; šeimyninės grupės - tai 4 ir daugiau individų. Papildomos informacijos tikslais atvaizduojamos ir grupės, susidedančios iš 3 individų.

Jei vadovautis prielaida, kad viena teritorinių vilkų grupė gali būti stebima plote, kuris apytikriai prilygsta 200 kv. km, tai Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje gali veikti nuo 1 iki 3 teritorinių vilkų grupių, t. y. apie 12 ar daugiau individų.

Vilkų daroma žala yra aktuali tema gyventojams, kurie kreipiasi į savivaldybę dėl žalos atlyginimo, kai vilkai užpuola galvijus ir juos sunaikina ar sužaloja. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos duomenimis jau per 2020 metus yra užfiksuoti 9 vilkų padarytos žalos atvejai (žr. 46 len.t).

Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje vilkų padarytos žalos 2020 m. ūkiniams gyvūnams apskaita

Eil. Nr.	Data	Seniūnija	Vietovė	Gyvūnų rūšis	Vnt.
1	2	3	4	5	6
1	2020.04.01	Riešės	Mykoliškių vs.	avis	3
2	2020.04.28	Pagirių	Juodbalių k.	avis	6
3	2020.05.21	Paberžės	Greičiūniškių k.	avis	8
4	2020.05.21	Paberžės	Greičiūniškių k.	avis	4
5	2020.05.22	Sužionių	Stankų k.	avis	1
6.	2020.05.29	Sužionių	Pajuodupio k.	avis	16
7.	2020.05.29	Sužionių	Pajuodupio k.	avis	1
8.	2020.06.10	Sužionių	Stankų k.	avis	1
9.	2020.07.13	Sužionių	Pakirmių k.	avis	6
Iš viso:					46

(šaltinis: Vilniaus raj. sav. administracija)

Lūšis (*Lynx lynx*)²² – viena iš dviejų Lietuvos teritorijoje šiuo metu gyvenančių katininių šeimos atstovų. Išvaizda ir kūno sudėjimo proporcijos gerokai skiriasi nuo naminės katės. Liemuo stambus, kojos ilgos, uodega vienodo storumo, buka ir trumpa. Kailio spalvai nemažai įtakos turi gyvenama teritorija, lytis, sveikatos būklė, metų laikas. Tačiau bendri bruožai išlieka panašūs: kūnas ir galūnės išmargintos tamsiomis dėmėmis, kurios netolygiai pasiskirsčiusios šviesiai rusvame kailyje. Priklausomai nuo metų laiko, kailis įgauna šviesesnį arba tamsesnį rusvumo atspalvį bei sutankėja arba praretėja. Ausys ir žandų šonai pasidabinę ilgesnių plaukų kuokštais. Lūšies svoris svyruoja tarp 15 ir 40 kg. Kūno ilgis 1-1,4 m.

Atsispaudusių pėdsakų ilgis svyruoja tarp 7,5 ir 9 cm, plotis – 6–8 cm. Nagai įtraukiami, todėl pėdsakuose atsispaudžia retai, nebent kai vejasi auką arba ką nors drasko. Ruja, priklausomai nuo oro temperatūros, prasideda sausio – vasario mėnesį. Tuo laiku galima išgirsti ganėtinai įspūdingų ir kūną veriančių rujos garsų. Patelė rujoja 14 dienų, o jei nepavyksta susiporuoti, ruja pasikartoja po savaitės. Praslinkus 9 savaitėms patelė nuošalioje vietoje po medžio išvarta ar kita natūralia ir saugia priedanga atsiveda 2 – 3 jauniklius, kurie gimsta akli ir yra šviesios kūno spalvos. Jaunikliai praregi po 12 dienų ir iki 5 mėnesių amžiaus žinda patelę, kuri jau nuo trečio mėnesio bando juos pratinti prie mėsos. Lūšiukai auga gana sparčiai ir sausio mėnesį pasiekia 20 – 23 kg svorį. Lytiškai subręsta antraisiais gyvenimo metais.

Didžiąją lūšies raciono dalį sudaro smulkioji fauna: kiškiai, pelės, kiaunės, voverės, kanopinių žvėrių jaunikliai. Kartas nuo karto nuo lūšies nugenčia ir stirnos, tačiau šių gyvūnų dalis racione yra įtakojama gamtinių sąlygų, pavyzdžiui, sunkios ir sniegingos žiemos. Lūšiai, kaip ir kitiems katininių šeimos atstovams yra būdingas tykojimas ir stengimasis auką užpulti netikėtai. Toks medžioklės būdas susiklostė dėl to, kad šių gyvūnų širdis lyginant su kūno proporcijoms yra visai nedidelė. Pastebėjusi auką lūšis tykoja prie gyvūnų tako arba sėlina ir pakankamai priartėjusi stengiasi keliais ilgais šuoliais sučiupti auką.

2019 metais šalia Nemenčinės esančiame Ažulaukės miške medžiotojų vienu metu buvo užfiksuota net keletas lūšių (medžiotojų iš draugijos „Žalesa“ duomenimis).

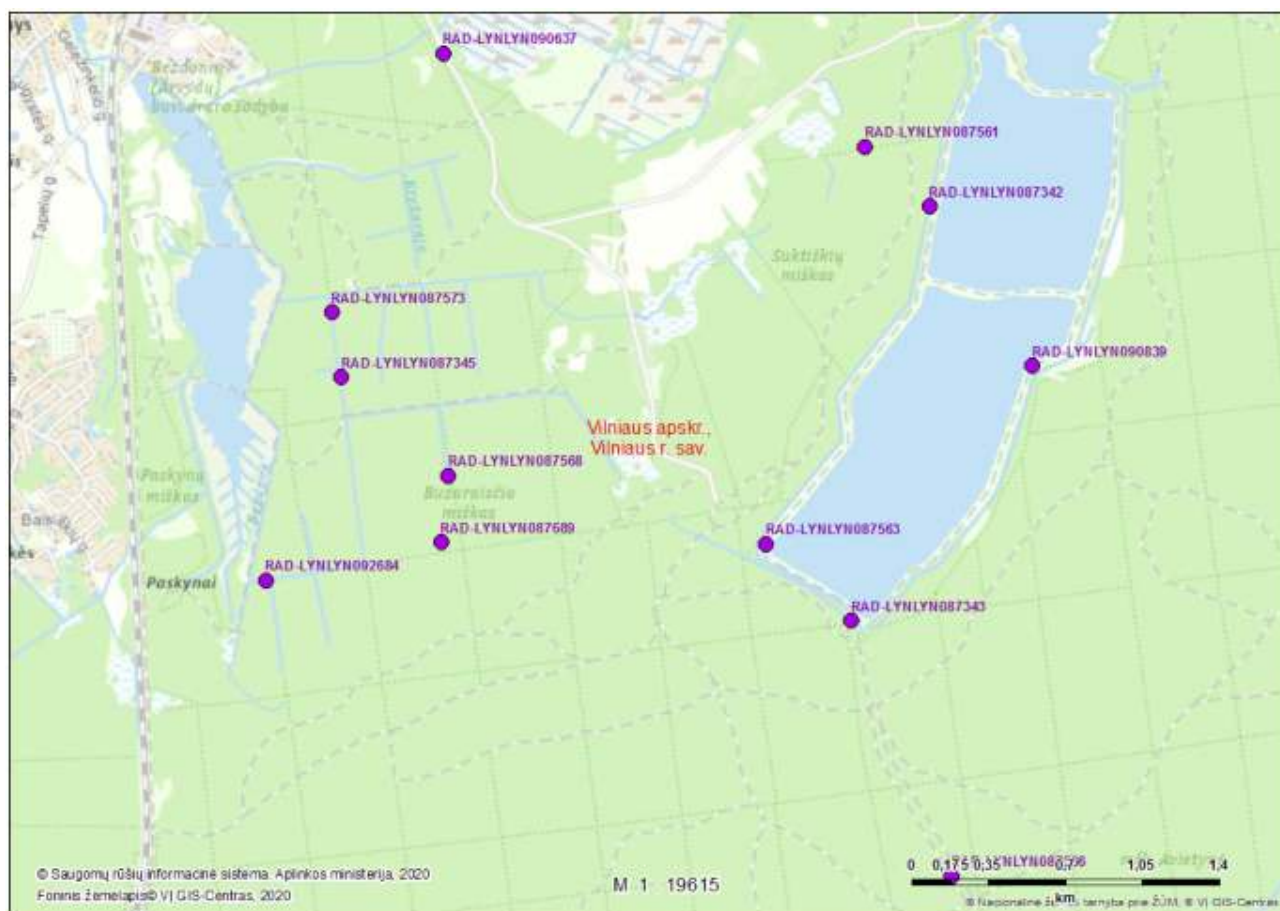
Lietuvos aplinkos ministerijos duomenimis (Saugomų rūšių informacinė sistema: <https://sr.is.am.lt>) laikotarpiu nuo 2016 metų buvo užfiksuota 12 lūšies stebėjimo atvejų (žr. 47 lent. ir 39 pav.).

²² Šaltinis: <https://www.vilkai.lt/gyvunai/eurazijos-lusis>

Vilniaus raj. sav. teritorijoje aptinkamų lūšies radaviečių sąrašas

Eil. Nr.	Rūšis (lietuviškas/lotyniškas pavadinimas)	Radavietės kodas	Paskutinio stebėjimo data
1.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087342	2016-01-02
2.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087343	2016-01-04
3.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087345	2016-01-07
4.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087561	2016-01-24
5.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087563	2016-02-05
6.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087566	2016-02-05
7.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087568	2016-02-13
8.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087573	2016-02-15
9.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN087689	2016-03-03
10.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN090637	2016-07-07
11.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN090839	2016-11-13
12.	Lūšis/Lynx lynx	RAD-LYNLYN092684	2017-02-28

(šaltinis: Saugomų rūšių informacinės sistemos išrašas Nr. SRIS-2020-14301816)

39 pav. Vilniaus r. sav. teritorijoje aptinkamų lūšies radaviečių apžvalginis žemėlapis

(šaltinis: Saugomų rūšių informacinės sistemos išrašas Nr. SRIS-2020-14301816)

Lūšis įtraukta į *Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą*.

Siekiant nustatyti tikslesnę didžiųjų plėšrūnų (vilko ir lūšies), gyvenančių Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje populiacijos būklę, bei įvertinti skaitlingumo kaitos tendencijas, būtinas reguliarus ilgalaikis šių plėšrūnų monitoringas.

4.6.2. Monitoringo tikslas ir uždaviniai

Monitoringo tikslas – rinkti duomenis, būtinus nustatant pagrindines didžiųjų plėšrūnų (vilko ir lūšies) populiacijų kitimo tendencijas Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje.

Monitoringo uždaviniai:

1. Stebėti ir vertinti vilko ir lūšies populiacijų skaitlingumo kaitos tendencijas.
2. Informuoti visuomenę apie vilko populiacijos skaitlingumo kaitą.
3. Stebėti invazinės rūšies – Sosnovskio barščio (lot. *Heracleum sosnovskyi*) plitimą Vilniaus rajone.

4.6.3. Stebimi parametrai ir stebėjimo vietų išsidėstymas

Vilkų ir lūšies monitoringo vietos parinktos atsižvelgiant į miško plotų administracinį suskirstymą ir priklausomybę girininkijoms, kurioms priskirti miškų plotai yra Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje. Taip pat vadovautasi principu, kad 2021-2026 metų monitoringo teritorijos būtų gretimoje užfiksuotų lūšies radaviečių (žr. lentelę *Vilniaus raj. sav. teritorijoje aptinkamų lūšies radaviečių sąrašas*) aplinkoje.

Stebėsenos teritorijų lokalizacijų lentelėje (žr. 48 lentelę) pateikiamos monitoringo teritorijų apytiksliai centrinių taškų koordinatės. Vykdam monitoringą būtina vadovautis žemiau pateikta metodika dėl maršrutų sudarymo konkrečios girininkijos pavaldume esančių miškų ribose.

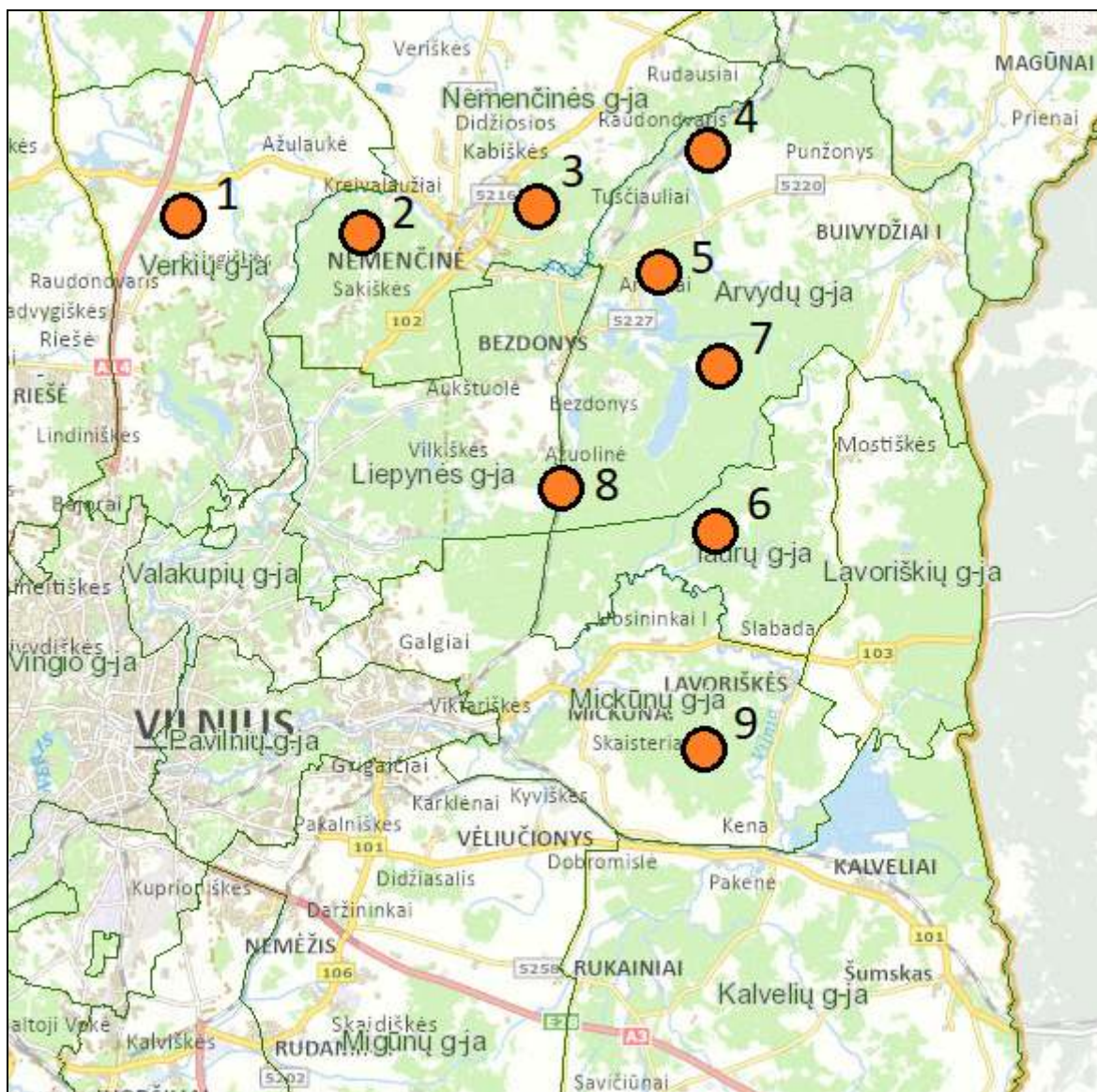
48 lentelė

Vilkų ir lūšies stebėsenos teritorijų lokalizacija Vilniaus r. sav.

Eil. Nr.	Monitoringo teritorijos pavadinimas	Koordinatės (LKS)	
		X	Y
1.	Ažulaukės miškas	584153	6081498
2.	Šakiškių miškas	590238	6079976
3.	Nemenčinės miškas	597018	6080978
4.	Santakos miškas	602236	6082998
5.	Skersabalių miškas	600497	6078853
6.	Taurų miškas	602595	6070016
7.	Rokantiškių miškas	603991	6075929
8.	Gailiūnų miškas	595610	6067039
9.	Mickūnų miškas	601881	6061900

(šaltinis: sudaryta autorių)

40 pav. Vilkų ir lūšies monitoringo tinklas
(šaltinis: sudaryta autorių. Žemėlapis: www.geoportal.lt)

Sosnovskio barščio monitoringas. Vykdamas Sosnovskio barščio (lot. *Heracleum sosnovskyi*) plitimo stebėjimus fiksuoti augalo užimamų teritorijų plotų kitimą visose Vilniaus rajono seniūnijose. Stebėjimus vykdyti kas dveji metai liepos – spalio mėnesiais surenkant informaciją iš Vilniaus rajono seniūnijų, bei sklypų savininkų ir/ar gyventojų (kur fiksuotas Sosnovskio barštis) apie augaviečių ploto pokyčius, naujų augaviečių atsiradimą, atliktus naikinimo darbus.

4.6.4. Stebėjimo periodiškumas, metodai ir procedūros

Vilkų ir lūšies stebėsenos metu fiksuojami parametrai, periodiškumas ir taikomi metodai pateikiami 49 lentelėje.

Vilkų ir lūšies stebėsenos parametrai, periodiškumas ir metodai

Parametrai	Periodiškumas	Metodas
Populiacijos gausumas: 1. Individų skaičius. 2. Amžinė sudėtis. 3. Šeimyninių grupių skaičius.	1 kartą per kalendorinius metus: sausio – kovo mėnesiais.	Medžiojamųjų gyvūnų apskaitos pagal pėdsakus sniege metodika. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 15 d. įsakymo Nr. D1-768 redakcija).

(sudaryta autorių)

Vykdamas Sosnovskio barščio augaviečių aprašymą vadovautis Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352 „Dėl introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašo, invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“.

4.6.5. Gyvosios gamtos monitoringo rezultatų vertinimo kriterijai

Vertinant vilkų ir lūšies stebėsenos rezultatus vadovautis kriterijais, nurodytais *Medžiojamųjų gyvūnų apskaitos pagal pėdsakus sniege metodikoje* (Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių 5 priedas).

Bibliografija:

1. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas. 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301. Suvestinė redakcija nuo 2020-01-01.
2. Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas. Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 652 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymo Nr. D1-309 redakcija).
3. Lietuvos respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. D1-814 redakcija).
4. Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 15 d. įsakymo Nr. D1-768 redakcija).

5. DUOMENŲ IR ATASKAITŲ TEIKIMO FORMA, TERMINAI, GAVĖJAI

Pagal šią monitoringo programą atlikti tyrimai kasmet apibendrinami tarpinėje ir metinėje ataskaitose. Ataskaitos privalo apimti Savivaldybės teritorijų gamtinės aplinkos būklės vertinimą, išvadas ir pasiūlymus, dėl galimų neigiamo poveikio mažinimo priemonių. Ataskaitų teikimas vykdomas žemiau nurodyta tvarka:

1. Tarpinė aplinkos monitoringo ataskaita aplinkos monitoringo programos vykdytojo pateikiama Vilniaus rajono savivaldybės administracijai rašytine ir elektronine forma per 1 mėn. nuo kiekvienų metų II ketvirčio pabaigos.

2. Metinė aplinkos monitoringo ataskaita aplinkos monitoringo programos vykdytojo pateikiama Vilniaus rajono savivaldybės administracijai rašytine ir elektronine forma ir Aplinkos apsaugos agentūrai (toliau – AAA) tik elektronine forma per 1 mėn. nuo kiekvienų metų IV ketvirčio pabaigos.

3. Galutinė aplinkos monitoringo ataskaita aplinkos monitoringo programos vykdytojo pateikiama Vilniaus rajono savivaldybės administracijai rašytine ir elektronine forma iki 2027 m. vasario mėn. 20 d. ir AAA (suderinus su Vilniaus rajono savivaldybės administracija) tik elektronine forma iki 2027 m. vasario 28 d.

6. PRELIMINARUS BIUDŽETO LĖŠŲ POREIKIS

50 lentelė

Preliminarus biudžeto lėšų poreikis 2021 – 2026 metams

Nr.	Monitoringo dalis	Lėšų poreikis, € (su PVM)					
		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.
1.	Aplinkos oro monitoringas	17000,00	17000,00	17000,00	-	25000,00	-
2.	Paviršinio vandens monitoringas	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00
3.	Požeminio vandens monitoringas	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00	5000,00
4.	Maudyklų monitoringas	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00
5.	Kraštovaizdžio monitoringas	2000,00	2000,00	2000,00	2000,00	2000,00	2000,00
6.	Gyvosios gamtos monitoringas	4500,00	4500,00	4500,00	4500,00	4500,00	4500,00
Iš viso:		35000,00	35000,00	35000,00	18000,00	43000,00	18000,00